

L'ús social dels barris metropolitans

Informe sobre la vida pública al barri de Can Nadal

Àrea Metropolitana de Barcelona
Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona
Barcelona Regional

Gener de 2023

L'ús social dels barris metropolitans.

Informe sobre la vida pública al barri de Can Nadal

Gener de 2023

Equip de recerca:

IERMB: Marta Murrià Sangenís, Cristina Sobrino Garcés i José María López Riba.

BR: Ioanna Spanou, Miquel Pybus, Erick Valdez, Núria Piè, Margherita Neri, Belén Parejo, Gemma Conde, Javier Villena, Maria Foselli.

Equip de suport tècnic:

Raul Morcillo López, Francesc Coll i Elisabet Queralt.

Coordinació:

Alba Paternain i Guillem Espriu.

Índex

<i>Introducció</i>	4
<i>Fonts d'informació i aspectes metodològics</i>	5
<i>Marc general de referència</i>	7
Marc històric	7
Planejament urbanístic vigent i grau d'execució	8
<i>Encaix territorial i connectivitat</i>	9
Relació del barri amb el seu entorn	9
Xarxa de transport públic	11
Jerarquia viària	13
<i>Qualitat ambiental del barri de Can Nadal</i>	14
Espais oberts i relació amb els espais agrícoles	14
Qualitat acústica	15
<i>Estat actual del barri</i>	19
Situació demogràfica	19
Tipus de teixit urbà	21
Activitats en planta baixa i diversitat d'usos	22
Permeabilitat i estat de les façanes	23
<i>L'entorn per a la mobilitat activa i els elements de suport a la utilització dels espais</i>	24
Itineraris de vianants i xarxa ciclable	24
Elements de suport a la utilització dels espais del barri	26
Manteniment i actuacions correctives	27
La convivència amb els vehicles: trànsit, passos de vianants i aparcaments	28
<i>Freqüentació dels espais</i>	31
Freqüentació segons moment del dia	33
Freqüentació segons edat	37
Freqüentació i rols de gènere	40
<i>Els usos de l'espai</i>	41
Caminar	42
Jugar i fer esport a l'aire lliure	43
Seure en públic	43
Estar-se a peu dret	45
<i>Usos relacionals de l'espai públic</i>	46
Caminar com a pràctica relacional	47
Seure i estar-se dret en situacions d'interacció	48
Relacions inter-generacionals i de gènere	49
<i>Identificació i caracterització social dels espais d'ús quotidià</i>	51
<i>Elements de balanç i diagnosi</i>	57
<i>Annex de mapes</i>	60

Introducció

El barri exerceix un paper rellevant en les accions i en l'imaginari de les persones, doncs gran part de les activitats quotidianes es desenvolupen en l'entorn residencial. Els seus carrers, places i, en definitiva, els espais comuns, constitueixen la base material de la vida urbana on les relacions socials són possibles. Així doncs, un dels reptes que han d'afrontar les polítiques metropolitanes és la implementació d'actuacions dirigides a incrementar la intensitat i el valor d'ús dels espais quotidians, el seu potencial relacional i la seva adequació per a respondre les necessitats i preferències dels diferents segments de població. El disseny de programes i intervencions en aquest sentit necessita d'eines de coneixement sobre les relacions i la convivència des d'una òptica de la vida quotidiana: de com les pràctiques socials i les relacions es plasmen en contextos particulars.

Per a donar resposta a aquestes necessitats d'informació des de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona i Barcelona Regional, s'inicià una línia de treball que té per finalitat conèixer quins són els principals espais d'ús i de relació als barris metropolitans, les seves característiques físiques, les pràctiques socials que s'hi duen a terme i el perfil de les persones que els utilitzen. Tot plegat amb l'objectiu d'identificar possibilitats de millora que puguin contribuir a ampliar el potencial d'ús dels espais metropolitans per a la seva població. Es tracta, sens dubte, d'un objectiu ampli, pel que el desenvolupament de la línia d'anàlisi és gradual, a mesura que les tècniques d'anàlisi es van aplicant a diferents tipologies de barris i espais de l'àrea metropolitana. El barri de Can Nadal s'afegeix així al conjunt de barris que s'han estudiat des de l'any 2018: Les Planes de Sant Joan Despí, Sant Cosme del Prat de Llobregat, Pomar de Badalona, Can Sellarès de Viladecans, la ciutat de Badia del Vallès, el barri de Can Sant Joan de Montcada i Reixac, el barri de Riera de Cornellà de Llobregat i el barri de Marianao de Sant Boi de Llobregat.

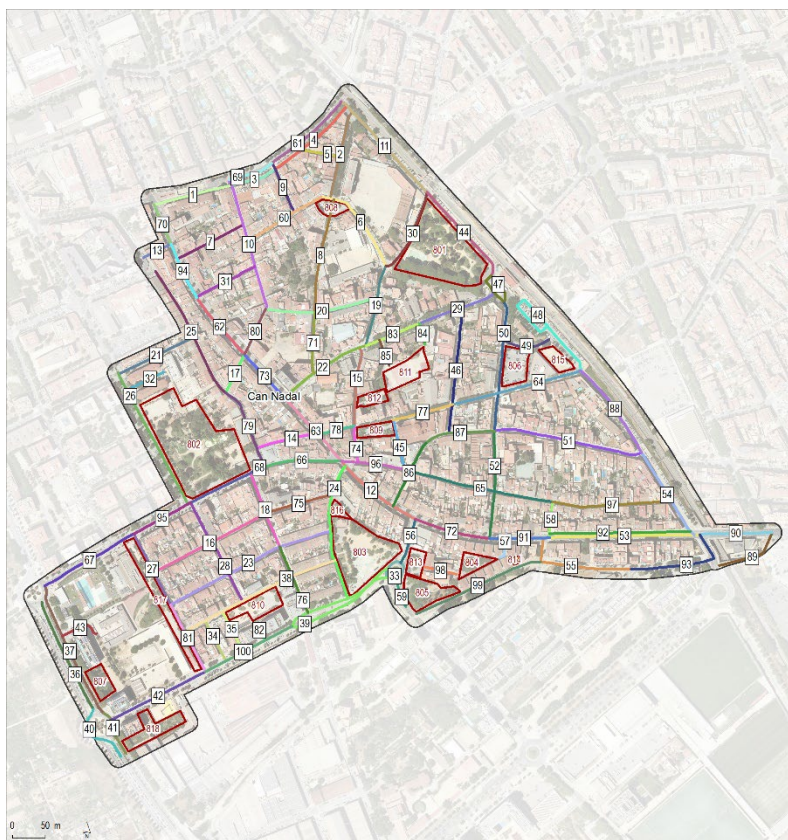
Els estudis sobre l'ús social elaborats en els diferents barris aportaran i informacions d'utilitat per a l'elaboració d'una guia sobre la vida pública als barris metropolitans on es proposaran indicadors d'avaluació i recomanacions d'actuació des d'una doble perspectiva: urbanística i social. Aquesta guia tindrà l'objectiu de servir com una eina que permeti examinar la capacitat dels espais urbans per generar pràctiques socials quotidianes i aportar informació sobre intervencions il·lustratives mitjançant diverses estratègies d'intervenció institucionals i comunitàries que podrien resultar beneficioses per a la promoció de la vida pública als barris.

Pel que fa a l'estructura de l'informe, aquest s'inicia amb la descripció dels aspectes metodològics. Seguidament s'ofereix una aproximació general al barri. Partint d'una breu història, s'avança fins el moment actual per examinar quin és el planejament urbanístic vigent i el seu grau d'execució. Un cop caracteritzat el barri, es presenta el seu encaix territorial a partir de la descripció dels seus límits i la relació amb els seus entorns, considerant la connectivitat, les infraestructures viàries i de transport públic i privat, així com també el seu encaix ecològic i mediambiental. L'apartat següent proposa una descripció sobre quin és l'estat del barri en l'actualitat, examinant la seva estructura de població, els usos principals del sòl i dels edificis, i també les activitats en planta baixa. Seguidament s'analitza com el barri facilita les formes de mobilitat activa, estudiant l'extensió de la xarxa ciclable, els itineraris a peu, l'estat de les voreres i la dotació de mobiliari. L'apartat clou amb l'estudi de la convivència entre les persones i els vehicles. Una vegada descrit el barri en termes principalment físics, es ressegueixen les pràctiques quotidianes d'ús de les persones. Concretament, es quantifica la freqüentació dels espais, els horaris d'ús, el perfil de les persones que l'utilitzen i les activitats que duen a terme. Seguidament s'estudia la sociabilitat d'aquests espais. Per acabar l'anàlisi, s'exposen les opinions sobre els millors i pitjors espais per a dur a terme les activitats quotidianes. L'estudi clou amb un apartat de balanç i d'elements per a orientar la intervenció.

Fonts d'informació i aspectes metodològics

L'objecte d'estudi d'aquest treball és ampli, pel que en el seu abordatge es va adoptar un enfocament de mètodes mixt, que consistia principalment:

- **Sistemes d'informació cartogràfica i urbanística.** S'utilitzen diferents bases cartogràfiques i d'informació disponibles de les diferents fonts públiques, com per exemple ICGC i el geoportal de planejament i de cartografia de l'AMB, amb l'objectiu de realitzar les anàlisis tècniques que han permès fer una diagnosi dels aspectes de caracterització i funcionament de l'espai de la vida pública. .
- **Observació social sistemàtica d'entorns físics i d'usos socials.** Es va dissenyar un mètode d'observació no participatiu que permetés recollir informació de forma estructurada, sistematitzada i quantificable relacionada tant amb les característiques i la qualitat de l'entorn físic, com amb l'ús dels espais. Concretament es van registrar dades bàsiques sobre les característiques, la ubicació així com les activitats dels grups i les persones que estaven usant els espais d'observació. Un dels objectius de l'estudi és conèixer la vida pública del barri, motiu pel qual s'ha fet un especial èmfasi en el registre de les interaccions i de les relacions interpersonals. El barri i algunes de les seves vies són espais massa grans i complexos com per a observar-los d'un sol cop, motiu pel qual es van dividir en un total de 118 "micro-espais", incloent trams de via (100) i 18 espais d'estada. Aquesta observació s'ha realitzat en tres moments del dia diferents (matí, migdia i tarda) de dilluns a divendres. Així doncs, s'han realitzat 354 observacions. Les observacions es van dur a terme a peu per part d'una tècnica que prèviament va fer una formació entre el 26 d'abril i el 17 de maig de 2022.



Trams observats a Can Nadal. Font: IERMB

- **Entrevistes estructurades a la població.** El seu objectiu ha estat el d'identificar aquells espais del barri que, segons la seva població, són els millors i pitjors per a dur a terme quatre tipus d'activitats (jugar, fer esport, passejar i relacionar-se) i descriure les seves característiques. Per aconseguir pluralitat en les respostes, les persones entrevistades s'han seleccionat amb l'ajuda de persones tècniques del barri de Can Nadal i les seves entitats. En total s'han realitzat 70 entrevistes estructurades a la població resident i escolaritzada al barri, on es recollia la seva opinió sobre els millors i pitjors espais per a passejar, relacionar-se, jugar i fer esport.

	Dona	Home	Total
Menor de 16 anys	4	4	8
De 16 a 29 anys	12	6	18
De 30 a 44 anys	10	8	18
De 45 a 64 anys	10	11	21
65 anys i més edat	4	1	5
Total	40	30	70

Caracterització demogràfica de les persones entrevistades.

Marc general de referència

Marc històric

El terme municipal de Sant Feliu de Llobregat limita per l'est amb els municipis de Barcelona, Sant Cugat del Vallès i Sant Just Desvern; pel nord amb Molins de Rei, per l'oest amb els municipis de Santa Coloma de Cervelló i Sant Vicenç dels Horts, i pel sud per Sant Joan Despí. Des del 1936 és la capital de comarca del Baix Llobregat i es troba a 15km de Barcelona.

Com d'altres municipis de l'àrea metropolitana de Barcelona, s'han trobat restes prehistòriques que revelen troballes del paleolític i del neolític, així com descobertes pròpies dels pobles ibers i romans en diferents indrets del terme municipal. Per tant, ha estat un municipi que, seguint la lògica de creixement metropolità, ha sofert grans transformacions des que l'any 1002 es trobaren al monestir de Sant Cugat del Vallès els primers documents escrits en què es fa referència al territori com a *Sancti Felicis*. Es creu que aquesta denominació prové d'una ermita dedicada a aquest sant construïda sobre la vil·la romana de Ticiano i que, el creixement del municipi, es va desenvolupar al voltant de la mateixa. Des d'aleshores l'expansió de Sant Feliu de Llobregat tant a nivell urbà, econòmic i social ha estat imparable.

Així, el creixement de Sant Feliu de Llobregat es deu a la seva ubicació propera al riu Llobregat, per la proximitat a Barcelona, així com per l'impacte dels processos d'industrialització del territori. En efecte, el paper de la industrialització durant els segles XIX i XX juntament amb l'arribada del ferrocarril i l'expansió urbanística van transformar la vila en una ciutat en què els seus habitants, a grans trets, van passar de ser pagesos a ser obrers (inicialment del sector tèxtil i posteriorment del metal·lúrgic i el químicofarmacèutic). Paral·lelament, com en d'altres municipis del pla del Llobregat, la burgesia barcelonina van invertir en finques al municipi i, poc a poc, gràcies a als treballs previs que ja s'havien dut a terme per a la millora de la connectivitat (el camí ral i la construcció de la nova carretera que unia Barcelona amb Vilafranca del Penedès) van marcar l'evolució futura del nucli urbà de Sant Feliu de Llobregat.



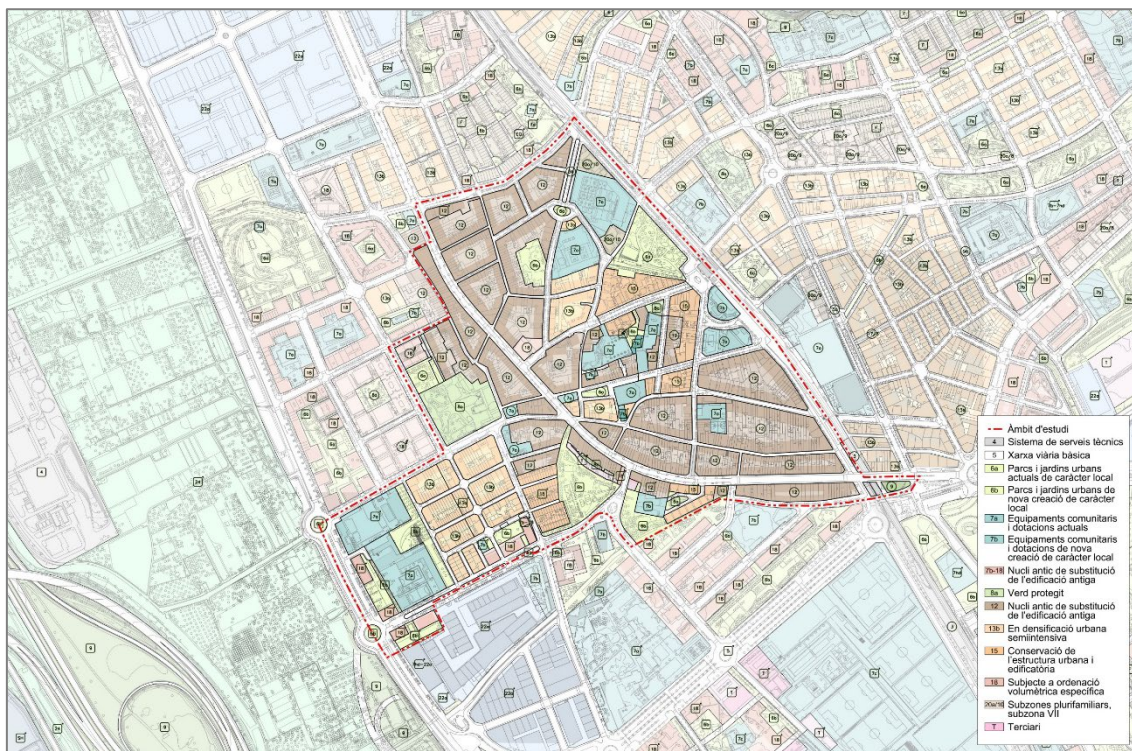
Comparació de les ortofotos, de l'any 1945 i de l'any 2022. Font: Comparador Històric del territori de l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya.

El barri de Can Nadal és un dels 8 barris en què s'estructura el municipi i s'erigeix sobre l'antiga Quadra de Palau, hisenda que fou del Comte de Vilardaga (Antoni Clavé i Nadal) i que es va veure afectada per les expropiacions que es van dur a terme per a la construcció del ferrocarril al municipi. Can Nadal juntament amb el barri de la Falguera i del Centre configuren el districte 2 del set districtes i pertany a un dels primers nuclis originaris de població. De fet, el primer instrument de planificació urbanística al 1902 ja projectava el seu creixement i expansió a partir del barri de Can Nadal, primer, urbanitzant una part dels terrenys de la mateixa finca de Can Nadal i, posteriorment, adquirint la part que restava de la hisenda del Comte de Vilardaga. Així, a partir dels barris centrals, la urbanització es va produir entre les zones de la carretera i la via del tren. Primer, amb la idea de construir-hi cases per a les famílies dels obrers i posteriorment, a partir dels anys 70, amb l'arribada de nous residents provinents de les onades

migratòries espanyoles dels anys 70. En els darrers anys, Sant Feliu de Llobregat també ha crescut motivat sobretot per les noves migracions de caire internacional, així com les migracions internes de la pròpia àrea metropolitana.

Planejament urbanístic vigent i grau d'execució

El Pla General Metropolità de 1976 (PGM) va reconèixer aquest teixit com a zona de nucli antic (clau 12), combinat amb la qualificació de conservació de l'estructura urbana i edificatòria (clau 15), i petites zones de densificació urbana semiintensiva (clau 13b) corresponents a un teixit urbà residencial tradicional. El PGM identificà els equipaments i espais lliures existents, assegurant així els estàndards de dotacions del barri.



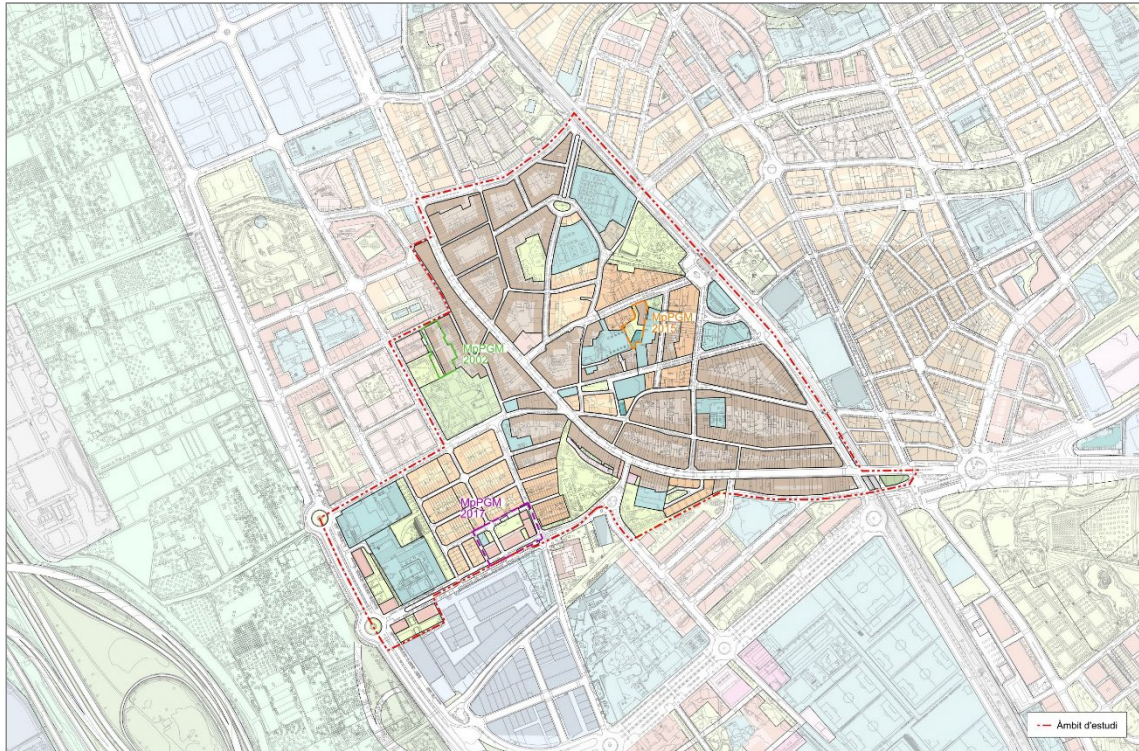
Planejament urbanístic vigent. Font: BR a partir del refós de planejament de l'AMB

El barri de Can Nadal no ha sofert grans transformacions de planejament urbanístic, mantenint el seu caràcter de teixit consolidat. A dia d'avui, es localitzen tres modificacions puntuals del planejament vigent.

La primera de l'any 2002 fa referència al sector "Can Falguera" que ha necessitat d'aquesta modificació ja que Pla Especial de Protecció de Patrimoni Arquitectònic i Catàleg no permetia augmentar el volum existent de la clau 12. L'objectiu és resoldre el front Nord-est de la plaça Alfonso Comín i donar continuïtat al Passatge Vilafranca mitjançant una construcció amb paràmetres específics.

La segona modificació es va aprovar l'any 2015 i delimita l'illa Can Ricart, que avarca una peça que havia estat qualificada d'equipament privat i restava sense executar. Per tal de resoldre la situació, que impedia la connectivitat entre el Passeig de Nadal i la Plaça de la Vila, es proposa la transformació del 50% a ús residencial, el que permet reordenar l'espai públic existent a la Plaça Lluís Companys i donar continuïtat al front del Passeig de Nadal, amb la cessió gratuïta a l'Ajuntament dels esmentats espais lliures i de dues peces d'equipaments (esportiu i cultural-recreatiu).

L'última modificació es troba al límit del barri i consolida el front del carrer d'Anselm Clavé. L'any 2017 l'àmbit d'Armenteres, que mai s'havia executat segons el planejament, proposa una modificació que permet generar dues illes i donar continuïtat al carrer de Sant Josep. La illa més gran està conformada per dos edificis d'habitatges i zones verdes, i l'altra, per un edifici, zona verda i una reserva d'equipament, actualment urbanitzada com a zona verda.



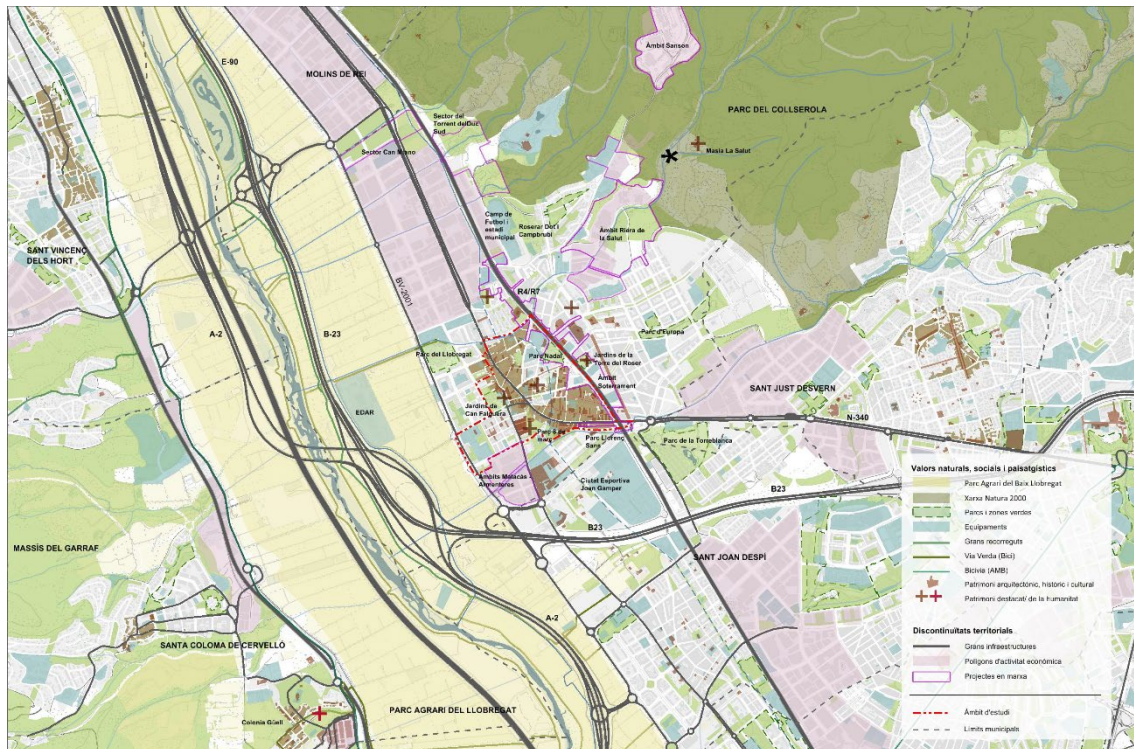
Sectors a desenvolupar. Font: RPUC

Encaix territorial i connectivitat

Relació del barri amb el seu entorn

El nucli històric de Sant Feliu de Llobregat se situa en la part sud del municipi, en una ubicació estratègica pel que fa a el potencial d'accés al parc natural de Collserola, la plana agrícola del marge esquerre del riu Llobregat, el mateix riu i a diversos itineraris i grans recorreguts. Enfortir l'accessibilitat a aquests elements naturals amb modes actius (caminar, en bici) seria un ítem estratègic per al nucli antic i la resta del teixit urbà.

Sant Feliu de Llobregat disposa d'una bona dotació global i d'una bona distribució d'espais verds per habitant. Dins del nucli històric destaquen el parc Nadal, els jardins de Can Falguera i el parc del 8 de març. En l'entorn més proper al nucli històric es destaquen: el parc del Llobregat, els jardins de la Torre del Roser, el parc Lorenzo Sants, el parc d'Europa, el parc de les Grasses, el parc del Roserar Dot i de Camprubí, Parc del Cerdanet. En el nucli històric hi ha concentrat la majoria del patrimoni arquitectònic de la ciutat. Destaquen: Can Ricard, el Palau Falguera, les casetes i l'antiga fàbrica de la colònia industrial Can Bertran. En l'entorn del nucli històric, dins del municipi de Sant Feliu, es destaquen entre els altres: la masia i l'Ermita de la Salut, la torre dels Rosers (seu de "Sant Feliu Innova"), la Torre Can Calders, Torre Pins d'Or, Can Maginàs. Destaca el antic traçat del canal de l'infanta, encara perceptible en alguns trams del municipi. Es tracta d'un element d'abast metropolità que podria funcionar com un element de connexió entre municipis.



Valors i discontinuïtats territorials. Font: BR a partir de la cartografia a escala 1:5.000 de l'AMB

Sant Feliu del Llobregat forma part del corredor d'activitat econòmica i comunicacions del Baix Llobregat, que suporta un pes important de la mobilitat en vehicle privat i de l'activitat industrial metropolitana. Per tant, el municipi es troba ben connectat amb els municipis limítrofs i els grans pols estratègics metropolitans d'activitat i logística, com són l'Aeroport, el Port i l'estació de Sants, mitjançant la xarxa ferroviària a través de la línia R4, amb una estació al centre de la ciutat, i de la xarxa de tram baix amb la línia T3 i les grans infraestructures viàries metropolitanes B-23, A-2 i l'N-340. Però aquestes infraestructures viàries i ferroviàries determinen considerables fractures i barreres que travessen el territori municipal, condicionant la relació de la ciutat amb el Parc Natural del Collserola, el riu Llobregat i el Parc Agrari. El projecte de soterrament de les vies de les Rodalies, actualment en procés de desenvolupament, correspon a una reivindicació històrica a Sant Feliu de Llobregat i formarà una nova centralitat urbana que recosirà la ciutat i sobre tot el nucli històric amb la resta dels barris.

Xarxa de transport públic

El nucli antic de Sant Feliu de Llobregat té una accessibilitat en transport públic alta, ja que a l'àmbit hi està localitzada l'estació de Rodalies de Sant Feliu de Llobregat. L'estació està servida per les línies R1 i R4, amb trens cada 30 minuts a la R1 i cada 15 minuts a la R4.

Els temps de viatge són reduïts i permeten arribar al centre de Barcelona en menys de 20 minuts, així com a altres poblacions del Baix Llobregat com Cornellà de Llobregat i Molins de Rei en menys de 5 minuts o Martorell en menys de 20 minuts. La situació central de l'estació dins l'àmbit d'estudi permet accedir a aquesta en menys de 10 minuts des de qualsevol punt del barri.

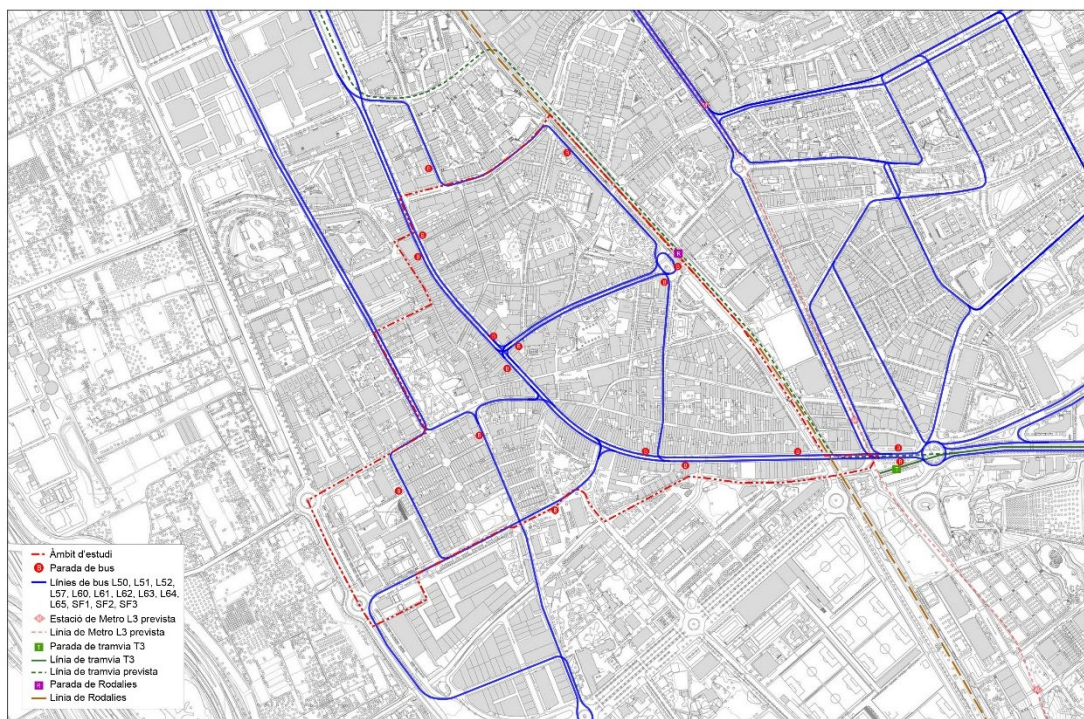
El nucli antic també està cobert pel tramvia metropolità, amb una estació (Sant Feliu-Consell Comarcal) a tocar del límit de l'àmbit d'estudi. És l'estació terminal de la línia T3, amb una freqüència de pas de 12 minuts, i temps de viatge de 5 minuts a Sant Just Desvern, de 13 minuts a Esplugues de Llobregat, de 17 minuts a L' Hospitalet de Llobregat o de 30 minuts fins a Barcelona (Francesc Macià).

Pel que fa a l'autobús, l'àmbit està servit per amb 13 línies d'autobús diürn, de les quals 10 línies són interurbanes i 3 són urbanes de Sant Feliu.

Les 12 línies interurbanes (L50, L51, L52, L57, L60, L61, L62, L63, L64 i L65) connecten Sant Feliu de Llobregat amb Barcelona i altres municipis del Baix Llobregat com Sant Just Desvern, Esplugues de Llobregat, Sant Joan Despí, Cornellà de Llobregat, L'Hospitalet de Llobregat, Molins de Rei, Sant Boi de Llobregat, Santa Coloma de Cervelló, Sant Vicenç dels Horts, Torrelles de Llobregat, Cervelló, Vallirana, Pallegà, Sant Andreu de la Barca i Martorell. La majoria de les línies circulen per l'eix de la N-340, on circula un bus cada 20 minuts aproximadament. Les línies interurbanes permeten arribar des de Sant Feliu de Sant Feliu a Barcelona en menys de 30 minuts, a Sant Vicenç del Horts en menys de 18 minuts, o a Cornellà de Llobregat en 15 minuts.

Pel que fa a les línies urbanes, aquestes cobreixen tot el nucli urbà tot unint els principals punts d'interès i polígons industrials amb intervals de pas de 15-20 minuts. En feiners donen servei 2 línies (SF1 i SF2) i en dissabtes i festius només 1 (SF3).

A més, l'àmbit d'estudi compta també amb servei d'una línia d'autobús metropolità nocturn (N12) que connecta amb Sant Just Desvern, Esplugues de Llobregat i el centre de Barcelona cada 20 minuts.



Xarxa de transport públic. Font: BR

Cal esmentar que actualment estan en curs les obres de soterrament de la línia de Rodalies al seu pas pel nucli urbà, i segons la planificació sectorial vigent (Pla Director d'Infraestructures 2021-2030) està previst el perllongament del tramvia fins a Quatre Camins (Sant Vicenç dels Horts) aprofitant la cobertura de la línia ferroviària, així com el perllongament de la L3 de metro des de Barcelona passant per Esplugues, Sant Just i Sant Joan Despí tot donant cobertura a Sant Feliu de Llobregat.

Durant l'observació es va poder apreciar que la majoria de parades de transport públic ubicades al barri es situen a la vorera al costat de la calçada. Al 93% de les mateixes es disposa de lloc per seure i més de la meitat d'elles hi ha informació sobre la freqüència de pas, qüestió que sovint, tot i les possibilitats que ofereixen les noves tecnologies en aquest sentit, té efectes en la percepció sobre la comoditat i la satisfacció del desplaçament entre les persones que viatgen en transport públic. Respecte a la ubicació, totes les parades estan integrades a les voreres i calçades i, en cap cas, impedeixen el pas de vianants.



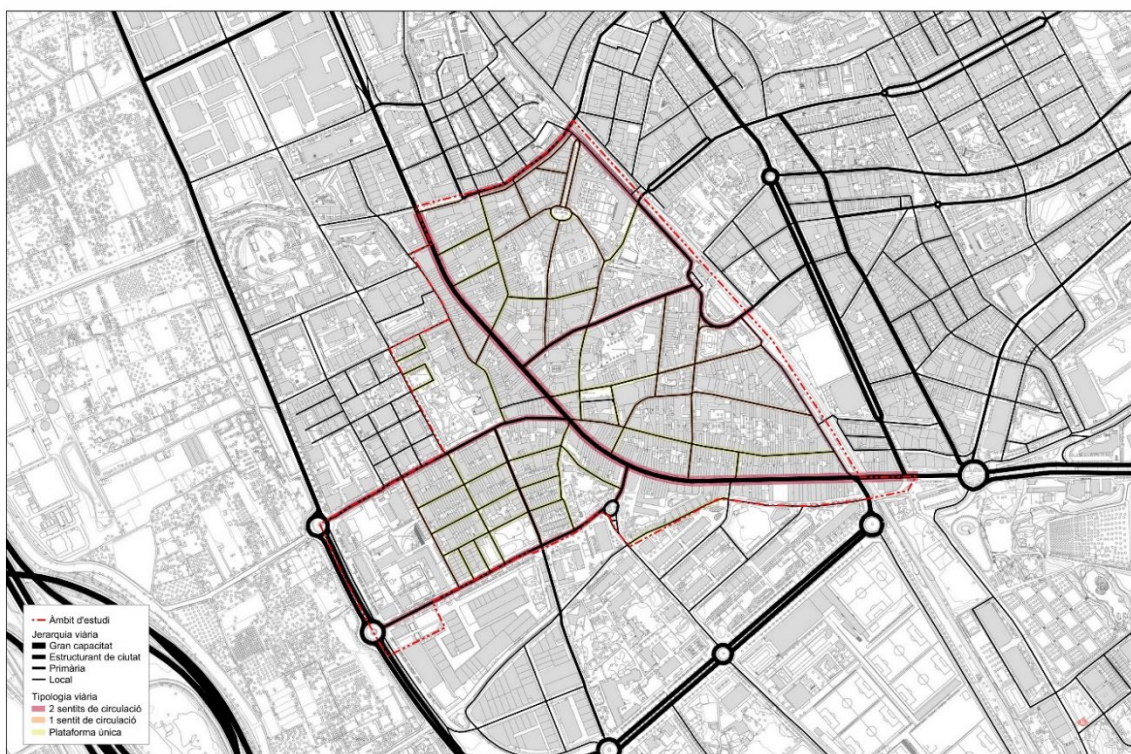
Fotos: IERMB

Jerarquia viària

El nucli antic de Sant Feliu de Llobregat està conformat per una xarxa de carrers pacificats, travessat pel mig per la carretera N-340, que articula i distribueix els principals fluxos. La majoria d'aquests carrers són d'un sol sentit i compten amb un carril de circulació, a excepció dels eixos estructurants com la carretera N-340 o el passeig Nadal.

La xarxa viària de l'àmbit està conformat majoritàriament per carrers de plataforma única així com carrers amb un carril de i circulació i cordó d'aparcament. Així doncs, es tracta d'un àmbit de vianants i pacificat, amb un eix estructurant de ciutat que el travessa (carretera N-340).

El barri es troba connectat a la xarxa segregada (B-23 i A-2) pel carrer d'Anselm Clavé així com amb Molins de Rei, Sant Just Desvern, Esplugues de Llobregat i Barcelona per la carretera N-340 que articula i connecta els diferents municipis.



Jerarquia viària. Font: BR

Qualitat ambiental del barri de Can Nadal

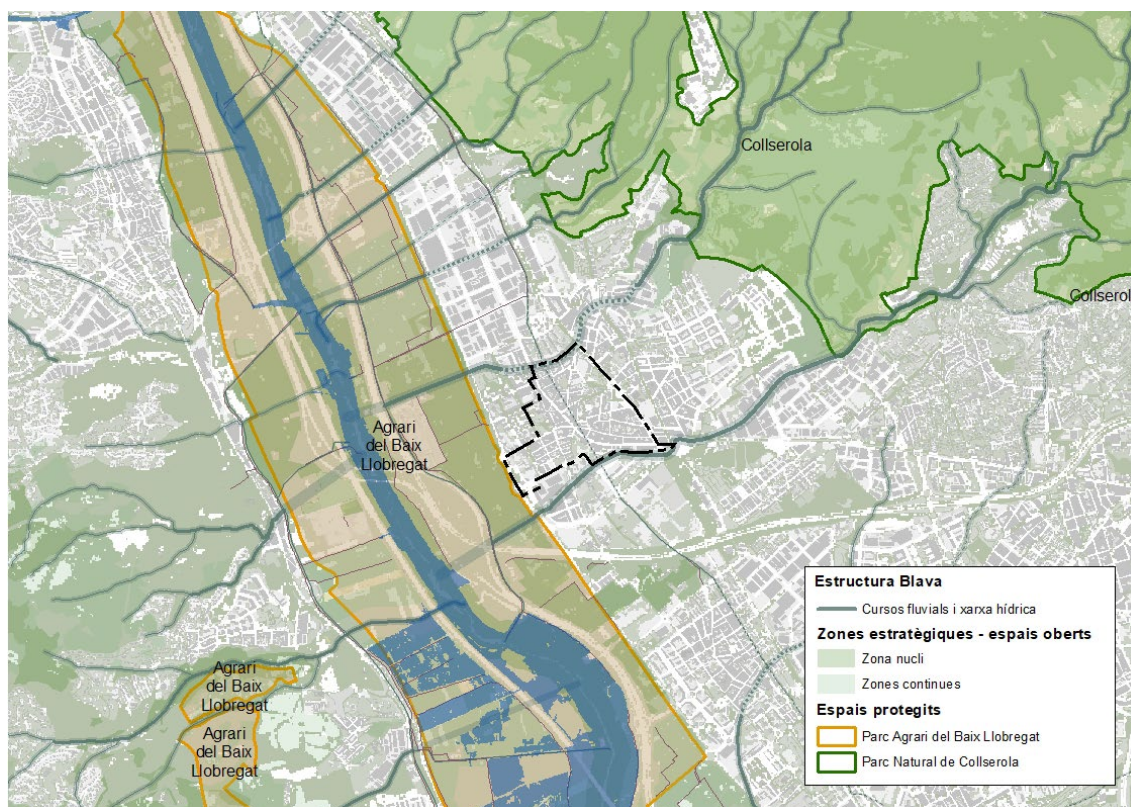
Espais oberts i relació amb els espais agrícoles

Gran part dels nuclis urbans metropolitans, les activitats econòmiques i les infraestructures de comunicació es concentren a les zones planeres de la metròpolis, produint-se algunes friccions entre aquests usos i els espais oberts.

Actualment, l'àrea metropolitana de Barcelona té urbanitzat el 48% dels seus 636 km², esdevenint una de les zones urbanes més denses d'Europa. La resta del territori, el 52%, està format per diferents espais oberts: zones forestals (la gran part d'elles protegides), zones agrícoles, zones de transició, espais fluvials i platges. Malgrat que l'extensió dels espais oberts és notable a l'àrea metropolitana de Barcelona, aquests estan sotmesos a pressions antròpiques derivades per la proximitat i ubicació dels teixits urbans i infraestructures de mobilitat associades.

Això provoca la fragmentació dels hàbitats naturals dels espais oberts i l'efecte barrera, dificultant la connectivitat biològica de la fauna entre les diferents àrees naturals metropolitanes. La presència de les grans infraestructures conjuntament amb la trama urbana contínua fan que l'efecte barrera sigui acumulatiu i molt difícil de superar.

El municipi de Sant Feliu de Llobregat se situa al marge esquerre del riu Llobregat, a mig camí de plana fluvial i l'espai protegit de Collserola. Per tant, Sant Feliu de Llobregat, conjuntament amb el continu urbà se situa en un enclavament estratègic enmig de tres espais ambientals de gran importància en l'àmbit metropolità: el riu Llobregat, el Parc Agrari del Baix Llobregat i Collserola. A més, Sant Feliu de Llobregat està travessat per nombroses rieres i torrents, cabdals en la connectivitat ecològica d'aquest territori i en apropar la natura dins de la trama urbana.



Elements ambientals rellevants. Font: BR

La presència de l'estructura blava, que esdevé la base de la infraestructura verda, és molt rellevant en aquest entorn. La proximitat del riu Llobregat, amb el conjunt d'infraestructures de reg agrícola (El Canal de la Infanta) i les nombroses rieres i torrents li confereixen un paisatge molt característic i una xarxa abundant de connexions ecològiques.

Precisament el barri de Can Nadal està envoltat de la riera de la Salut i la Riera de Sant Just, dos elements que dels del municipi es vol cuidar i recuperar.

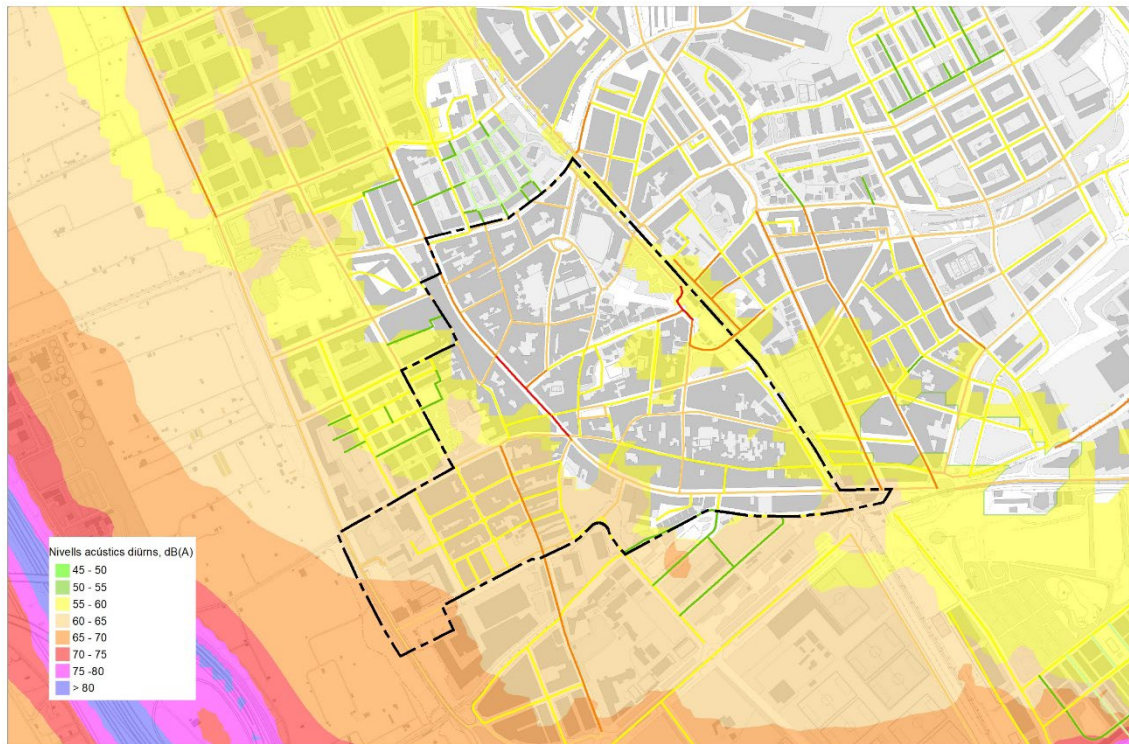
Qualitat acústica

Alguns dels factors que determinen la qualitat i l'ús de l'espai públic estan relacionats amb la qualitat acústica del seu entorn. És un aspecte que segurament és percebut de forma indirecta o fins i tot de forma inconscient, però que determina un major grau de confort pels seus usuaris. Espais públics de característiques urbanístiques similars poden tenir uns nivells de freqüentació més elevats pel fet de tenir una major qualitat acústica.

En el cas del barri de Can Nadal, la qualitat acústica del seu espai públic es situa en la seva majora en uns nivells acústics de 55-65 dB(A), que estarien emmarcats dins de qualitat acústica bona-moderada, amb algunes zones amb nivells superiors als 65 dB(A), que serien nivells de mala qualitat. En punts molt concrets del barri els nivells es situen entre els 70-75 dB(A), uns nivells molt per sobre de l'establert per la normativa. Aquestes zones es concentren als entorns de la N-340 i als voltants de l'estació de RENFE de Sant Feliu.

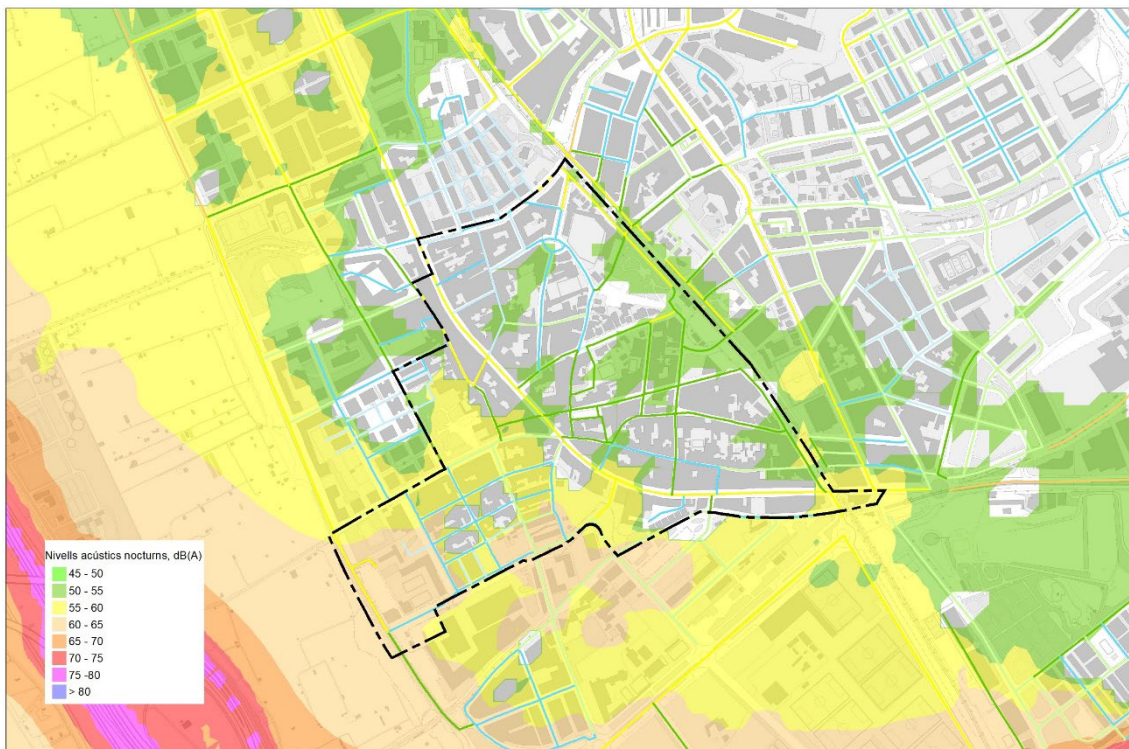
A més a més, és un barri parcialment influenciat per la petjada acústica d'una de les infraestructures viàries més importants de l'àrea metropolitana, l'A-2; però també per la presència de la BV2001 i de la N-340. L'àmbit on els nivells acústics tenen més afectació per les grans infraestructures viàries, seria l'espai entre la A2 i la BV2001, amb nivells de 60-65 dB(A). essent un entorn ocupat principalment per usos associats a equipaments esportius, comercials, zones verdes i zones esportives, com el camp de futbol municipal Falguera, la piscina de l'Escorxador, el Cap El Pla, un Mercadona. Aquesta ordenació actua com zona de transició, fent una mica de pantalla acústica perquè la zona residencial situada al darrere tingui una millor qualitat acústica. No obstant, es consideren uns nivells de bona qualitat acústica, i per tant el conjunt de l'àmbit d'anàlisi gaudeix d'una bona situació en aquest aspecte.

La mateixa situació es replica a l'entorn de la plaça de l'Estació degut a la influència del pas de la N-340, però d'igual manera, amb afectacions acústiques assumibles, d'entre 55-60 dB. Val a dir que en aquest espai l'ús predominant sí és el residencial.



Qualitat acústica diürna. Font: BR i Mapes Estratègics de Soroll (Generalitat de Catalunya)

Durant el període nocturn, la distribució de la qualitat acústica segueix el mateix patró que durant el dia, però amb uns nivells menors a la zona residencial, situant-se entre els 40-50 dB(A), que seria una molt bona qualitat acústica, essent aquesta realitat la que domina a la nit pràcticament la totalitat del barri, amb el petit marge d'excepció per la zona a tocar, de nou, amb el pas de la BV2001 a l'alçada de l'escola Salvador Espriu i les piscines de L'Escorxador.



Qualitat acústica nocturna. Font: BR i Mapes Estratègics de Soroll (Generalitat de Catalunya)

Una altra informació acústica rellevant és el Mapa de Capacitat, que és el que determina el límit d'immissió acústica en funció del seu ús. L'actual mapa de capacitat de Sant Feliu de Llobregat va ser aprovat l'any 2011 per l'Ajuntament i va establir una zonificació acústica força diferenciada, en funció dels nivells acústics i dels usos urbanístics del barri. Les categories que inclou l'àmbit són:

- Predomini del sòl d'ús residencial (categoria A4). Aquesta categoria té uns límits de 65 dB(A) en el període de dia i vespre i de 55 dB(A) en el període de nit.
- Predomini del sòl d'ús sanitari, docent i comercial (categoria A2). Aquesta categoria té uns límits de 55 dB(A) en el període de dia i vespre i de 45 dB(A) en el període de nit.
- Coexistència de sòl d'ús residencial amb activitats i/o infraestructures de transport existent (Categoria B1). Aquesta categoria té uns límits de 65 dB(A) en el període de dia i vespre i de 55 dB(A) en el període de nit.
- Predomini del sòl d'ús terciari diferent a C1 (Categoria B2). Aquesta categoria té uns límits de 65 dB(A) en el període de dia i vespre i de 55 dB(A) en el període de nit.
- Usos recreatius i d'espectacles (categoria C1). Aquesta categoria té uns límits de 68 dB(A) en el període de dia i vespre i de 58 dB(A) en el període de nit.



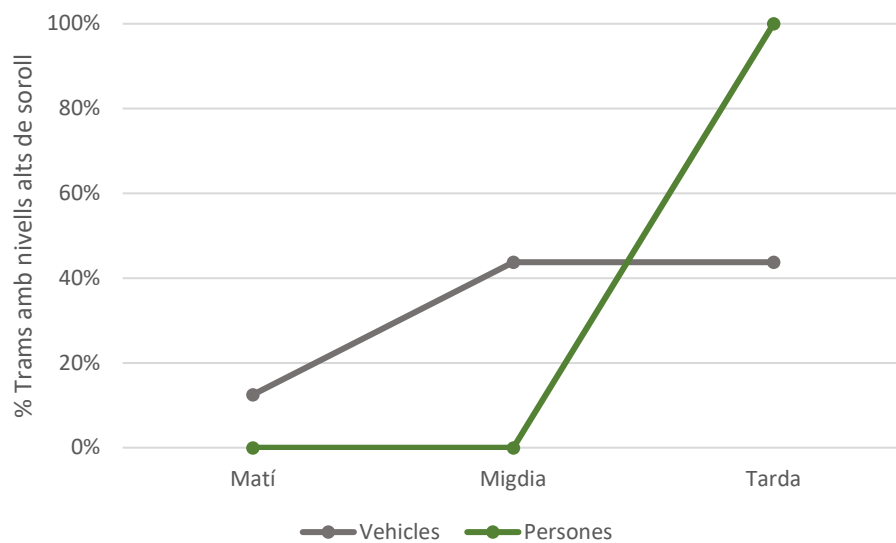
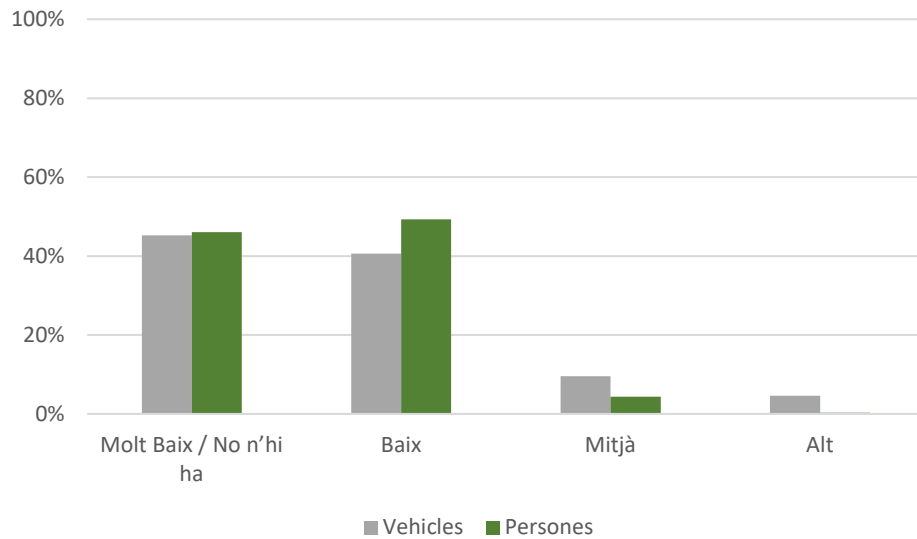
Mapa de capacitat acústica. Font: Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat

Comparant els nivells de soroll existents amb els límits establerts pel mapa de capacitat es pot dir que gran part de l'àmbit amb usos residencials del barri de Can Nadal, compleix amb els límits establerts, en excepció d'algunes zones puntuals vinculades a les grans infraestructures viàries que travessen el barri, com la N-340 o la zona propera a l'estació de RENFE.

També s'ha recollit informació in situ sobre el soroll provinent del trànsit circumdant de vehicles i/o de l'activitat de les pròpies persones. La mesura en aquest cas prové de les observacions, on s'han sentit nivells de soroll puntualment alts a 17 dels 345 trams de via i micro-espais observats. A 16 d'aquests trams els vehicles eren la font de soroll, i a 1 tram ho era la concurrència de persones.

Més concretament, els majors nivells de soroll per trànsit de vehicles es van notar sobretot al migdia i a la tarda. En concret, al migdia el soroll es troba alguns segments del carrer Laureà Miró i algun segment del carrer del Pla i a la riera de Pahissa.

A diferència dels vehicles, els nivells de soroll associats a la concurrència de persones arriben al seu màxim durant les tardes, sobretot la tram que s'encabeix entre el carrer Sant Joan i el Carrer del Pla, segurament coincidint amb els horaris de sortida de les activitats escolars.



Valoració nivells de soroll ocasionats pels vehicles i les persones. Font: Observació social, IERMB

Estat actual del barri

Situació demogràfica

Des dels inicis de la industrialització, a partir de finals del segle XIX i, especialment durant el segle XX, el municipi va rebre població inicialment procedent de l'interior de Catalunya i posteriorment va arribar població de la resta de l'Estat espanyol i, més recentment, de l'estranger.

La població, que l'any 1787 era de 1.895 habitants es va gairebé doblar el 1900, amb 3.314 habitants, i ho va tornar a fer abans de la Guerra Civil, amb 6.888 persones. Entre 1960 i 1970, la població es va tornar a duplicar, tot i que l'augment més remarcable es va produir durant el quinquenni de 1970 a 1975.

De l'any 2000 en endavant i principalment com a conseqüència de la construcció de dos nous barris al municipi, Mas Lluí i Les Grases, el municipi torna a experimentar un important creixement.

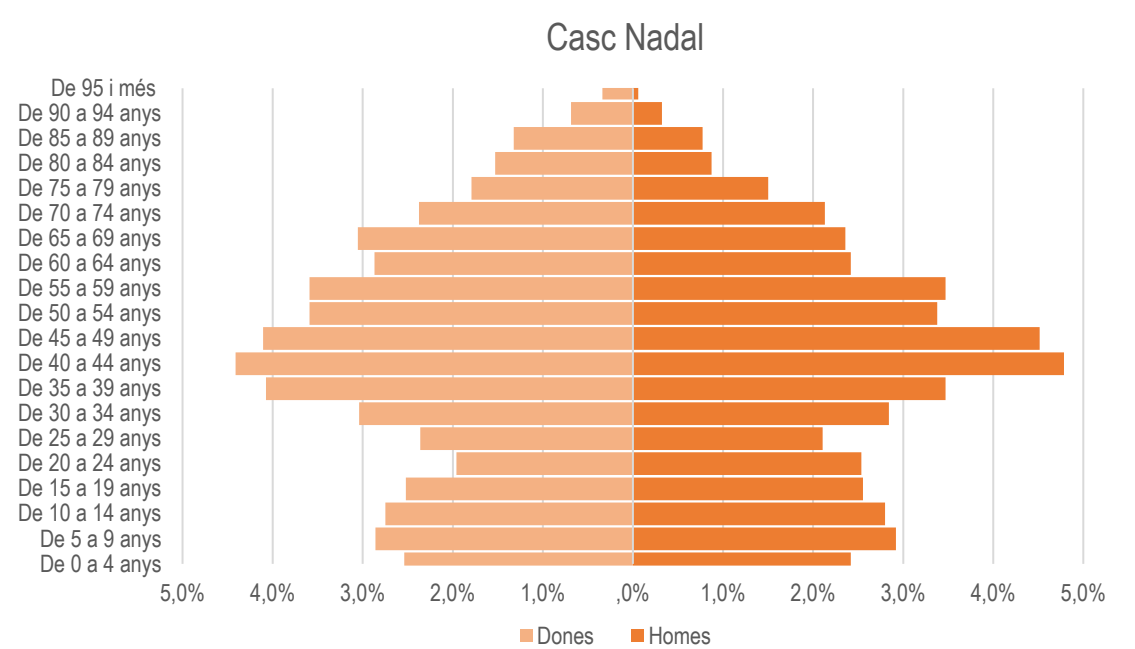
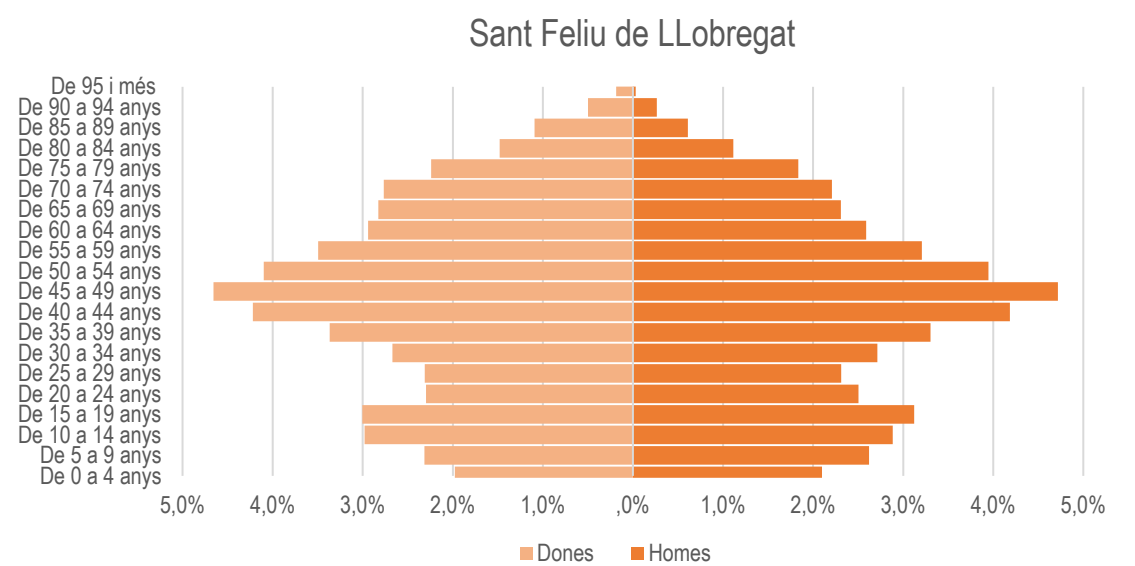
	Habitants	Creixement absolut	Taxa de creixement anual (r)
1940	6.571	-	-
1950	7.251	680	9,8
1960	9.914	2.663	31,0
1970	20.596	10.682	70,0
1980	37.822	17.226	53,6
1990	37.823	1	0,0
2000	38.390	567	1,5
2010	43.190	4.800	11,8
2021	45.463	2.273	4,7

Any	Sant Feliu de Llobregat	Can Nadal
1940	6.571	
1950	7.327	
1960	10.201	
1970	21.751	
1981	37.849	
1990	37.823	
2000	38.435	
2010	43.112	7.804
2021	45.463	11.784

Segons les dades del padró municipal a 1 de gener de 2022 si es tenen en compte els 36 municipis que conformen l'àrea metropolitana de Barcelona, Sant Feliu de Llobregat es situa en una posició intermèdia, doncs es situa com el catorzè municipi amb més habitants i, concretament, el casc antic, concentra gairebé el 26% (25,9%) de la del total de població del municipi, amb 11.784 habitants.

Si s'observa l'estructura per edats i sexe de la població es pot apreciar que la base de la població fins els 15 anys és força àmplia, doncs gairebé el 15% de la població es troba en aquesta franja d'edat, ara bé

aquesta incrementa lleugerament un 1% per la població del casc antic de Sant Feliu de Llobregat. El 19,5% de la població és major de 65 anys, i en termes generals, hi ha una major presència de dones que d'homes. És a dir, les diferències en l'esperança de vida fan que la vellesa estigui feminitzada, tant al barri com al conjunt de la ciutat.



Piràmides de població. Font: IERMB a partir de la estadística del padró continu per seccions censals a 1 de gener de 2022.

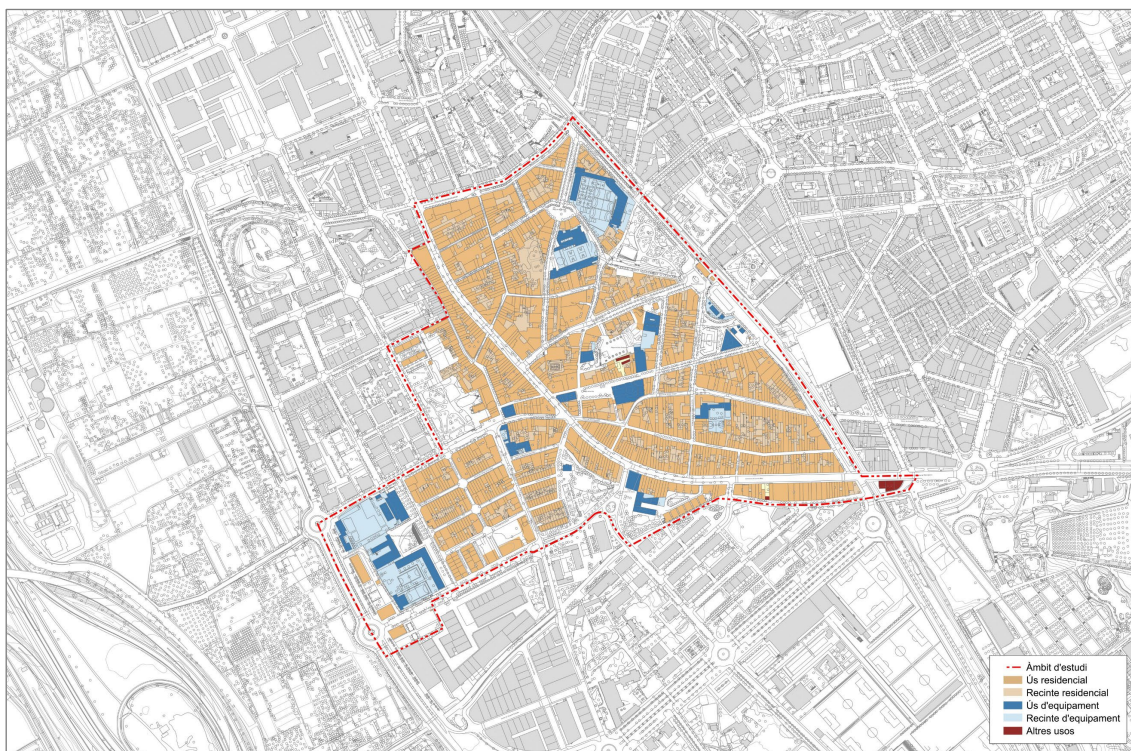
Tipus de teixit urbà

L'àmbit d'estudi comprèn el barri de Can Nadal, el nucli històric de Sant Feliu de Llobregat, que actualment queda dividit per la traça de RENFE a l'espera de ser soterrada, i per l'oest amb el Parc Agrari. Es reconeix la traça de la via històrica del carrer de Laureà Miró (N-340).

El seu entorn immediat és completament de continu urbà i força heterogeni, amb blocs d'edificis plurifamiliars i cases en filera a les bandes nord i sud, i amb el teixit més regular (eixample) pel cantó de les vies, grans peces d'equipaments i fins i tot àrees d'activitat econòmica.

El nucli històric manté quasi en la seva totalitat la morfologia original del barri. S'han conservat les alineacions a vial i el resultat és aquesta trama tan densa de carrers estrets que varien d'amplada (dels 4,5 als 20 metres). Les alçades de les edificacions són variables entre PB i PB+11, i dins d'aquesta trama tant compacta, s'hi troben un total de 42 equipaments, tant integrats a les plantes baixes com en edificacions aïllades. La màxima concentració d'aquests la trobem la zona nord-est, a l'àrea compresa entre els carrers Constitució i la carretera Nacional N-340.

Les peces independents acostumen a ser usos que requereixen d'espai al voltant, com patis d'escola, pistes esportives o nous equipaments que degut al seu ús necessiten una major superfície. Aquests últims, es troben al límit amb el parc agrari.

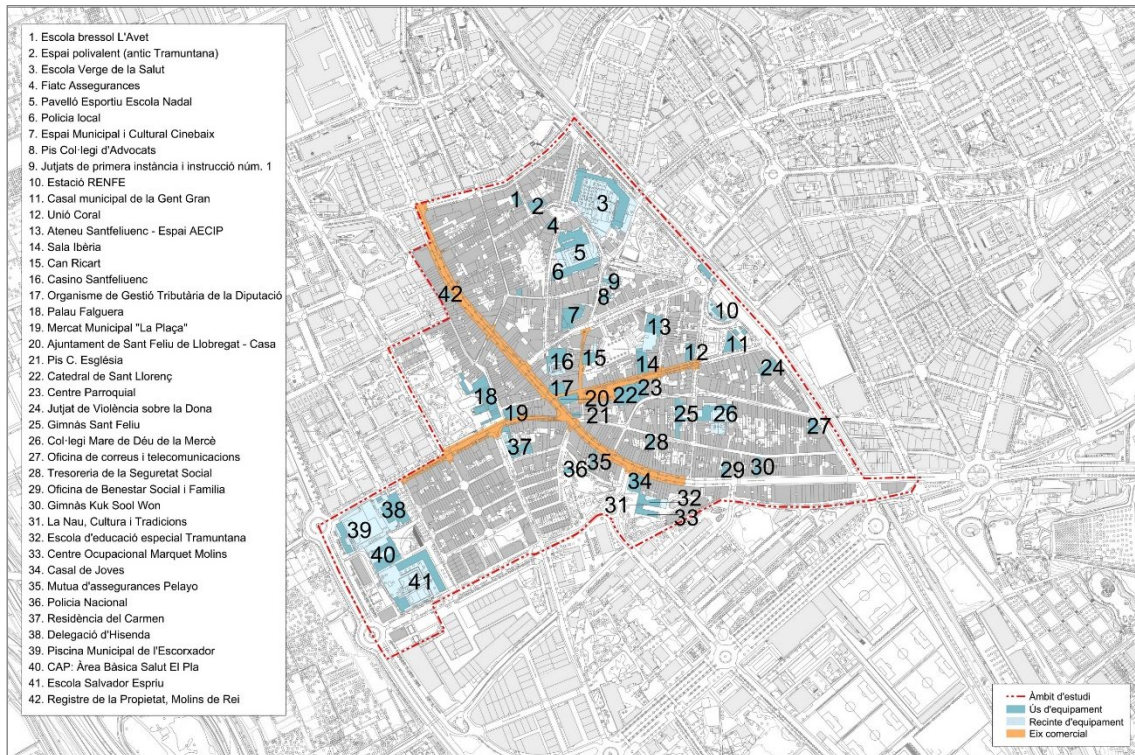


Usos principals. Font: BR

Activitats en planta baixa i diversitat d'usos

L'activitat en planta baixa al nucli històric combina els usos comercials i de restauració amb el pròpiament residencial, es distribueixen a tot el barri tot i que es concentren amb una major intensitat al llarg del carrer de Laureà Miró (carretera Nacional N-340) i al voltant de la plaça de la Vila.

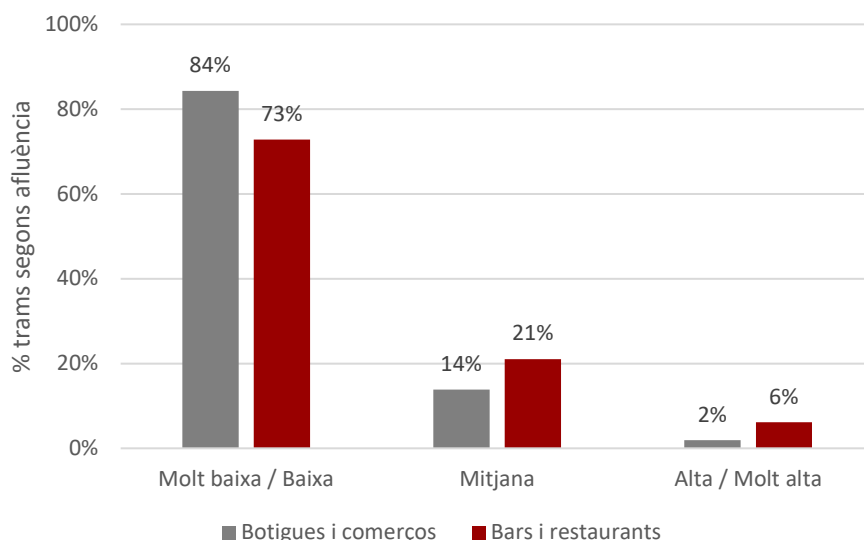
Com s'ha mencionat anteriorment, el barri conta amb un gran nombre d'equipaments, tant grans com petits, que donen cobertura a serveis educatius, sanitaris, culturals, esportius i socials.



Activitats en planta baixa (equipaments i eixos comercials). Font: BR

En la majoria dels trams observats hi predomina un sol ús, en concret l'ús residencial, tot i que en algunes zones el predomini és de caire comercial o institucional amb la presència de serveis administratius, equipaments i centres educatius o esportius.

Considerant els usos comercials en planta baixa, les observacions realitzades al barri indiquen que l'afluència a comerços i botigues al barri és, en general, molt baixa o baixa, amb excepció del tram del carrer Pla entre el carrer Anselm Clavé i la superfície agroalimentària. A Can Nadal també és baixa l'atracció que exerceixen les activitats de restauració entre setmana, amb les excepcions dels establiments ubicats a la Plaça de Vila i el tram del carrer Pi Margall entre la plaça i el carrer Vidal Ribas; el carrer Joan Antoni Samaranch i el carrer de la Falguera.



Afluència de persones a comerços i locals de restauració. Observació social, IERMB

Permeabilitat i estat de les façanes

Els resultats anteriors sobre les activitats en planta baixa es complementen amb la cartografia realitzada sobre la permeabilitat de les façanes, ja que el seu caràcter pot influir en la percepció de l'espai públic. Així, s'ha distingit els límits de l'espai públic entre façanes i tanques, i cada grup segons grau de transparència.

Durant les observacions es va poder constatar l'estat i la transparència de les façanes. En general, respecte a l'estat de conservació dels trams en què hi ha edificis, el 83% d'aquests es troben en bon estat de conservació. Ara bé, tan sols en alguns carrers com ara; el General Prim, el Passatge Narcís de Monturiol, el Passatge del Penedès, la Riera de Pahissa, el carrer d'Anselm Clavé, la Carretera Reial, el Carrer Joan Maragall, així com l'edifici institucional de la Policia Nacional i l'àrea de joc infantil d'Anselm Clavé, presenten desperfectes en que no s'estan reparant.

La qualitat de les façanes, transparència i visibilitat dels trams observats han resultat ser altes. És a dir, els carrers es caracteritzen per ser espais en què hi ha moltes portes i obertures (entrades a edificis, aparadors, finestres, etc). Tan sols, un 9% dels trams presenten un grau de transparència baix, com ara; el carrer General Prim, algun segment del carrer d'Anselm Clavé, alguna part del carrer Ramón i Cajal, el Passatge a la Plaça Elisabeth Eidenbenz, un traç del Carrer Torras i Bages i un segment del Passatge Sant Joan. Pel que fa al perímetre no edificat com ara carrers, places i jardins, el barri de Can Nadal presenta un grau de visibilitat elevat, és a dir, més del 80% dels casos la sensació de poder-ho observar tot sense elements que dificultin la seva visibilitat. Tan sols en un 6% dels trams aquesta característica no s'acompleix, en concret, en algunes zones del carrer d'Anselm Clavé, la zona en què s'ubica el CAP El Pla, una part del carrer Constitució, una part del passatge Sant Joan, un tros del carrer Torras i Bages i també l'àrea de joc Infantil Anselm Clavé.

Aquesta caracterització elevada respecte a la transparència i la visibilitat de Can Nadal, ens permet afirmar que és un barri que es caracteritza per disposar de zones de pas àmplies, amb molts accessos oberts i múltiples opcions de recorregut.

L'entorn per a la mobilitat activa i els elements de suport a la utilització dels espais

Entre els objectius generals orientats a promoure un entorn adient per a la vida social està el de crear un ambient prou confortable i segur per a les persones que l'utilitzen, de tal manera que el puguin gaudir amb autonomia. En aquest sentit no hi ha dubte que la pròpia ordenació i el disseny dels espais públics, així com la provisió d'elements adequats per a l'estada, la seva gestió i manteniment, són aspectes claus a l'hora d'incentivar la vida pública.

Itineraris de vianants i xarxa ciclable

El nucli antic de Sant Feliu de Llobregat es troba pacificat, on nombrosos carrers són en plataforma única o compten amb voreres d'amplada òptima. Això sumat a la dimensió de les illes i a una orografia suau fa que sigui un àmbit on els desplaçaments a peu siguin atractius. No obstant, tot i l'esforç dels últims anys en l'ampliació de l'espai pel vianant a l'àmbit en forma de plataformes úniques i ampliacions de voreres, encara queda algun carrer al nucli antic amb voreres estretes, com per exemple el carrer de la Falguera o Ventura Gassol. També destaca una elevada presència d'aparcament en calçada.

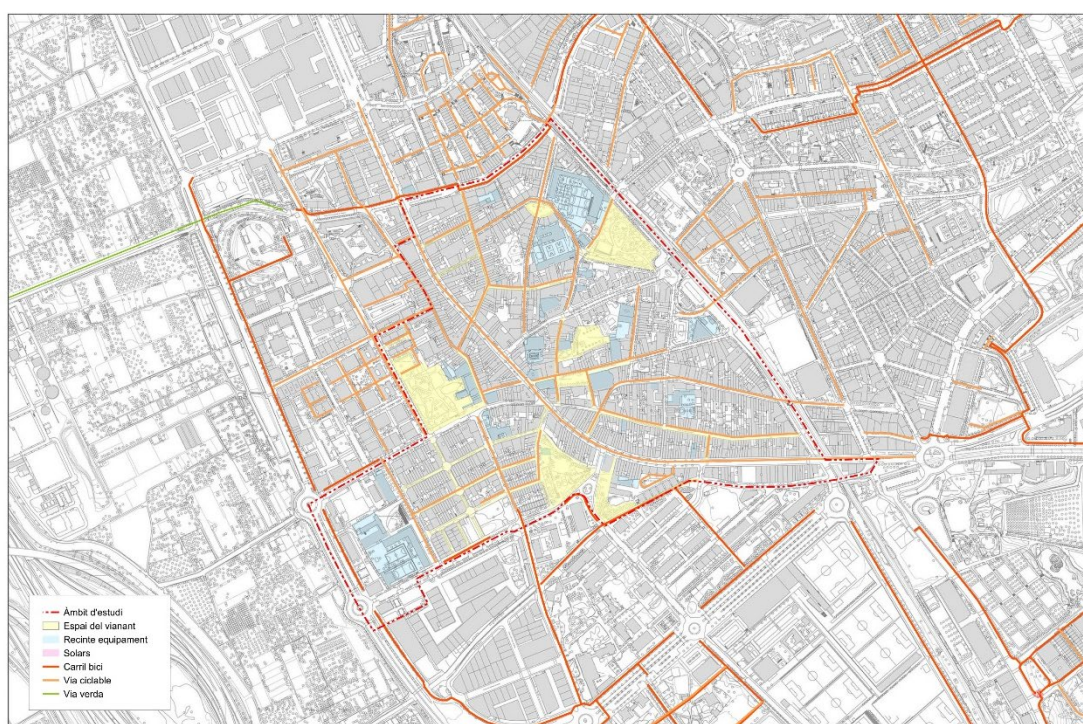
Tot i que l'àmbit d'estudi no compta amb infraestructura ciclista segregada, és una zona apta pels desplaçaments en bicicleta, donat el caràcter pacificat del barri. Així doncs, la circulació de bicicletes està permesa i té prioritat respecte la circulació rodada, inclosa la carretera N-340 que creua l'àmbit. Val a dir que al voltant del nucli antic hi ha una anella de carrils bici que connecten amb la resta de carrils que distribueixen el flux de bicicletes per tot el municipi i enllaça amb la resta de poblacions veïnes.

La fractura urbana al límit de l'àmbit que actualment conformen les vies de Rodalies al nucli urbà està en procés de revertir-se, amb el soterrament de les vies, fet que suposarà un augment considerable de la permeabilitat a peu i en bicicleta dels barris al voltant de les vies.

Augmentar l'espai pels vianants, guanyant espai de l'aparcament de vehicle privat i organitzar una xarxa d'itineraris a peu i en bici que connecti el nucli antic amb el resta dels teixits i els elements naturals que envolten la ciutat seria un factor molt positiu per a fomentar la mobilitat a peu i en bici per la ciutat.



Font: IERMB



Xarxa ciclable i espai del vianant. Font: BR

Elements de suport a la utilització dels espais del barri

La dotació (o manca) de vegetació, de punts d'aigua i de llum, així com d'elements de mobiliari i serveis, pot configurar espais còmodes, atractius i fàcils d'utilitzar o, al contrari, contribuir al desistiment. És per aquest motiu que durant l'observació al barri es presta especial atenció a la presència d'aquests elements de suport a la vida pública.

Il·luminació

Les interaccions i la sociabilitat als espais públics segueix un ritme estacional associat al clima, però també diari en funció de la llum. És sabut que la majoria de persones es retiren de la vida pública quan comença a fer-se fosc, tota vegada que la manca d'il·luminació genera sensació d'inseguretat. En aquest sentit, considerant el moment de l'observació, es constata que tots els carrers de Can Nadall disposen de fanals i de punts de llum.

Arbres i jardineria

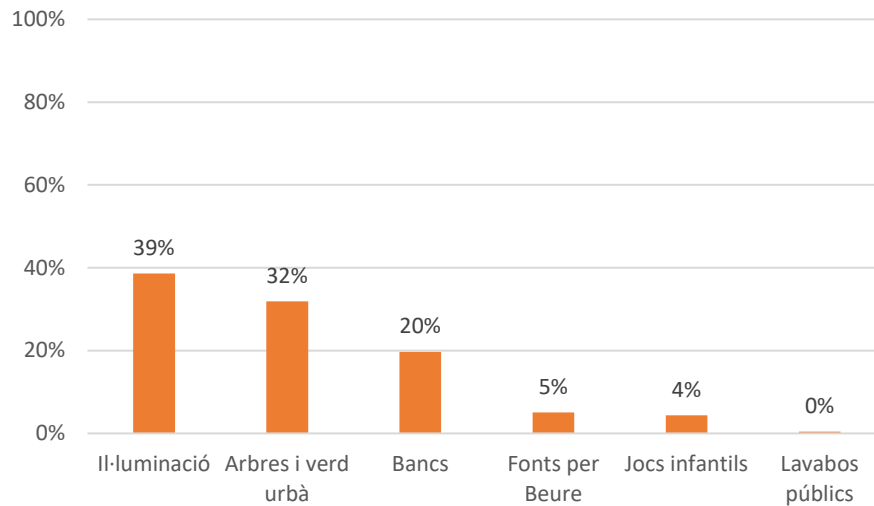
De les zones verdes urbanes es deriven múltiples beneficis, tant en termes de reducció de la contaminació ambiental i acústica, com millores en el benestar físic i emocional de les poblacions. Ara bé, la cobertura vegetal al barri és més aviat elevada, especialment a les vies interiors del barri. Hi ha una provisió d'espais verds al 80% dels trams de carrer observats al barri, això és de zones enjardinades, arbres, en les vies del barri.

Bancs per seure

Tant el disseny com la ubicació dels bancs i altres seients és important quan es volen satisfer les necessitats de totes les edats, ja sigui per descansar o per seure a contemplar l'entorn. En el cas de Can Nadal els bancs i seients públics estan presents en el 49,6% dels trams de carrer i micro-espais del barri. Aquests estan majoritàriament als parcs i les places, així com alineats a les voreres dels carrers més amples com ara, entre d'altres, el Passeig dels Pins o el Passeig onze de setembre i el passeig Bertrand, el carrer Laureà Miró, el carrer Verge de Montserrat, i alguns segments de carrer com ara al carrer Sant José, Sant Joan, el carrer de Dalt, etc.

Altres elements de suport: lavabos, fonts per beure i jocs infantils

La majoria del mobiliari està situat a les places i als parcs del barri. És aquí on també estan ubicades les fonts d'aigua i els espais de joc infantil. Més concretament, al Parc Nadal, a la plaça 8 de Març, a la Plaça Elisabeth Eidenbenz, a la Plaça Lluís Companys, Plaça Alfons Comín i Jardins del Palau Falguera. La presència de lavabos públics tan sols s'han localitzat al parc de Can Nadal.



Manteniment i actuacions correctives

D'acord amb els registres de les observacions, l'estat de conservació dels espais del barri de Can Nadal és molt bo, doncs tots els seus elements com ara bancs per seure, els arbres i les zones enjardinades i mobiliari de joc infantil dels espais i dels micro-llocs observats no s'han detectat mancances o problemes de manteniment. Ara bé, puntualment s'han detectat tres trams en què les seves voreres precisaven algun manteniment. Aquests són darrera del Casal de gent gran, la Riera de Sant Just, i el tram del Carrer Anselm Clavé que es troba entre el carrer del Pla i el Carrer Sant Joan.

A l'anterior cal afegir que durant les observacions s'han detectat algunes incidències com ara la presència mobiliari urbà vandalitzat com ara fanals, contenidors, bancs, etc. així com objectes sense recollir al voltant dels contenidors o a terra. Puntualment s'han trobat restes de begudes alcohòliques i alguna persona recollint brossa o demanant almoïna. En canvi, durant el període d'observació no s'han detectat ni s'han vist persones drogodependents, èbries o vehicles abandonats.

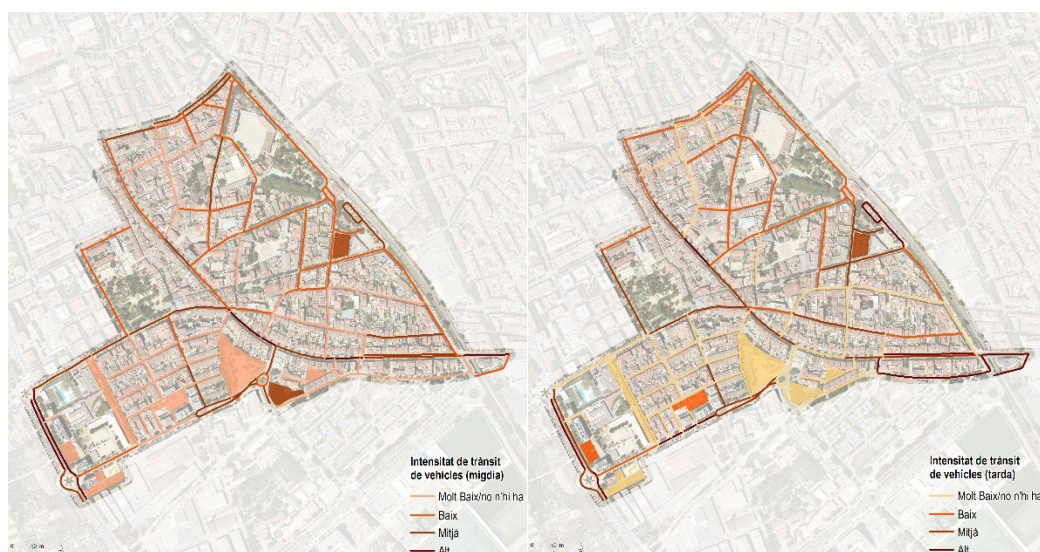




Font: IERMB

La convivència amb els vehicles: trànsit, passos de vianants i aparcaments

L'espai dedicat als vehicles condiciona les possibilitats de mobilitat activa i el potencial d'ús social dels espais. En el cas del barri de Can Nadal la intensitat de trànsit de vehicles a motor és en general baixa o molt baixa a la majoria de trams, si bé amb lleugeres variacions al llarg del dia, sobretot al matí i a la tarda.



	Molt baixa	Baixa	Mitjana	Alta	Total
Matí (de 08-12h)	47%	29%	12%	11%	1%
Migdia (de 12-16h)	35%	34%	23%	6%	1%
Tarda (de 16-20h)	43%	29%	17%	10%	1%
Total Can Nadal	42%	31%	17%	9%	1%

Intensitat del trànsit de vehicles. Font: Observació social, IERMB

La trama viària del Can Nadal es caracteritza per ser un entramat característic d'un casc antic; carrers estrets, peatonals o pacifats, amb poc accés al trànsit rodat, etc. Això fa que els passos de vianants esdevinguin un element central en la convivència amb el trànsit de vehicles al barri.

L'observació ha permès confirmar que la majoria de carrers i de trams de via del barri compten efectivament amb passos de vianants. En tots ells es constata l'existència de rampes d'accés per a persones amb mobilitat reduïda, i també que els conductors poden veure les persones que volen travessar sense obstacles (almenys 10 m.), no obstant amb una excepció. Ara bé, en alguns casos, s'han detectat mancances al respecte. En concret, en alguns carrers s'ha considerat que els passos de vianants són insuficients, com és per exemple, el cas del carrer Constitució (entre el carrer de L'Hospitalet fins arribar al Parc Nadal), al carrer Vidal i Ribes i al carrer Jacint Verdaguer (entre Pi i Margall i Sant Llorenç).

Quant a l'estacionament dels vehicles, el 57% dels trams s'emplanten aparcaments per a l'estacionament dels vehicles, distribuïts en la seva majoria alenats al voral (en bateria, semi bateria o en paral·lel) o en les zones d'aparcament específiques sigui a l'aire lliure o de tipus de subterrani.

Amb tot, s'han vist vehicles mal estacionats en un 6% dels trams de via o dels micro-espais en què s'ha estructurat l'observació del barri. Val a dir que en la majoria de casos són cotxes i de manera molt residual altres vehicles com poden ser motos o ciclomotors, bicicletes, camions o furgonetes.

	No	Si	Total
Matí (de 08-12h)	94%	6%	100%
Migdia (de 12-16h)	92%	8%	100%
Tarda (de 16-20h)	97%	3%	100%
Total Can Nadal	94%	6%	100%

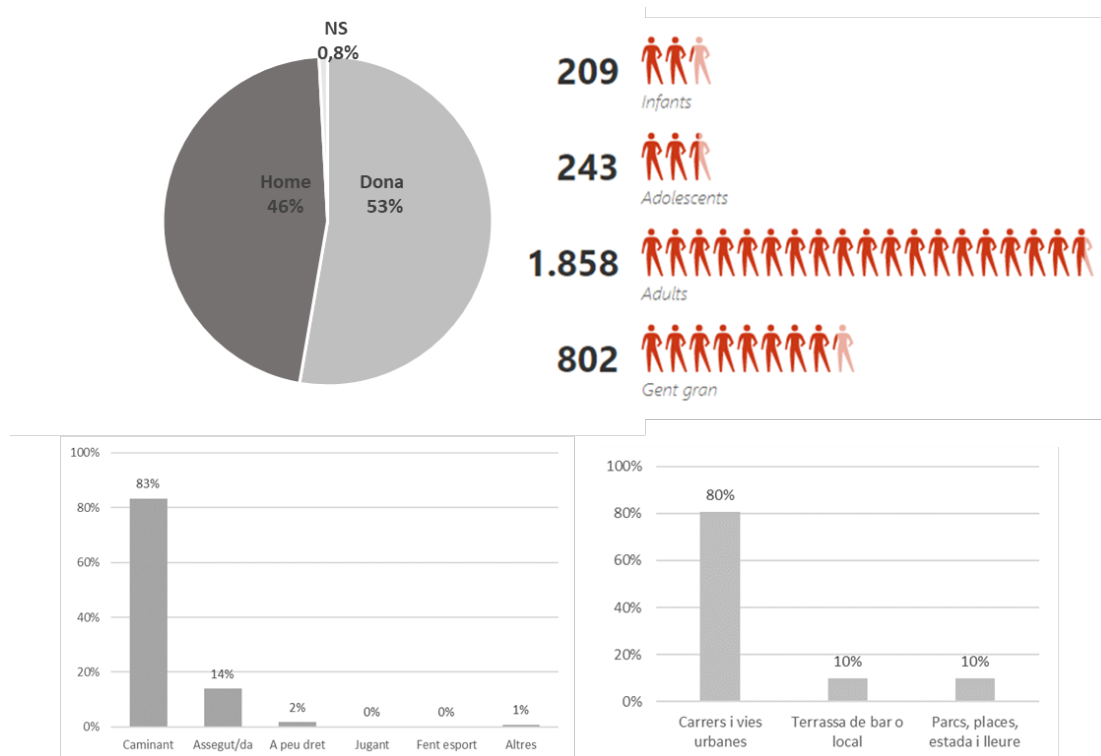


Font: IERMB

Freqüentació dels espais

La freqüentació és el recompte de persones que es van veure fent ús dels carrers i dels micro-espais del barri durant la fase d'observació. En el cas de Can Nadal aquesta xifra ha estat de 3.112 persones, de les quals el 53% eren dones i en el 46% eren homes. En quan a l'edat, s'observa una major presència de persones d'edat adulta i persones grans que de jove i adolescents o d'infants.

El 83% de les persones que s'han vist al barri de Can Nadal el 83% estaven caminant, ja sigui per desplaçar-se o passejant. El 14% estaven assegudes (a bancs, seients i terrasses, etc.) i el 2% estaven dretes (aturat a xerrar, a contemplar alguna cosa, a parlar pel telèfon mòbil o a esperar). Com es pot comprovar, al centre del barri pràcticament no s'han observat persones ni jugant ni practicant esport (tan sols 8 persones, pel que no apareixen als %). Així tenint en compte els usos i pràctiques es pot afirmar que a Can Nadal els carrers i vies urbanes són l'escenari i suport principal de la vida pública al barri amb una freqüentació del 80% dels barri. Els espais d'estada i lleure també, encara que en menor mesura, tenen un rol rellevant per a la vida pública, doncs el 10% de la freqüentació s'ha observat tant en terrasses de bars o locals així com en parcs i places (10%).



Freqüentació del barri de Can Nadal i principals característiques. Font: Observació social, IERMB

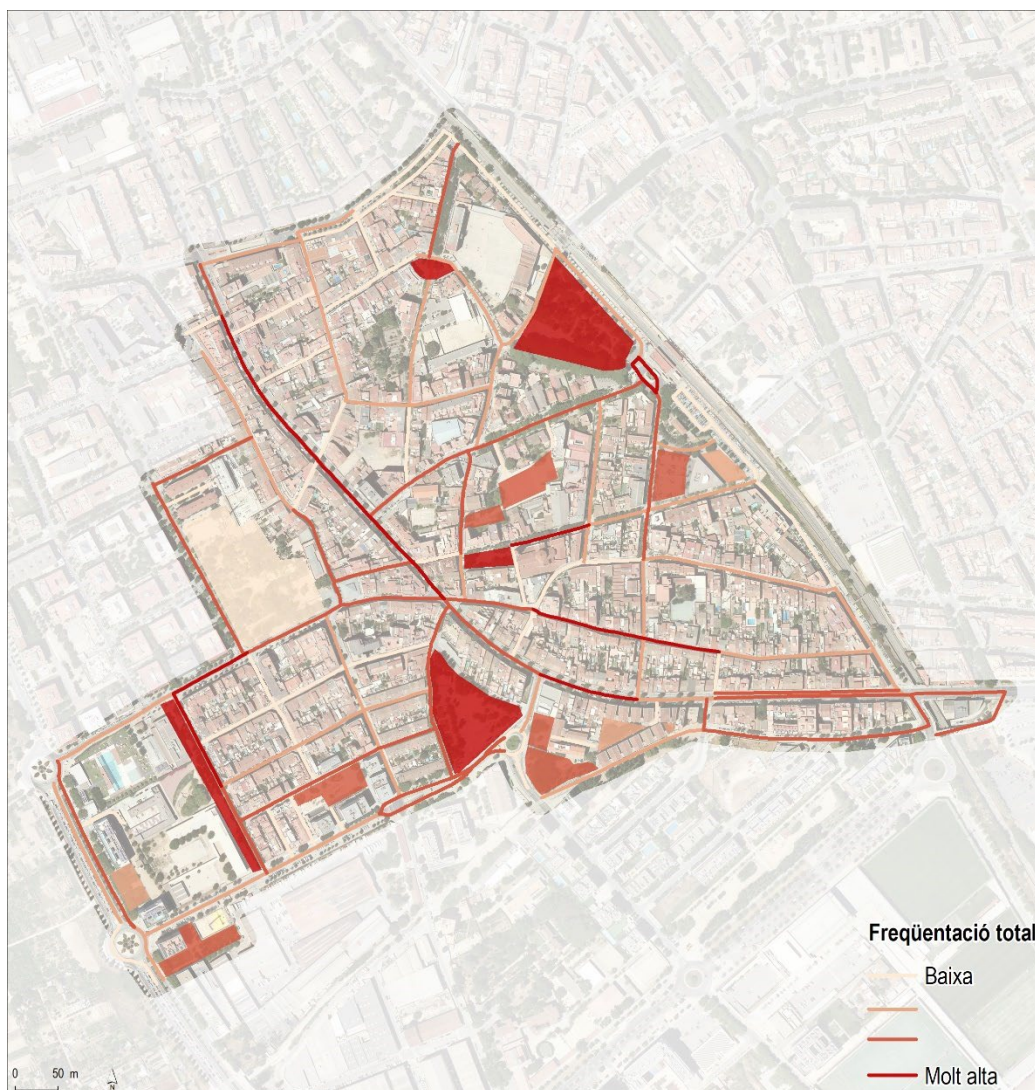
Considerats en el seu conjunt, els espais més freqüentats al barri són la Plaça de la vila, el carrer Laureà Miró, la Plaça del Carrer Sant Joan i la Plaça de l'estació, la Plaça del 8 de març, així com el parc de Can Nadal. En canvi, la freqüència és baixa al Parc de la Falguera. El carrer Batista i al Passatge a la Plaça Elisabeth Eidenbenz.

Ara bé, l'anterior és una descripció global que no té en compte les diferents grandàries i longituds de les vies i dels espais observats, i aquesta qüestió que incideix clarament tant en els recomptes com en les possibilitats de comparació d'aquests espais. En canvi, la subdivisió del territori en trams d'observació més petits i homogenis permet controlar l'efecte composició de les dades agregades. Es veu així, per exemple, que l'afluència de persones no és homogènia en tota la superfície d'aquestes grans vies i espais. Ans al contrari, a igualtat de condicions hi ha altres llocs on l'afluència de persones és més alta.

Durant el període d'observació, la concreció territorial d'aquestes dades ha permès identificar diferents indrets (carrers i places o parcs) de molt alta freqüentació al barri de Can Nadal:

- 1) La major freqüentació es va registrar al tram del **Carrer de Laureà Miró** i per tant aquesta via esdevé un espai principal de la vida social del barri. Aquí es van arribar a comptabilitzar a 504 persones, en què la major proporció de persones es van observar entre el Passeig Nadal i el Carrer Batista.
- 2) La **Plaça de la Vila** és el segon espai amb una major freqüentació, doncs per la seva situació en què ocupa un espai central al barri, s'han observat un total de 129 persones.
- 3) Altres carrers amb una elevada freqüentació són el **Carrer Ramón y Cajal** amb 126 persones, el **Carrer Joan Maragall** (115 persones), el **Carrer de Sant Joan** (112) i el **Carrer d'Anselm Clavé** (105). Per últim el carrer Pi Maragall i el Carrer del Pla i la Riera de Pahissa també són carrers principals en termes de freqüentació.
- 4) Altres parcs i places també esdevenen indrets amb una elevada freqüentació, entre elles destaquen la **plaça de Carrer Sant Joan**, la **Plaça de l'Estació**, la **Plaça 8 de Març** i al **Parc de Can Nadal**, el **Parc de Can Betrand**, així com l'**àrea de joc infantil Anselm Clavé**.

Fent un ràpid repàs a aquestes dades s'aprecia que, en molts casos, la freqüentació apareix associada en a la presència d'un equipament educatiu o esportiu d'ús públic, un parc, o un indret d'estada i lleure el que fa preveure variacions molt importants en les pautes d'ús del barri en funció dels horaris d'apertura i de tancament d'aquestes instal·lacions. És per aquest motiu que en el següent apartat s'examinaran els canvis derivats dels ritmes diaris, considerant l'evolució de la freqüentació al llarg del matí, el migdia i la tarda.



Freqüentació dels espais públics de relació del barri de Can Nadal. Font: Observació social, IERMB

Freqüentació segons moment del dia

Els indicadors de freqüentació es veuen inevitablement influenciats pels ritmes i els horaris de les activitats quotidianes de la població. Els espais del barri es van omplint i buidant de persones al llarg del dia, en funció de quins siguin els ritmes i els horaris de les activitats quotidianes de la població

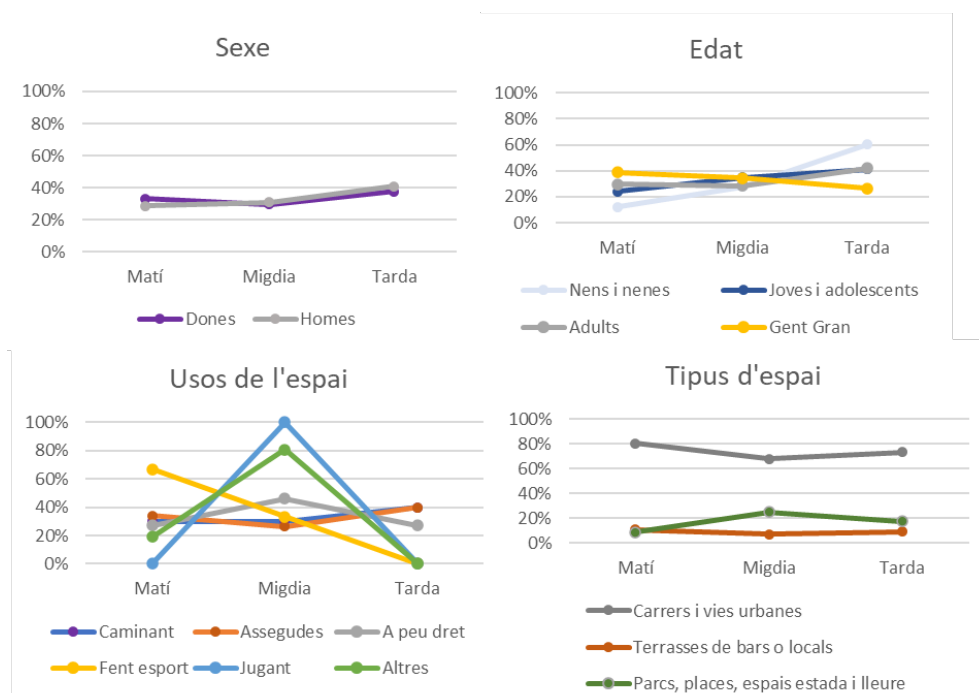
L'anterior és la tendència general, però és raonable esperar variacions en els patrons d'ús dels espais entre els diferents grups de població. Això és el que es representa a la taula i als gràfics següents, on es pot apreciar la manca d'un patró respecte a la freqüentació. Així, respecte al sexe, la freqüentació augmenta a mesura que passa el dia, tant en les dones (el 33% s'han vist durant el matí, el 30% al migdia i el 38% a la tarda) com en homes (28%, 31% i 41% respectivament).

En segon lloc, s'observa que aquesta pauta de freqüentació no és homogènia entre els diferents grups d'edat. Reflecteix sobretot les pautes d'ús de la població en edat adulta i els seus horaris quotidians. Així, la freqüentació als diferents espais del barri augmenta a mesura que avança el dia per a totes les edats,

excepte en el cas de les persones grans. La presència de gent gran ha estat més homogènia durant el dia, amb un cert predomini dels matins (39%) i al migdia (34%).

La quantitat de persones caminant i la probabilitat de veure persones aturades xerrant de peu augmenta a mesura que ho fa la freqüentació global. En canvi, el fet de seure en públic és una pràctica que es manté més al llarg del dia, però amb un major predomini a la tarda (40%). Altres pràctiques, com fer esport tenen els moments àlgids durant els matins (esport) i el migdia (joc).

Un altre aspecte a destacar és que la freqüentació al carrers o vies urbanes del barri, sobretot als matins (80%) i a les tardes (74%). Els indrets d'estada i lleure, siguin espais públics com ara parcs i places o terrasses de bars, es creuen en la seva freqüentació. És a dir, en la mesura que passa el dia, les terrasses de bar són més freqüentades al matí (11%) mentre que els parcs i places augmenten la seva freqüència sobretot al migdia (25%) i, en menor, mesura a la tarda (17%).



Freqüentació dels espais públics de relació del barri de Can Nadal i principals característiques segons horari.

Font: Observació social, IERMB

	Recomptes			Pes relatiu		
	<i>Matí</i>	<i>Migdia</i>	<i>Tarda</i>	<i>Matí</i>	<i>Migdia</i>	<i>Tarda</i>
Sexe						
Dones	467	507	667	33%	30%	38%
Homes	475	428	542	28%	31%	41%
No se sap sexe	3	11	12	12%	42%	46%
Grup d'edat						
Nens i nenes	25	58	126	12%	28%	60%
Joves i adolescents	58	85	100	24%	35%	41%
Adults	550	526	782	30%	28%	42%
Gent Gran	312	277	213	39%	35%	27%
Usos de l'espai						
Caminant	776	783	1036	30%	30%	40%
Assegudes	146	114	171	34%	26%	40%
A peu dret	14	24	14	27%	46%	27%
Fent esport	4	2	0	67%	33%	0%
Jugant	0	2	0	0%	100%	0%
Altres	5	21	0	19%	81%	0%
Tipus d'espai						
Carrers i vies urbanes	740	667	964	80%	68%	74%
Terrasses de bars o locals	99	70	119	11%	7%	9%
Parcs, places, espais estada i lleure	81	243	228	9%	25%	17%
Total Can Nadal	945	946	1221	30%	30%	39%

Freqüentació dels espais públics de relació del barri de Can Nadal i principals característiques segons horari.

Font: Observació social, IERMB

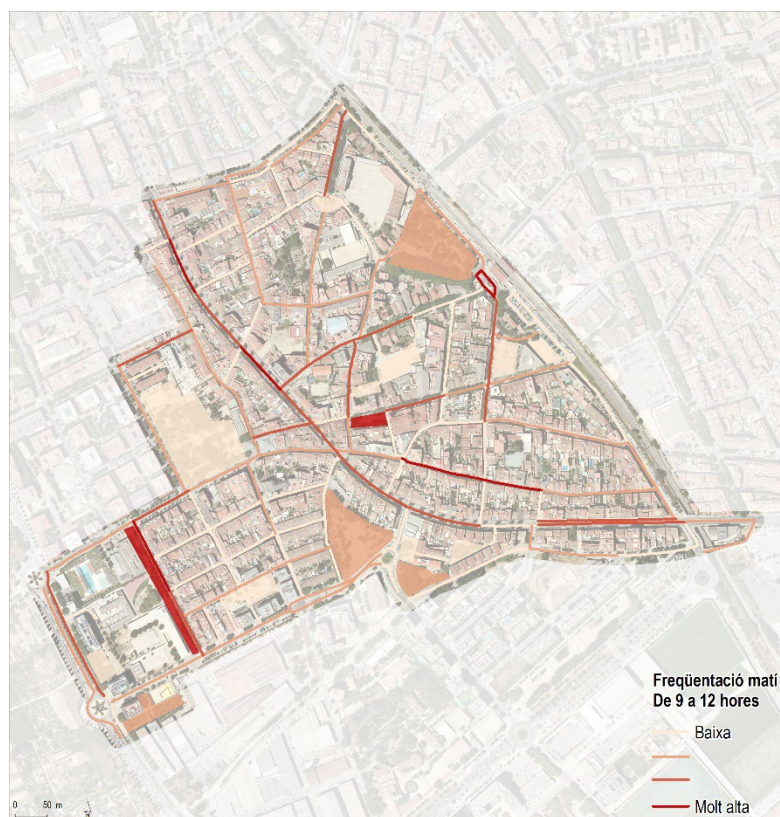
Un cop presentada aquesta descripció general, a continuació s'explica com ha variat la freqüentació del barri al llarg del dia. Quan es considera la freqüentació per tot el barri distribuïda per cada franja horària es pot apreciar que de les 3.112 persones que s'han observat a Can Nadal, tant a la franja del matí com del migdia s'han observat un 30% respectivament. En canvi en horari, en la franja horària de la tarda s'han observat 1.221 persones, que suposen un 39% sobre el total de persones. Per tant, és al barri, reprèn la vida social al carrer sobretot a les tardes. Ara bé hi ha una certa permanència de la freqüentació de persones al llarg del dia a la Plaça de la Vila i al Carrer Sant Joan i sembla ser, que aquests dos llocs d'estada suposen espais clau per a la vida social al barri.

Així durant els matins la presència de persones al carrer pràcticament es concentra per aquest ordre a la Plaça de la Vila (46 persones), a la Plaça de l'Estació (34 persones) i al carrer de Sant Joan (32 persones) i la Plaça Felip Alcántara (27 persones).

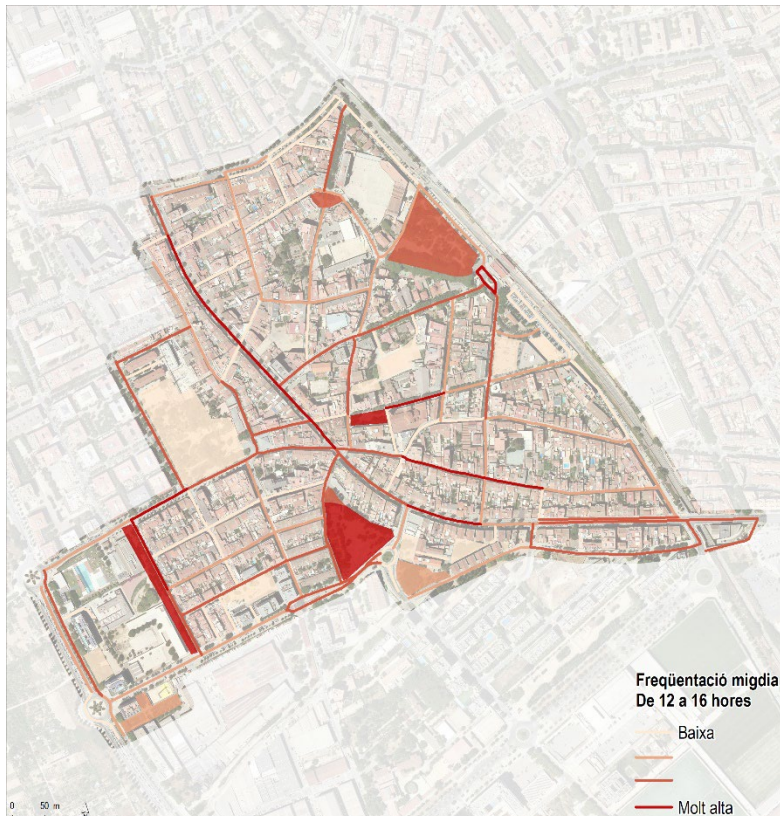
En arribar al migdia, més enllà dels anteriors espais citats, altres com alguns trams del Carrer Laureà Miró, el Parc Nadal i la Plaça Catalunya esdevenen llocs en què s'han observat a més persones en aquesta franja horària.

A la tarda, el mapa de freqüentació es transforma lleugerament: hi ha espais que mantenen la seva freqüentació com ara la Plaça de la Vila (40 persones), la Plaça 8 de Març (30 persones). I n'apareixen d'altres com ara el tram propers a la parada del TRAM (riera de Sant Just, carretera Reial, Riera de Pahissa).

Matí (09-12h)



Migdia (12-16h)



Tarda (16-20h)



Freqüentació dels espais públics de relació en dies feiners segons moment del dia. Barri de Can Nadal.

Font: Observació social, IERMB

Freqüentació segons edat

Com és lògic, els indicadors de freqüentació es veuen inevitablement influenciats pels ritmes i els horaris de les activitats quotidianes de la població, el que es reflecteix també en la diversitat en la freqüentació del barri per edats.

Com ja s'ha vist la presència de persones adultes i de persones grans és més elevada respecte als altres grups d'edat, doncs suposen el 85% de les persones observades al barri. Encara que les persones en edat adulta són les que tenen una destacada presència, als mapes que es presenten a continuació és palesa l'elevada presència de persones en edat de jubilació a molts dels carrers del barri durant el matí, en concret; a la Plaça de la Vila (37 persones) i en diferents trams del carrer Laureà Miró, a prop de la Residència i centre de dia El Palauet de Sant Feliu on s'han vist 48 persones. De manera més residual també s'ha vist un destacat nombre de persones grans en aquesta franja horària al carrer Joan Antoni Samaranch i al carrer Pou de Sant Pere, on es van observar dues persones respectivament.

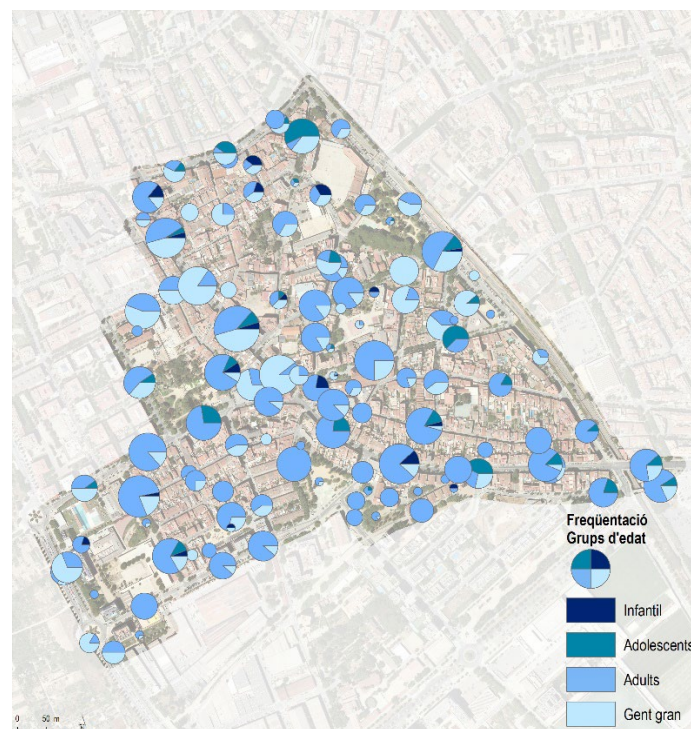
La població adulta, en canvi, en la franja del matí es concentra sobretot a la Plaça Felip Alcántara on la seva presència, segurament, està lligada a la proximitat d'aquesta plaça amb el centre educatiu Salvador Espriu, la Comissaria de Policia i oficines de l'Agència Tributària. La Plaça de l'Estació és el segon espai en què s'han observat més persones adultes. També és lògic, doncs la seva ubicació propera a l'estació de tren de la RENFE genera un moviment i presència constant de persones que es desplacen per a dur terme les seves activitats quotidianes. La presència

d'infants, adolescents i joves al matí suposa un 3% de la persones observades i es concentren a prop de l'Escola Verge de la Salut.

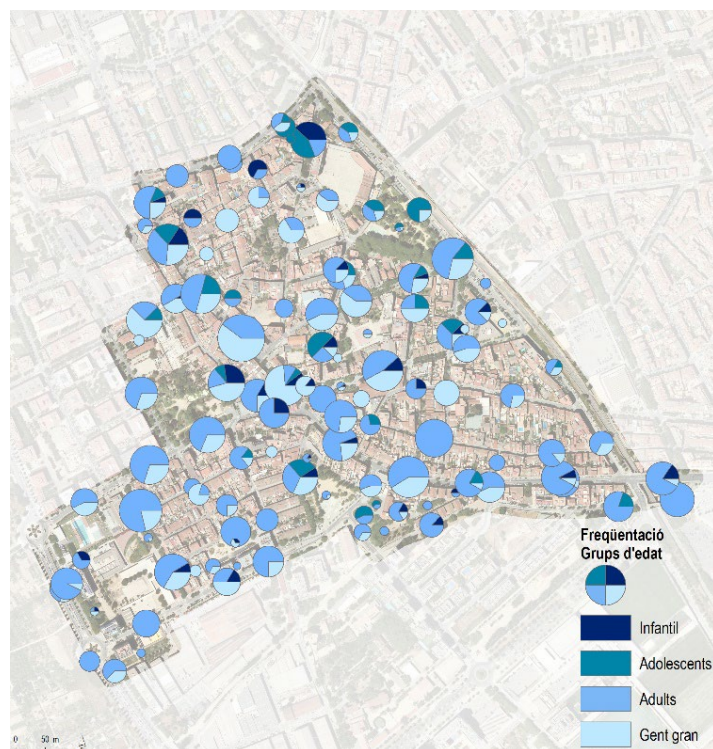
Al migdia, La Plaça de Vila continua sent l'espai amb una major freqüentació al barri, sobretot entre la població adulta i les persones grans. La Plaça Felip Alcántara, segurament per les seves zones verdes com per la proximitat al centre educatiu en que per l'horari es poden anar a buscar els nens a l'escola a l'hora de dinar, esdevé el principal espai en què es veu una major freqüentació de població adulta.

La tarda és el moment del dia en què més freqüentació de persones s'observa al barri. Per exemple, la presència dels infants es triplica respecte al matí i es concentra sobretot a la Plaça de la Vila, on també es concentren moltes de les persones adultes així com persones les persones grans. El Carrer Laureà Miró juntament amb la Plaça Felip Alcántara són els espais en què en aquesta franja horària també s'han vist més persones adultes. Així, tot sembla indicar que la tarda és la franja en què la vida social del barri reprèn més activitat.

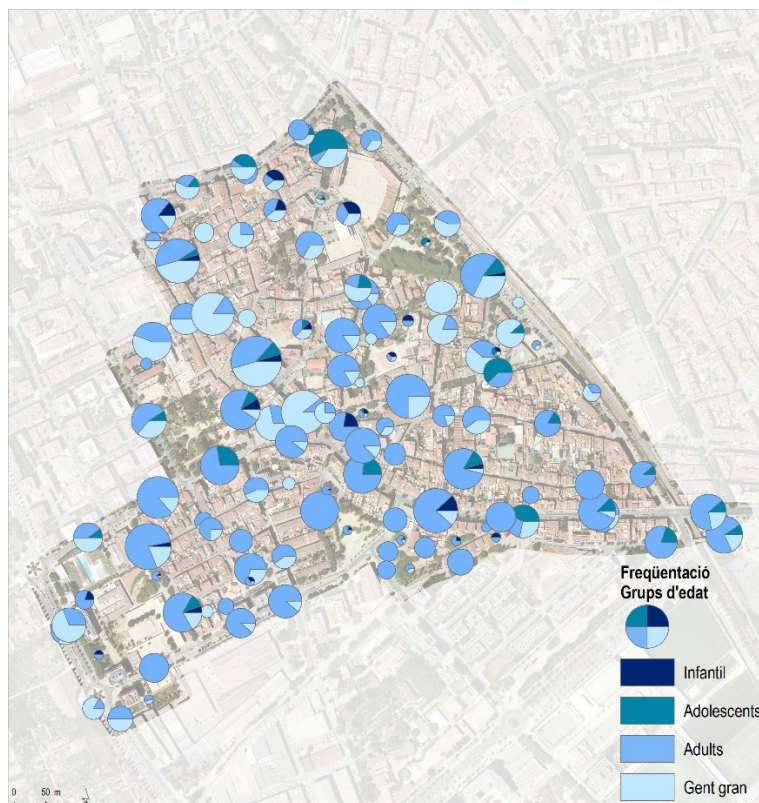
Matí (09-12h)



Migdia (12-16h)



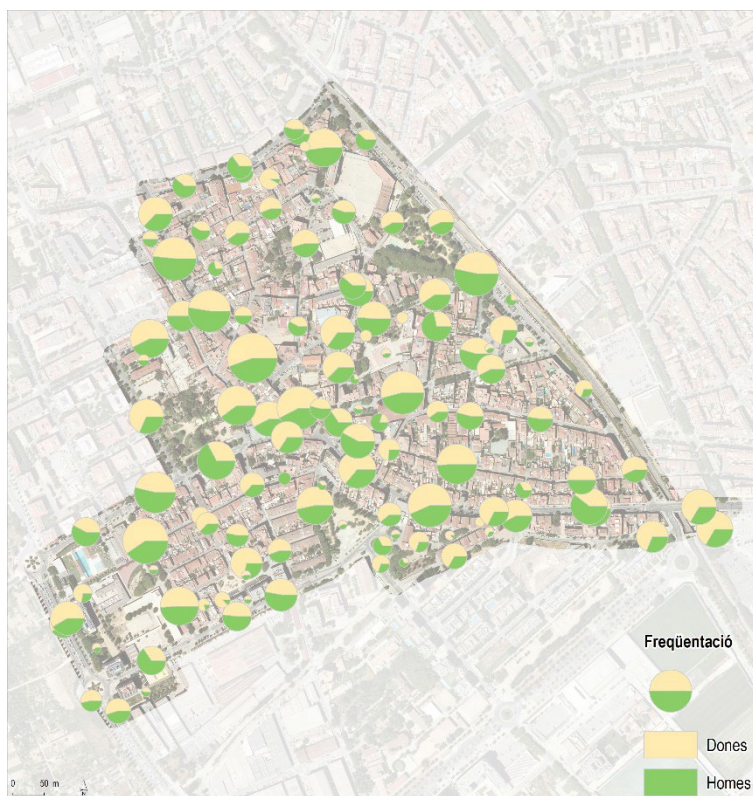
Tarda (16-20h)



Freqüentació i rols de gènere

Quan s'estudiava la freqüentació global es constata que la presència d'homes i de dones als carrers i micro-espais del barri tendia a la paritat. Això no obstant, s'ha elaborat un mapa que permet apreciar algunes diferències que s'expressen territorialment. Mentre que a la Plaça de la Vila la freqüentació d'ambdós sexes pràcticament és semblant. En canvi s'observen diferències en altres indrets del barri, així les dones són més presents per exemple en els trams del Carrer Sant Joan més propers a l'Escola Salvador Espriu, al CAP del barri, així com a la ubicació d'una de les oficines de l'agència Tributària. També s'observen diferències respecte a la presència d'homes i dones en alguns segments del Carrer Laureà Miró, en concret, en aquells que es troben a l'alçada de Can Nadal i la part propera al Casal de Joves.

Tot plegat mostra com el context social es reflecteix en l'ús que les dones fan dels espais del barri, el qual sembla apuntar a un major protagonisme en les tasques de cura (sobretot de la infància) que culturalment se'ls hi ha assignat.



Freqüentació dels espais públics de relació segons gènere. Barri de Can Nadal.

Font: Observació social, IERMB

Els usos de l'espai

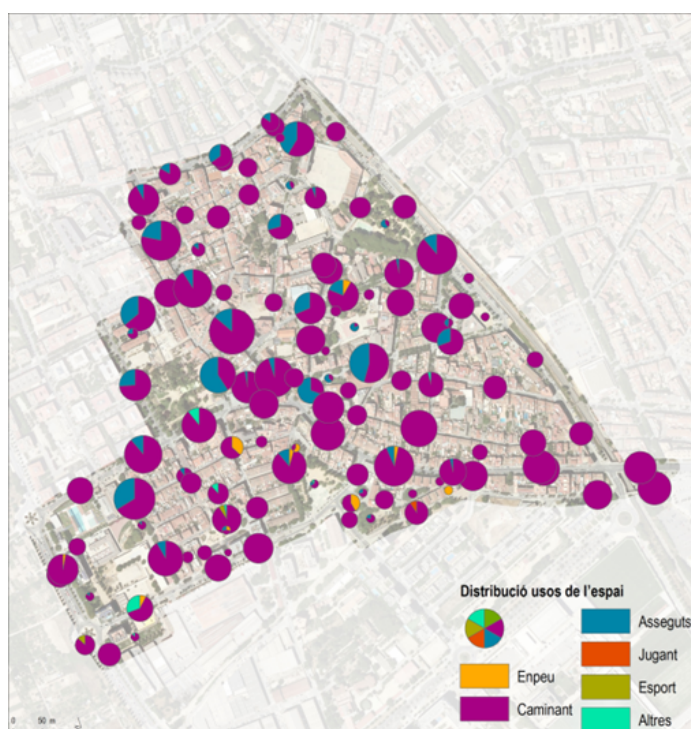
A l'apartat anterior s'han descrit les pautes globals de freqüentació al barri de Can Nadal. En aquest capítol es farà un pas més, tot examinant les activitats que s'estaven duent a terme en el moment de l'observació. Es consideren fins a 5 tipus d'activitats diferents, que impliquen tant els usos actius de l'espai (caminar, jugar i fer esport) com pràctiques socials més estacionàries (seure i estar-se a peu dret).

Es començarà dient que caminar és l'activitat més freqüent a l'espai públic. Això es pot apreciar al següent mapa, on es veu com aquest és l'ús predominant (en ocasions l'únic) a moltes zones del barri. Ara bé, el mateix mapa permet veure com sovint també és als trams més usats per a desplaçar-se on hi ha més persones que s'estan assegudes o dempeus aturades (com es veurà, sovint esperant o xerrant entre elles). Dit això, convé assenyalar que l'estructura del barri dificulta la presència de llocs per seure, especialment als carrers amb voreres estretes de la zona d'habitatges centrals. Malgrat tot el mapa mostra com aquesta configuració no impedeix que en ocasions es produeixin trobades casuales. El fet de seure en públic queda així limitat a aquells trams de via i espais que ofereixen un suport físic a aquesta pràctica, com ara bancs o terrasses.

Així doncs, a diferència de les persones que estan de peu, el fet de seure en públic dibuixa un patró més regular al territori, doncs aquests es produeixen en aquells carrers i places en què o bé hi ha disposició de bancs o bé hi ha bars amb terrasses. Així, aquests usos són més a la Plaça de la Vila així com els trams adjacents a la mateixa del Carrer Pi i Maragall. El Parc Nadal així com el tram del Carrer Sant Joan proper a la Plaça Felip Alcántara també són espais en que hi ha més persones assegudes.

L'escàs joc i la pràctica esportiva a l'aire lliure s'ubiquen en uns pocs espais del barri.

A les pàgines que segueixen es presentarà la descripció detallada de cadascuna d'aquestes pràctiques.

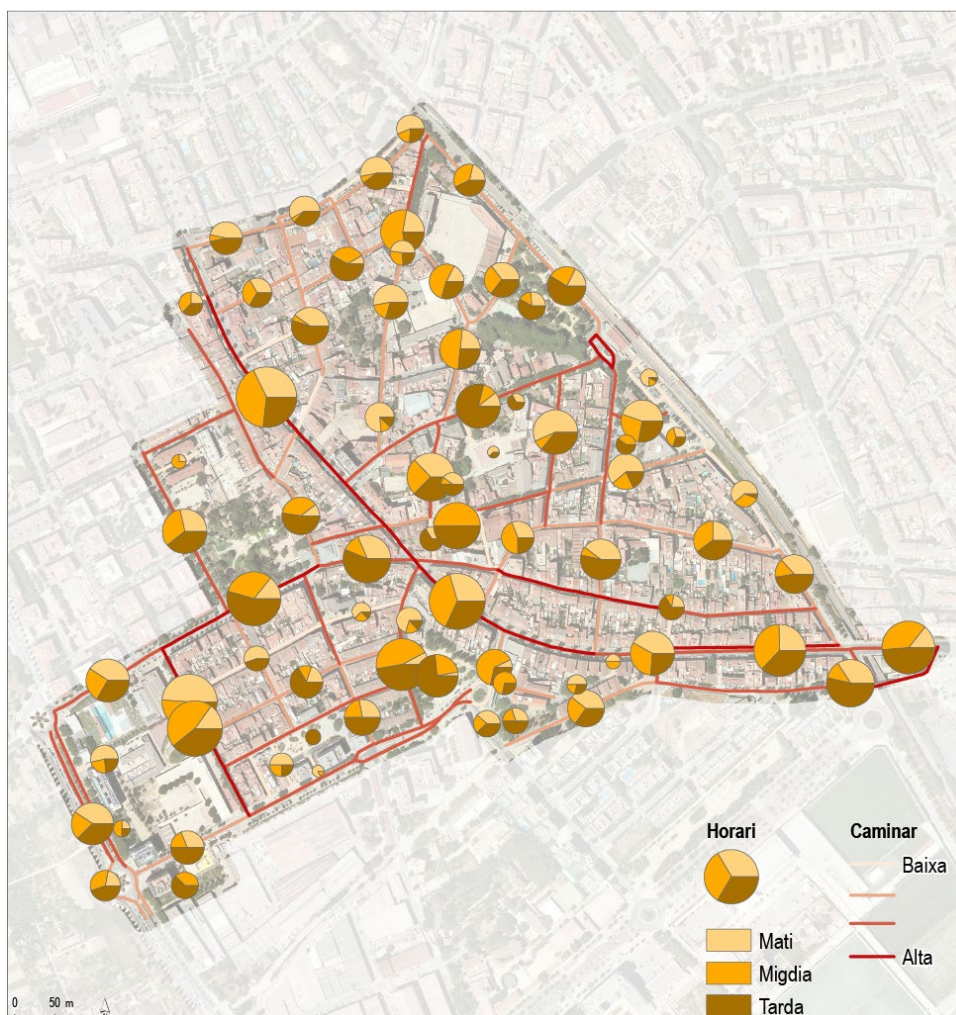


Usos dels espais del barri de Can Nadal. Font: Observació social, IERMB

Caminar

El 83% de les persones de les quals se n'ha registrat l'activitat estaven caminant en el moment de l'observació. Aquesta informació permet apreciar els recorreguts de la mobilitat a peu al barri. Així:

- Es pot observar com la mobilitat a peu és elevada al Carrer Laureà Miró (320 persones), en concret, els trams més propers al Parc de la Falguera i aquells que s'enfilen en direcció Passeig dels Pins, on s'han comptabilitzat 124 persones.
- A la Plaça Felip Alcántara i la Plaça de l'estació també s'han observat 65 i 55 persones caminant respectivament.
- El carrer Joan Maragall, també esdevé un carrer cabdal pel passeig, doncs s'han observat 51 persones, segurament aquest és un carrer amb una molta gent que hi camina i es desplaça degut a que és un carrer per a vianants que permet alhora ser una drecera en comptes de donar més volta pel Carrer de Laureà Miró.
- El Carrer Ramón y Cajal, en concret, els trams que són propers al Parc de la Falguera també s'han observat 89 persones caminant.
- Per altra banda, a l'altra extrem del barri, a la Carretera Reial i a la Riera de Sant Just, on s'ubica la parada del Tram, també hi s'han observat 81 persones caminant.



Localització dels usos del barri per caminar i distribució horària. Font: Observació social, IERMB

Jugar i fer esport a l'aire lliure

En altres barris estudiats dins d'aquesta línia de recerca, el joc infantil i l'esport a l'aire lliure sempre s'han registrat com les activitats de més baixa presència a l'espai públic. Ara bé, en el cas del centre de de Sant Feliu de Llobregat es tracta d'una xifra que, si bé cal prendre amb prudència doncs tot sembla indicar que els períodes d'observació no han coincidit amb les hores de joc i de la pràctica esportiva, i per tant, ambdues, en aquest barri, han activitats observades residuals.

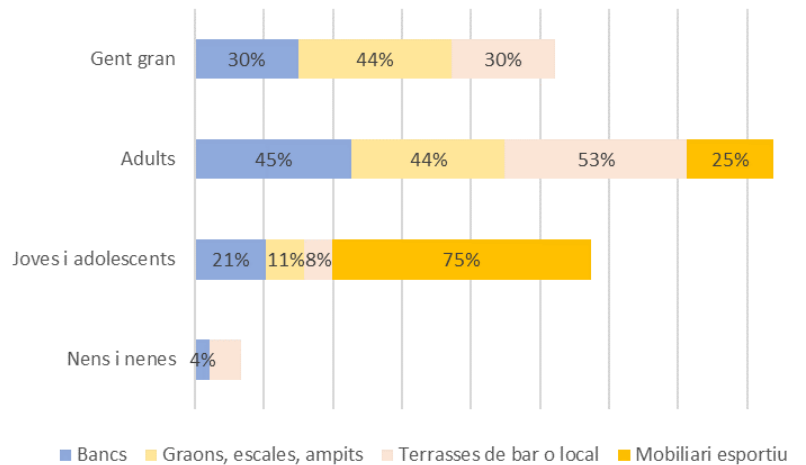
Així, durant el període d'observació es van veure un total de 226 nens, adolescents i joves al barri de Can Nadal. La majoria estaven de pas, i només es van documentar 2 casos de joc infantil. És una xifra baixa, pel que cal prendre les dades amb prudència, i és per aquest motiu que no s'adjunta cap mapa, doncs únicament el lloc on s'ha vist infància jugant és a la Riera de Pahissa.

En relació amb l'esport a l'aire lliure, de les 3.112 persones que s'han observat a Sant Feliu de Llobregat, tant sols s'han observat 6 persones en termes absoluts, fet que en termes relatius suposen 0% del total de les persones observades. Ara bé, malgrat la poca importància de fer esport a l'aire lliure al barri, aquelles poques persones que s'han observat s'han vist a la Plaça 8 de març (2 persones), al carrer Sant Antoni (2 persones) i a un tram del carrer del Pla, en concret (2 persones), aquell situat entre al voltant de la rotonda. Donada la poca presència de persones fent esport, no s'adjunta cap mapa d'ubicació. Té tota la lògica, doncs normalment els centres dels municipis no són els espais més adients ni predilectes per part de la població per dur a terme la pràctica esportiva per la tipologia de la trama irregular dels carrers, intricada amb carrers estrets, etc.

Seure en públic

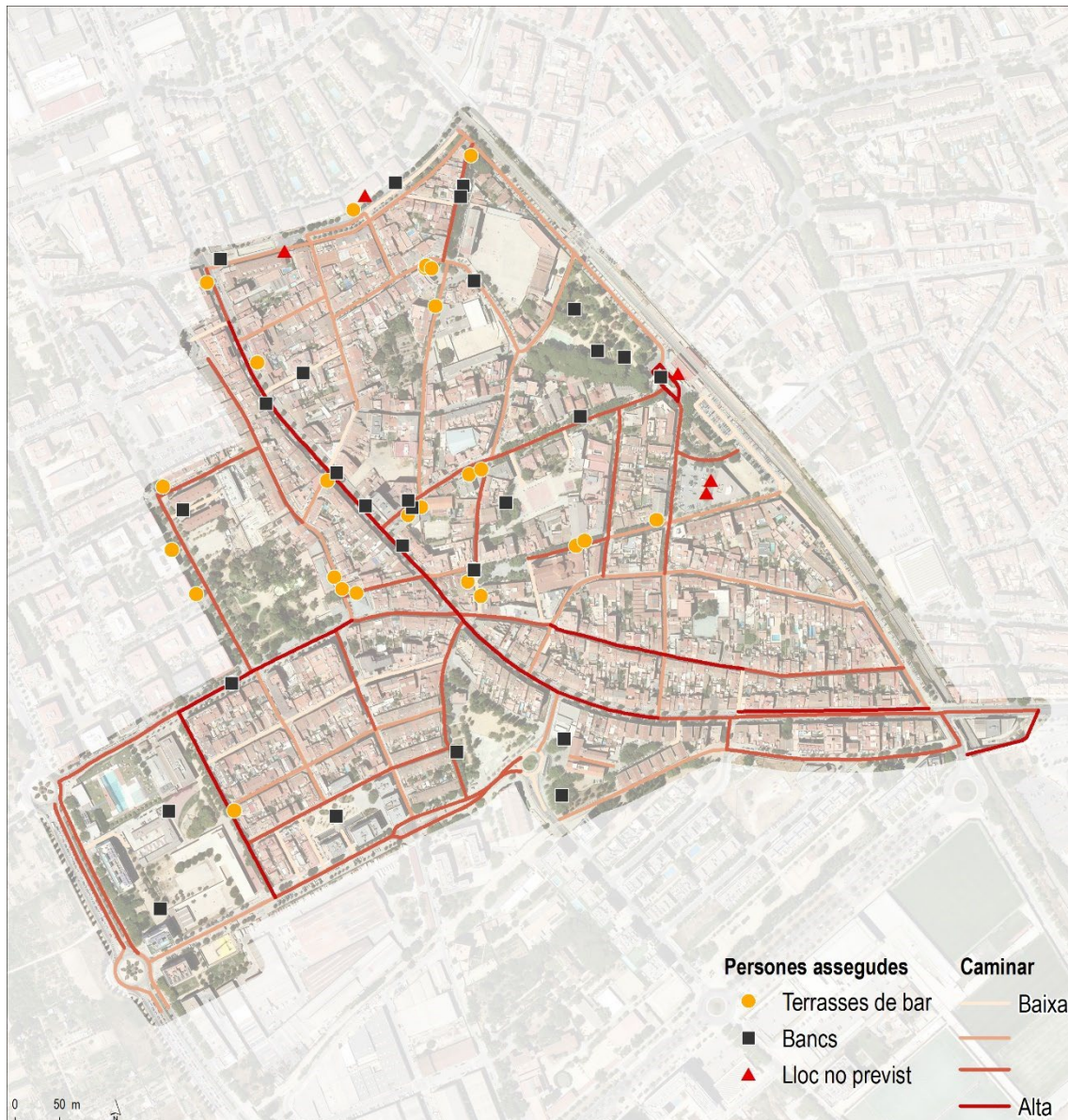
El 14% de les persones que usen l'espai públic el barri estaven assegudes en el moment de l'observació. D'aquestes, el 50% eren persones en edat adulta i el 32% gent gran. El 9% eren joves i adolescents, i el 6% restant de nens i nenes.

Considerant els principals indrets i suports per seure, de les 398 persones que estaven assegudes, 97 ho estaven als bancs del barri, 288 a les terrasses de bar o locals i tan sols 9 en suports com ara graons, escales i ampits. Més enllà de la lectura global, s'observa com les formes de seure en públic majoritàriament són homogènies i previstes pels diferents grups d'edats. De fet, la majoria de grups d'edat estan asseguts en terrasses de bars o locals o en bancs a la via pública. Sorpren però que un 2% de la població, en concret persones grans, adultes i joves i adolescents estiguin assegudes en llocs no previstos com ara graons, escales o en ampits.



Tipus de suport per seure segons edat. Font: Observació social, IERMB

En concret, les persones que estan assegudes en aquests llocs imprevistos responen d'una banda, a persona jove, asseguda a un ampit d'un local comercial al Passeig del Pins, en concret en el tram que ubicat entre el passeig Onze de Setembre i el carrer Ventura Gassol. Ara bé, crida l'atenció, que s'han trobat persones en edat adulta i persones grans assegudes en llocs imprevistos, en concret; dues persones adultes assegudes en el graons de l'estació de tren de RENFE, i també altres dues persones assegudes també al passeig dels Pins, entre el carrer Ventura Gassol i Pere Álvarez. Per últim, també s'han vist quatre persones grans assegudes altre cop en ampits de locals comercials entre el tram restant entre el carrer Pere Álvarez i el carrer Laureà Miró i al mur de l'aparcament de cotxes del Casal d'avis.



Localització de les persones assegudes i freqüència de persones caminant. Font: Observació social, IERMB

Estar-se a peu dret

La proporció de persones que estaven a peu dret al barri de Can Nadal són poques, doncs suposen un 2% sobre el total de les persones observades i equivalen a 52 persones sobre el còmput total de les persones observades al barri (és per aquest motiu que no s'adjunta el mapa, per l'escassetat de persones). Globalment, la Comissaria de Policia és el lloc en què s'han vist més persones a peu dret (42 persones), en concret, gairebé la meitat d'elles (24) es van veure a la franja horària del migdia, això és entre les 12 i les 16 hores.

Al Carrer d'Armenteres es van observar fins a 14 persones, sobretot en la darrera franja de la tarda i a la Plaça Felip Alcántara també es van observar 12 persones a peu dret. La Rotonda d'Anselm Clavé és el quart espai en què es van observar a més persones, amb un total de 10 persones.



Fotos: Comissaria de Policia Nacional (IERMB), Parc Can Nadal i Can Falguera (Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat)

Usos relacionals de l'espai públic

Fins ara s'han examinat les característiques dels espais públics del barri de Can Nadal i les seves pautes d'ús, en funció tant de la freqüentació com de la localització espacial i temporal dels llocs socialment més dinàmics. Però observar on va i què fa la gent també ajuda a entendre que *l'espai urbà és sempre un lloc de contacte social*, on les persones interaccionen entre elles de manera voluntària o involuntària, continuada o circumstancial. És clar que aquestes interaccions no sempre resulten en un vincle de sociabilitat i, malgrat tot, aquestes trobades i contactes són les estructures elementals sobre les que es basteix la vida quotidiana als barris, i pal·liatives de les situacions de solitud i d'aïllament social.

L'anterior és important atès que les idees sobre la fi o el declivi de l'espai públic tendeixen a dominar la narrativa sobre la sociabilitat als barris. En canvi, la recerca empírica tendeix a demostrar una realitat ben distinta a la de l'espai anònim i impersonal. En efecte, de les 3.112 persones comptabilitzades durant la fase d'observació el 51% estaven soles i 1.522 estaven acompanyades (el 49%). El 7% estaven en companyia d'una altra persona, el 12% en grups de 3 ó 4 persones, el 22% en un grup de 5 a 10 persones, mentre que el 8% restant formava part d'un grup encara més gran. Els centres solen acollir menys sociabilitat que d'altres barris, si bé com es pot observar a Can Nadal, fins la meitat de perones es trobava en situació d'interacció social.

Aquesta tendència s'observa tant en homes com en dones. Ara bé, l'edat introdueix alguns matisos interessants. Doncs de totes les observacions, la majoria de les persones que s'han vist són sobretot persones adultes (60%) i el segon gran grup són les persones grans, que suposen un 26% de les persones observades. En comparació els infants, joves i adolescents, suposen un 7% i 8% respectivament de la població observada. Si tenim en compte la composició dels grups per edats, en els infants, s'observen dues dinàmiques diferents: d'una banda aquells que és possible que estiguin acompanyats per adults o per persones grans, duent a terme les tasques i vetlla i cura dels menors i, per altra banda, aquesta forta presència grupal (grups entre les cinc persones i més de deu) pot haver estat per la presència de grups en activitats escolars o de lleure.

Al barri de Can Nadal, malgrat la poca coincidència dels horaris d'observació amb el joc i l'esport, no s'ha vist infància sense acompanyament, sinó que habitualment les nenes i els nens s'hi estan en grups de 3 o de més persones (el 36% formen part de grups de 3 ó 4 membres, el 28% de grups de 5 a 10 persones i el

14% de grups majors). En segon lloc, les persones adultes i la gent gran són les que van soles amb més freqüència (66-26%) o en parelles (59-28%), per bé que en aquestes edats també s'observen grups de 3 i de 4 persones (49-30%). La propensió a anar en grups és major entre la gent adulta i la gent gran del barri.

Quant a les activitats que s'estaven duent a terme en el moment de l'observació, es veuen més persones soles caminant i assegudes (83% i 14%, respectivament) i, amb tot, el més freqüent és que les persones que caminin ho facin soles (92%), però tot hi així hi ha un elevat nombre de persones que quan caminen al barri ho fan acompanyades, sobretot en parella i en grups de 3 ó 4 persones. En canvi, quan les persones estan assegudes, hi ha un predomini de la presència de grups i és poc freqüent veure a persones soles (7%). Com ja s'ha dit, el joc i l'esport han estat pràctiques que no s'han pogut observar massa. I per aquest motiu, es creu que la seva presència està infrarepresentada, tal i com mostren les observacions: doncs són dues activitats que realitzaven en grups de dues persones.

Sembla doncs, que la vida pública a Can Nadal és eminentment relacional, i és per aquest motiu que arreu on hi ha freqüentació es veuen persones acompanyades, afegint que estar en grup és la forma més habitual de passar el temps als carrers, als parcs i places i a les terrasses dels bars. En canvi, a les persones soles és més freqüent veure-les als carrers i vies urbanes (77%). Amb tot, també convé fer notar que estaven soles el 7% de les persones usuàries dels parcs i de les zones d'estada.

Quant a la distribució temporal de les interaccions, es pot veure que els usos individuals de l'espai són més freqüents als matins (32%), i que aquests usos decauen a mesura que avança el dia. Efectivament, a mesura que avancen les hores són els grups més grans els que omplen els carrers i els llocs d'estada durant les tardes.

	n	1 pers.	2 pers.	3-4 pers.	5-10 pers.	+10 pers.	Total
Sexe							
Dones	1641	50%	7%	12%	24%	7%	100%
Homes	1445	54%	7%	11%	21%	8%	100%
Grup d'edat							
Nens i nenes	209	9%	10%	17%	44%	20%	100%
Joves i adolescents	243	49%	3%	17%	24%	7%	100%
Adults	1.858	56%	7%	10%	21%	6%	100%
Gent Gran	802	51%	7%	14%	20%	8%	100%
Usos de l'espai							
Caminant	2.595	56%	7%	11%	20%	6%	100%
De peu	52	35%	19%	25%	21%	0%	100%
Assegudes	431	26%	2%	13%	38%	21%	100%
Fent esport	6	0%	100%	0%	0%	0%	100%
Jugant	2	0%	100%	0%	0%	0%	100%
Tipus d'espai							
Carrers i vies urbanes	2.213	57%	7%	12%	19%	5%	100%
Terrasses de bars o locals	288	14%	2%	10%	47%	28%	100%
Parcs, places, espais estada i lleure	289	40%	6%	12%	24%	18%	100%
Moment del dia							
Matí	945	54%	9%	13%	18%	6%	100%
Migdia	946	54%	8%	11%	23%	4%	100%
Tarda	1221	47%	4%	11%	26%	12%	100%
Total Can Nadal	3.112	51%	7%	12%	23%	8%	100%

Interaccions socials i característiques als espais del barri de Can Nadal. Font: Observació social, IERMB

Caminar com a pràctica relacional

Anteriorment s'ha vist que de totes les persones observades al barri de Can Nadal el 56% estaven caminant i que el 51% d'elles es desplaçaven soles. Aquests desplaçaments són lleugerament més freqüents entre la població adulta i la gent gran (56% i 51%) que no pas entre la població jove (49%).

A més, l'anàlisi de les franges horàries confirma la tendència abans esmentada, sent el matí quan la presència de persones soles caminant té més pes al barri (56%). En canvi la proporció de persones caminant en grup augmenta significativament durant els migdies i les tardes.

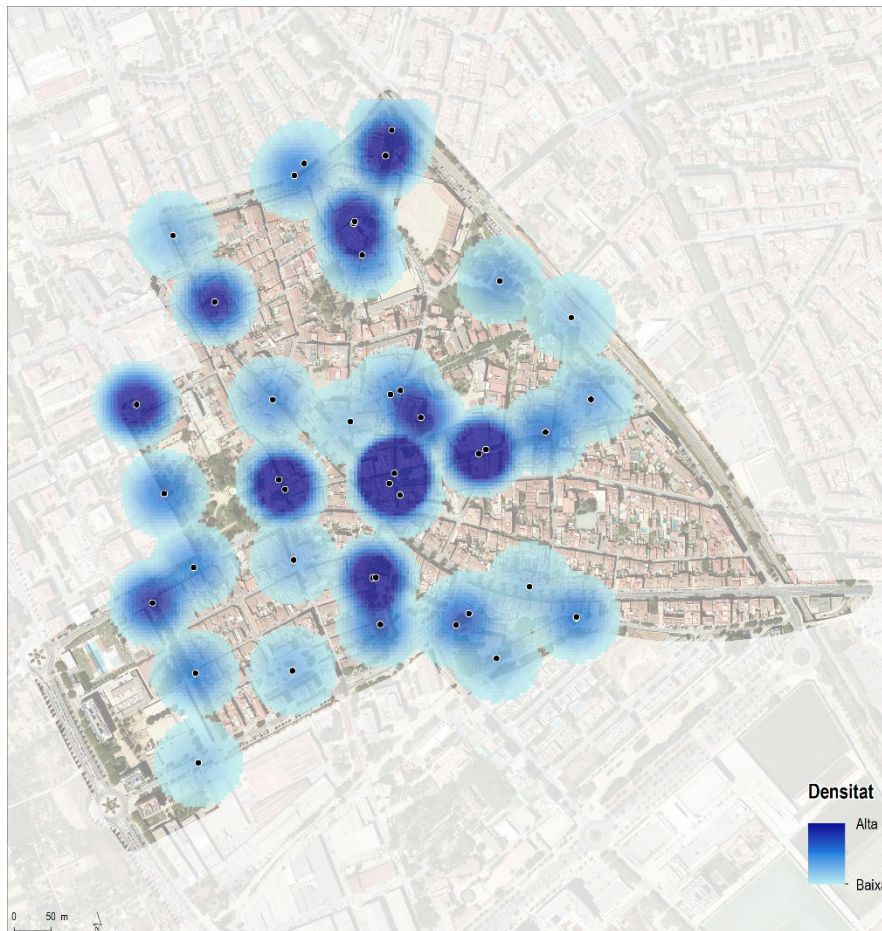
Arribats a aquest punt convé dir que l'observació sistemàtica no permet discernir si les persones que caminen ho fan motivades per una activitat obligatòria (anar a la feina, a estudiar, al metge,...) o si aquests desplaçaments responen a altres motivacions personals, com ara deambular o passejar. Aquesta és una qüestió que cal abordar-la amb altres tècniques, cosa que es farà en un capítol posterior on s'examinarà quins són els llocs del barri escollits per a passejar.

	1 persona	2 persones	3-4 persones	5-10 persones	+10 persones	Total
Sexe						
Dones	55%	7%	12%	21%	5%	100%
Homes	59%	7%	11%	17%	6%	100%
Grup d'edat						
Nens i nenes	10%	11%	19%	45%	16%	100%
Joves i adolescents	55%	4%	15%	18%	7%	100%
Adults	61%	6%	9%	18%	5%	100%
Gent Gran	56%	9%	14%	18%	4%	100%
Moment del dia						
Matí	61%	9%	13%	15%	2%	100%
Migdia	58%	8%	12%	20%	2%	100%
Tarda	52%	5%	10%	23%	11%	100%
Total Can Nadal	56%	7%	11%	20%	6%	100%

Perfil demogràfic i relacional de les persones que caminen Font: Observació social, IERMB

Seure i estar-se dret en situacions d'interacció

A part de caminar, seure i estar-se de peu són les dues formes més freqüents d'usar els espais urbans. És per aquest motiu que s'ha volgut conèixer fins a quin punt aquests usos són rellevants per a la vida pública i social del barri de Can Nadal. A tal fi s'han identificat aquells casos en els que aquestes pràctiques implicaven persones interaccionant entre elles i s'ha elaborat un mapa de calor. Així es té en compte tant la freqüència d'aquestes pràctiques com la proximitat entre elles. Els resultats han permès identificar fins a 6 zones o escenaris d'interacció diferents, entre les quals: la Plaça de la Vila, els jardins del Palau Falguera, la Plaça del 8 de Març, la Plaça Catalunya, el Parc de Can Llobera, la Plaça Lluís Companys i els voltants de la Sala Ibèria.

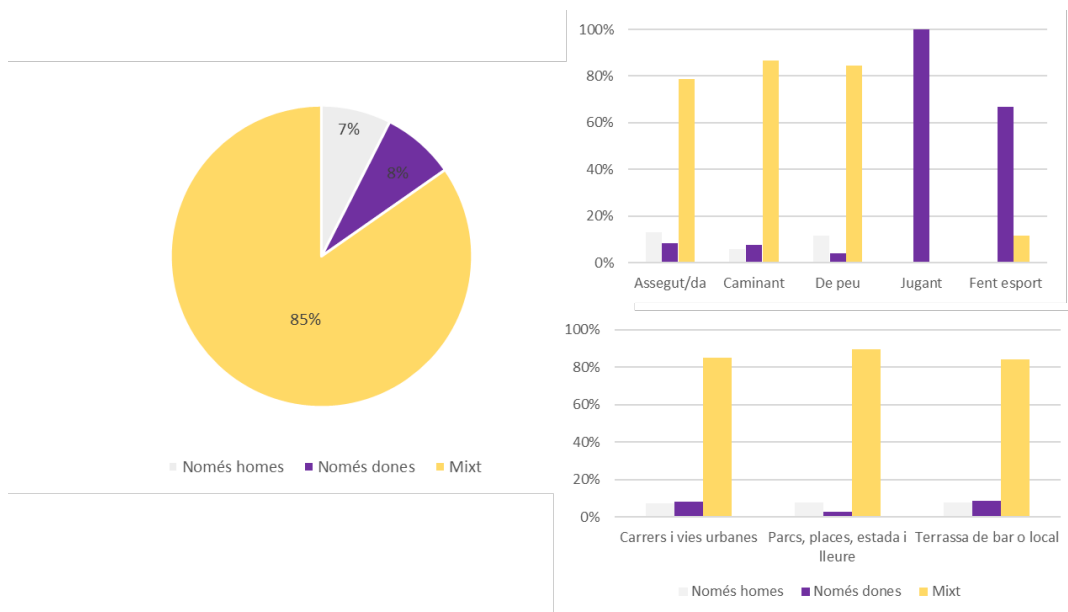


Escenaris d'interacció. Font: Observació social, IERMB

Relacions inter-generacionals i de gènere

Continuant amb les pràctiques relacionals, s'ha vist que fins el 50% de les persones observades s'estaven al barri en grups de 3 o més persones. Per tal de descriure aquesta forma social d'usar els espais, a continuació es realitzarà una breu descripció a partir de la composició demogràfica dels seus membres:

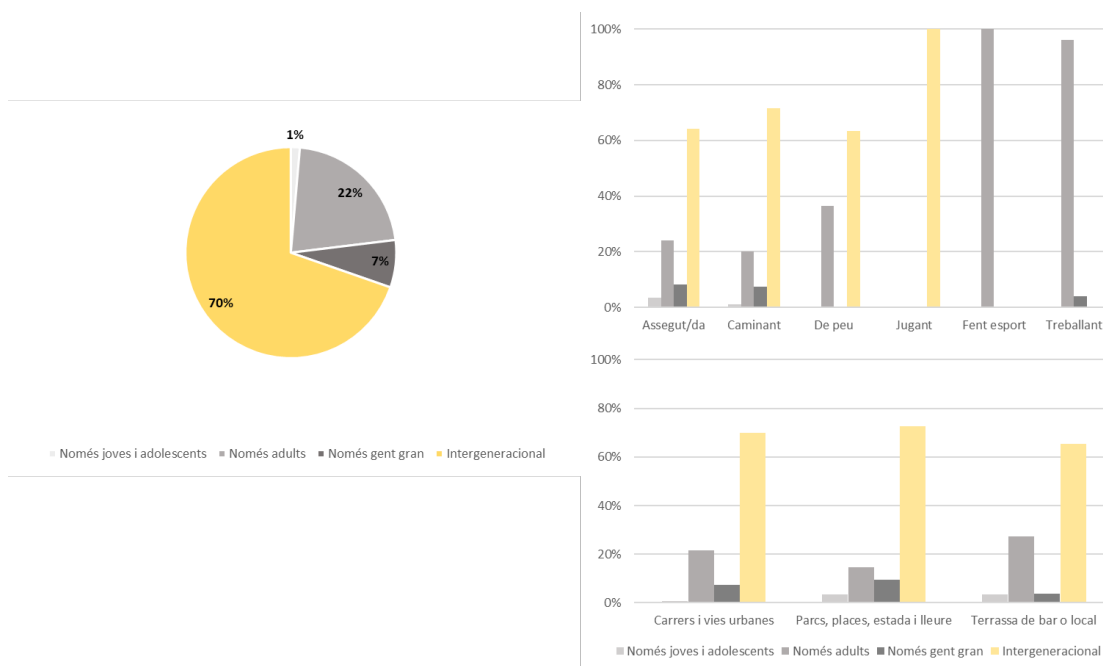
- Respecte del sexe de les persones integrants, s'ha observat que el 85% d'aquests grups eren mixtes, 46 estaven conformats només un 8% d'aquests grups estaven conformats per dones i 7 únicament per homes- En aquest sentit s'observa que en la majoria dels grups en el moment de l'observació o bé estaven caminant, o a peu dret o asseguts. En les activitats del joc i l'esport a l'aire lliure, malgrat els pocs casos observats, eren dones.
- Aquestes distintes formes d'usar els espais es reflecteixen també en els tipus d'espai que freqüenten aquests grups, sent que els grups mixtos els que sobretot usen els carrers del barri, les places i els llocs d'estada i les terrasses dels bars.



Principals usos de l'espai segons sexe. Barri de Can Nadal. Font: Observació social, IERMB

- Quant a l'edat dels integrants, s'ha pogut observar que el 70% d'aquests grups reuneixen persones de diverses edats i per tant, són inter-generacionals-. El 22% són grups que estan conformats únicament per persones en edat adulta. Són menys freqüents els grups de joves i adolescents (1%), així com aquells conformats tan sols per gent gran (7%). Arribats a aquest punt, les dades permeten veure que si bé caminar implica a tots els grups d'edat, en canvi en el 45% dels grups conformats per persones adultes és freqüent veure els seus membres interaccionant asseguts o de peu (27%), especialment a les terrasses (27%).

Per tant, es pot afirmar que es tracta d'un barri en què es produeixen relacions entre totes les edats en les activitats observades.



Principals usos de l'espai segons edat dels grups. Barri de Can Nadal. Font: Observació social, IERMB

Identificació i caracterització social dels espais d'ús quotidià

Fins ara l'aproximació a la vida pública al barri de Can Nadal s'ha sustentat en mètodes cartogràfics i en tècniques d'observació no participativa que han permès, d'una banda, donar compte de les característiques físiques de l'espai, de les possibilitats d'ús que ofereix actualment, així com informar de les previsions de millora previstes pel planejament. D'altra banda, l'estudi de la freqüentació ha permès identificar pautes territorials i horàries d'ús d'aquests espais, mostrant diferències substantives segons les característiques demogràfiques de la població, tota vegada que també es mostrava com aquestes pràctiques estan socialment significades, en tant que estan dotades d'un important component relacional. Per tant, atès que és en les interaccions quotidianes que les persones compartim informació, opinions, plantejament necessitats i expectatives sobre els espais que ens envolten, és de cabdal interès analitzar els usos de l'espai també des d'una perspectiva qualitativa.

Així doncs, a més de les fonts d'informació abans citades, també es van realitzar una sèrie d'entrevistes estructurades amb l'objectiu de copsar quins espais del barri es considera que responen als interessos i satisfan les necessitats quotidianes de la població i quins no, tot considerant la mobilitat activa, el lleure, el joc infantil i la pràctica esportiva. En cada cas es demanava pel millor i pel pitjor espai del barri, així com pels motius que porten a aquesta valoració, així com una sèrie de preguntes sobre l'encaix dels espais al barri (relatives a la freqüentació, a la reputació,...).

A diferència d'altres tècniques d'anàlisis, les aproximacions qualitatives permeten aproximar-se a la imatge que les persones s'han anat conformant del lloc on viuen en base a la seva experiència diària. És un saber pràctic sobre l'espai urbà que s'expressa a distintes escales i que pot atènyer a llocs concrets (un carrer, una plaça...) o a la realitat del context. Com s'ha destacat a l'anàlisi, el teixit urbà del barri està conformat majoritàriament per una xarxa de carrers, amples i estrets, amb passejos i carrers pacífics o/i amb prohibició a l'accés dels vehicles. A la vista dels residents i sota la seva experiència quotidiana al barri genera una sèrie d'encerts, de dificultats i de mancances.

Així, en el còmput global de les referències que els veïns i veïnes han fet sobre diferents indrets del barri de Can Nadal, destaca que 52% de les referències són en positiu, vers el 48% que són negatives.

Tal i com es mostra a la següent taula, si observem per àmbits, els carrers del barri, en el seu còmput global, són els indrets que reben valoracions més negatives que positives, i en concret, destaquen el Carrer Laureà Miró (13 cites negatives), el Carrer Verge de les Neus (7 negatives) i el Passatge Vilafranca (6 cites negatives). Aquests resultats estarien en consonància amb els resultats que han obtingut els "carrers genèrics" de Can Nadal que han mencionat negativament els veïns i veïnes, doncs els han menystingut 32 vegades.

En canvi, els parcs, places i zones d'estada del barri reben més comentaris en positiu, en concret, destaquen els espais històrics del barri: la Plaça de Vila (30), el Parc Nadal (33) i el Parc de Can Falguera (24). La Plaça de la Vila, esdevé un dels espais centrals del barri. Es valora aquest espai per diferents motius com ara: pel seu valor identitari i històric pel municipi; per la presència dels diferents serveis que hi ha a la plaça que fomenten l'afluència de persones i alhora també, perquè es promouen activitats que incideixen en la freqüentació i vitalitat de l'espai. Altres aspectes positius que s'han mencionat sobre aquest espai tenen relació amb les sentiments i preferències de les persones, això és, per les emocions individuals que es deriven del fet d'acudir a la plaça. El Parc Nadal també és un dels espais emblemàtics del barri, en què les persones enquestades el valoren pels sentiments en relació al grau de satisfacció per gaudir d'un espai verd al barri, i perquè en aquest espais es valoren positivament el seu manteniment i neteja. Alhora

aquest espai, com la Plaça de la Vila, gaudeixen d'un valor identitari pel barri i per la vila, i es considera que és un parc que satisfà les necessitats específiques que les persones esperen d'aquest parc. El Parc de Can Falguera és el tercer espai d'estada més ben valorat per les persones entrevistades, altra vegada com en el cas del Parc Nadal, d'aquest espai es destaca pel valor identitari que suposa pel barri, així com la adequació de l'espai i dels seus elements per ser un indret d'estada, com ara per la disposició de bancs, d'ombres, etc.

Malauradament, també hi espais d'estada que no es valoren positivament. De fet, la Plaça de la Vila (20), i el Parc de Can Falguera (17), encara que algunes persones els valoren positivament, d'altres, en canvi, els han valorat negativament. Aquestes valoracions de caire negatiu, en el cas de la Plaça de la Vila tenen relació, en la seva majoria, per la intensitat d'ús d'aquest espai, és a dir, per la quantitat de persones que s'hi concentren i, per tant, es percep com un espai massificat en què l'adequació dels elements i serveis mobiliari urbà, no és del tot adient. Algunes persones entrevistades han valorat el Parc de Can Falguera negativament també per motius relacionats sobretot amb el manteniment i la neteja, en concret, algunes persones consideren que darrerament aquest espai està brut, i d'altres opinen que aquesta brutícia té relació amb la presència d'excrements dels gossos. El Parc de Can Llobera (17), esdevé el tercer indret menys ben valorat, bàsicament per tres motius; en primer lloc perquè es considera un indret poc agradable per diferents raons que tenen relació amb la proximitat (es considera una zona d'estada allunyada del barri); amb l'adequació dels elements de l'espai, es considera una zona d'estada en què els elements dels que disposa aquesta zona verda en qüestió no satisfà les necessitats de les persones i, en tercer lloc, per la manca de neteja i per la presència de gent jove consumint alcohol i drogues. La Plaça Catalunya és la darrera zona d'estada que també ha rebut valoracions negatives (13), la majoria d'elles relacionades amb el valor simbòlic que s'adjudica a l'espai, sobretot per qüestions relacionades amb "l'ambient que es respira", que fan que les persones s'hi sentin poc protegides i segures.

Pel que fa els equipaments comunitaris, altre cop, de manera global, hi ha més referències positives que negatives, en concret, desataquen dos espais: la Ciutat esportiva Joan Gamper (17) i l'Ateneu Santfeliuenc (17). La Ciutat esportiva Joan Gamper, tot i que no està dins del barri de Can Nadal, les persones entrevistades perceben aquest equipament com un espai comunitari del barri, per diferents motius, però sobretot per allò que les persones entrevistades copsen de l'espai, en que tenir la presència de les instal·lacions del F.C. Barcelona a prop del barri, el valoren satisfactòriament pels sentiments que els evoca l'entorn de les instal·lacions, com ara veure als jugadors entrar i sortir, caminar per un espai nou, etc. Les valoracions positives de l'Ateneu Santfeliuenc, segurament pel com a conseqüència del seu origen popular, i pel seu rol actiu en ampli ventall d'activitats, les persones enquestades consideren aquest indret com un espai en què es valoren positivament les activitats que es duen a terme, les relacions interpersonals que es poden fer, així com per l'ambient que s'hi respira i pel bar del que disposa en què també esdevé un espai clau d'activitats i punt de trobada.

El Casal de joves també esdevé un indret ben valorat entre els equipaments comunitaris, aquest agrupa 14 referències positives. Respecte als equipaments que reben més valoracions negatives, en aquest destaca sobretot l'aparcament de l'estació (32 referències), sobretot perquè els veïns i veïnes el perceben com un espai amb com espai que té problemes relacionats amb la seguretat i la salubritat de l'entorn. És a dir, les persones entrevistades han valorat negativament aquest indret perquè consideren que té mancances en relació al seu manteniment i neteja de l'espai, alhora que es considera que aquest espai alhora presenta mancances també pel que fa a l'absència d'elements de protecció adequats cap a les persones, fet que provoca que aquestes copsin aquest espai com in indret amenaçant cap a la seva integritat física.

	Cites	Cites positives	Cites negatives
Carrers, passeigs, avingudes...			
Els carrers (genèric)	35	3	32
Carrers citats:			
<i>Carrer de Laureà Miró</i>	21	8	13
<i>Passeig dels pins</i>	7	2	5
<i>Carrer Verge de les Neus</i>	7	0	7
<i>Passatge Vilafranca</i>	6	0	6
<i>Passeig 11 de setembre</i>	5	5	0
<i>Passatge Penedès</i>	5	0	5
<i>Passatge Vilanova</i>	4	0	4
<i>Carrer Joan Maragall</i>	4	0	4
<i>Carrer Sant Josep</i>	3	0	3
Parcs, places i zones d'estada			
Zones (genèric)	8	4	4
Parcs i places citades:			
<i>Plaça de la Vila</i>	50	30	20
<i>Parc Can Falguera</i>	41	24	17
<i>60 Parc Nadal</i>	34	33	1
<i>Parc Llobregat</i>	24	20	4
<i>Parc 8 de Març</i>	21	21	0
<i>Parc Can llobera</i>	19	2	17
<i>Plaça d'Elisabeth Eidenbenz</i>	18	12	6
<i>Plaça Catalunya</i>	13	0	13
<i>Parc la Pineda de la Salut</i>	12	4	8
<i>Parc Llorenç Sans</i>	8	0	8
<i>Parc les Grases</i>	8	0	8
<i>Parc Centre cívic gent gran</i>	8	0	8
<i>Parc del Consell d'infants</i>	6	0	6
<i>Parc Can Bertrand</i>	6	3	3
<i>Plaça Lluís Companys</i>	5	2	3
<i>Parc Sant Feliu</i>	5	5	0
<i>Plaça Felip Alcántara Arellano</i>	4	4	0
<i>Parc Europa (parque de los patos)</i>	1	0	1
Equipaments comunitaris			
<i>Aparcament estació / estació i voltants estació</i>	32	0	32
<i>Casal de joves</i>	22	14	8
<i>Ciutat esportiva Joan Gamper</i>	17	17	0
<i>Ateneu Santfeliuenc</i>	17	17	0
<i>Centre complex</i>	12	5	7
<i>Camp de futbol municipal Falguera</i>	12	12	0
<i>Centre cívic Les tovalloles</i>	9	9	0
<i>Piscines de l'escorxador (zona del Pla)</i>	7	7	0
<i>Unió coral</i>	4	4	0
<i>Palau Municipal d'esports Juan Carlos Navarro</i>	2	2	0
<i>Club Natació Sant Feliuenc</i>	2	2	0
<i>Casino Santfeliuense</i>	1	1	0
Total Can Nadal	525	272	253

Identificació dels espais per a la vida pública del barri de Can Nadal. Font: Entrevistes, IERMB

Els millors i els pitjors espais de trobada

Una de les qüestions més importants en la investigació sobre la vida pública urbana és si les ciutats i els barris són espais prou adequats com per a què la població pugui satisfer les seves necessitats de sociabilitat. D'una banda, una part de la literatura especialitzada sembla indicar que processos com la privatització dels espais públics, l'excessiva regulació i vigilància o les tendències híper-individualistes (exacerbades per l'ús de les tecnologies de la comunicació), tendeixen a disminuir la sociabilitat. D'altra banda, hi ha també una visió menys conservadora i pessimista que atén a la naturalesa inevitablement social de l'espècie i, per tant, a la impossibilitat d'erradicar la vida pública. Ans al contrari, atesa la capacitat humana de resignificar i de modificar els usos previstos dels espais per adequar-los a les seves necessitats, s'adverteix la necessitat d'una investigació de l'espai públic més matisada i determinada localment.

Així doncs, l'objectiu d'aquest apartat és identificar quins espais del barri es consideren adequats per trobar-se per socialitzar i quins no. També conèixer quines són les limitacions d'aquests llocs i si hi ha marge de millora per ampliar el potencial del barri per al seu ús relacional. Es començarà per examinar quines característiques s'han atribuït als millors i als pitjors espais de trobada (estiguin o no ubicats al barri), per exposar després quins espais s'han identificat al barri.

Un dels aspectes que més es valoren dels espais de trobada i de relació és que ofereixin molts estímuls i possibilitats d'ús diferents. Pel que fa a les possibilitats d'ús, s'han valorat molt positivament els espais perquè els seus serveis i elements són els adequats per les activitats que hi van a desenvolupar que permeten la realització d'activitats distintes de forma que no es molestin entre elles, com ara: jocs per la infància, elements esportius o activitats de dinamització que permetin passar l'estona a la vegada que animar l'espai. També s'han valorat positivament aquests espais per les seves dimensions i grandària, això és per la seva quantitat d'espai disponible i l'amplitud que evoca, com per la possibilitat de trobar-se amb persones conegudes.

A Can Nadal els espais de trobada i relació més ben valorats són els espais d'estada com ara la Plaça de la Vila, el Parc de Can Falguera, i els centres socials com ara El Casal de gent jove i l'Ateneu Santfeliuenc. En menor proporció també es considera que al barri hi ha llocs d'estada que no obtenen masses valoracions positives per a relacionar-se. Aquests indrets són, en concret; l'aparcament de l'estació i els seus voltants, la Plaça Catalunya i el Parc de Can Llobera. En concret, a l'aparcament de l'estació i degut a la manca de neteja i certa deixadesa en el seu manteniment, la Plaça Catalunya sobretot per l'ambient que fa que les persones s'hi sentin poc protegides i segures. El Parc Can Llobera és també un indret que no es valora positivament com espai de trobada i relació perquè es considera que no satisfà les necessitats de les persones, per la manca de neteja i per la presència de gent jove consumint alcohol i drogues.

Els millors i els pitjors espais per jugar

Jugar és una pràctica que, en principi, ateny a un segment de població demogràficament poc nombrós. Ara bé, com ja s'ha anat explicitant al llarg de l'informe ha estat una pràctica poc observada per l'observació social sistemàtica, fet que ha constatat que aquesta és una pràctica considerada poc freqüent a Can Nadal, sobretot si la comparem amb altres barris on s'han dut a terme estudis similars. És per aquest motiu que els discursos i opinions de la població resident és un aspecte clau per comprendre aquestes dinàmiques.

Començant pels que es consideren aspectes positius dels espais de joc del barri, el major nombre de cites són les relatives al valor simbòlic d'aquests indrets, així com per la seva configuració física i l'adequació dels seus elements tant per al joc com per la disposició de bancs per les persones que acompanyen. Així,

aquests encara que no hagin coincidit amb les franges d'observació, el joc esdevé un node de centralitat relacional per la vida pública i social del barri. Aquests espais que es valoren positivament per al joc es concentren bàsicament en tres espais el Parc Nadal, la Plaça 8 de Març i el Parc de Can Palau Falguera.

Els millors i els pitjors espais per passejar

L'observació social sistemàtica no permet discernir si les persones que caminen ho fan motivades per una necessitat de mobilitat obligada (anar a la feina, a estudiar, a comprar, al metge,...) o si aquests desplaçaments es produeixen en un context de lleure. És doncs a través de les tècniques qualitatives que es poden concretar aquestes pràctiques i arribar a conèixer quins són els espais que s'utilitzen habitualment per passejar (o s'eviten) i els motius.

Quant a les característiques que s'han atribuït als millors llocs per passejar, són indrets que tenen un fort valor identitari, que són accessibles i on la presència d'elements permet l'afluència de persones per a passejar. Més enllà del Parc Nadal, que ja sabem que esdevé un espai emblemàtic pel barri, destaca la ciutat esportiva Joan Gamper com un espai que si bé administrativament no és del barri (pertany a Sant Joan Despí), les persones el contemplen com espai que forma part de la seva quotidianitat. Aquesta qüestió, el fet d'apropriar-se social i quotidianament d'un territori, també ha passat en altres barris metropolitans en els que s'ha dut a terme aquest projecte, en què la vida social practicada i imaginada supera moltes vegades la delimitació administrativa dels territoris.

Contràriament, els espais que es consideren mals espais per passejar es caracteritzen bàsicament per ser espais que es perceben per part de la població com insegurs, amb manca de manteniment i per ser espais solitaris i poc propers als nuclis central del barri, en què hi ha poca presència i afluència de persones i en què es promouen poques activitats. Aquests indrets s'han localitzat fonamentalment als voltants del aparcament de l'estació de tren de la RENFE, així com al carrer Laureà Miró i el Parc Llobera.

Els millors i els pitjors espais del barri per a fer esport

La pràctica esportiva sovint precisa d'espais, d'atencions i d'elements específics que motiven que en moltes ocasions estigui institucionalitzada, pel que els equipaments esportius se solen considerar com els millors espais per a fer esport. Sant Feliu de Llobregat és un dels municipis de la llera del Llobregat que disposa d'un vast territori natural amb gran valor ecològic que disposa d'una gran superfície d'espai a l'aire lliure per fer esport. Aquest és un actiu del municipi per una vida saludable.

Durant l'observació s'ha pogut apreciar que la pràctica esportiva de caràcter més extensiu (córrer, ciclisme,...) pràcticament no es duia a terme en la delimitació del barri, donada la seva pròpia caracterització de carrers, etc. Així, l'esport o bé es trasllada cap àrees que queden lluny de la circulació de cotxes i on hi ha disposició d'espais per a dur la pràctica esportiva, bé pel seu valor ecològic i natural.

Però a més, en el cas de Can Nadal, degut a la pròpia a la llera del riu Llobregat, s'ha considerat que l'espai emblemàtic per a la pràctica esportiva és un indret que també queda fora dels límits administratius de Sant Feliu de Llobregat. Es tracta del Parc de Llobregat que pertany administrativament al territori de Molins de Rei, però que, altra vegada, les persones enquestades consideren que és el millor espai del seu barri per a dur la pràctica esportiva. Altres indrets ben valorats per a la pràctica esportiva són, d'una banda el camp

de futbol Municipal Falguera i d'altra banda el Centre Cívic Les Tovalloles. El primer degut sobretot a la importància simbòlica de l'espai pel barri, i el Centre Cívic Les Tovalloles per les potencialitats d'ús de l'espai i les relacions interpersonals.

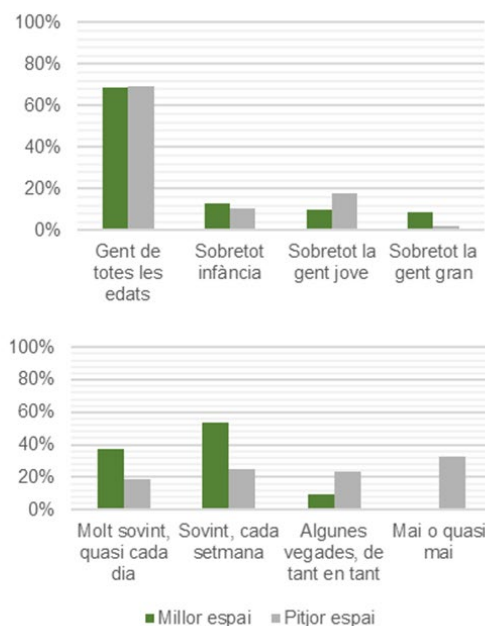
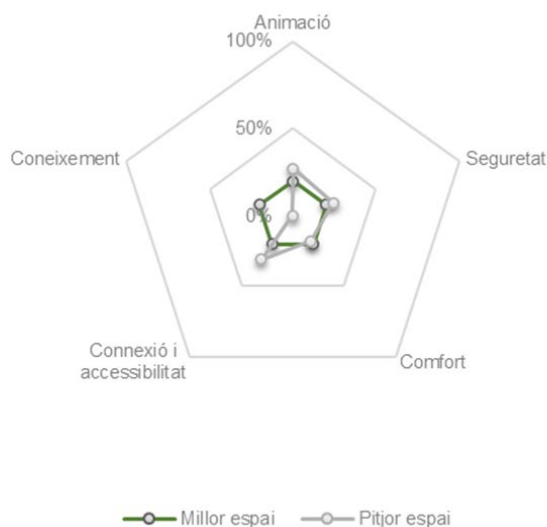
En canvi, Can Nadal esdevé un indret amb poc espai i en què hi circulen vehicles i aquestes són les característiques que dificulten la pràctica esportiva. Així doncs, la referència genèrica als carrers és la que aglutinat un major nombre de cites negatives (32), sent el centre de barri el pitjor indret per practicar esport. Altre cop, el Parc de Can Falguera esdevé el segon indret negatiu per a la pràctica esportiva, sobretot per dues qüestions relacionades amb la seguretat i la seva configuració física.

Caracterització social dels millors i pitjors espais

La cartografia dels millors i pitjors espais del barri ha permès constatar que aquestes valoracions no resulten només de relacions merament urbanístiques sinó també socials. En efecte, a més de les característiques de disseny i de manteniment, s'ha pogut comprovar que se senyalaven el mal ambient o la inseguretat com elements característics dels pitjors espais. A la vista de les informacions que s'han reunit en aquest treball sembla que aquesta percepció d'inseguretat té efectes en la manera com les persones usen els espais del barri, especialment en relació a la infància.

La gestió dels espais públics no pot obviar aquestes percepcions. Així, un cop que s'identificaven i es descrivien els atributs dels que es consideren els millors i els pitjors espais del barri, a les persones entrevistades se'ls ha fet una bateria de preguntes orientades a conèixer com perceben l'encaix d'aquests llocs en el marc de la vida diària al barri de Can Nadal. S'observa com els bons espais estan investits de totes les característiques positives que es poden atribuir a un lloc: són animats, accessibles, segurs, confortables i coneguts per tothom. En canvi els pitjors espais del barri són també coneguts i accessibles, però estan menys freqüentats i no se'ls considera ni confortables ni segurs.

En el cas del barri de Can Nadal també s'observa que la diversitat disminueix a mesura que es consideren els pitjors espais del barri, tota vegada que sembla que aquestes característiques podrien estar motivant el seu abandonament. Malgrat l'escassetat d'aquest tipus d'espais a Can Nadal, hi ha gent que no va mai o quasi mai als que considera mals espais.



Identificació dels espais per a la vida pública del barri de Can Nadal. Font: Entrevistes, IERMB

Elements de balanç i diagnosi

Aquest apartat resumeix el treball realitzat fins ara, emfatitzant alguns aspectes que es poden considerar claus i que s'espera puguin ajudar a orientar les decisions sobre el futur dels espais i de la vida pública al barri del centre de Sant Feliu de Llobregat en els pròxims anys. Per a optimitzar l'exposició s'ha optat per un redactat descriptiu, excepte per al darrer apartat, que té un caràcter propositiu i s'ha enunciat sintèticament en forma d'objectius.

El nucli històric estudiat és una trama compacta amb zones comercials als baixos dels edificis, carrers irregulars en traçat i amplada i molts d'ells pacificats. Aquest tipus de teixit suposa diverses implicacions a nivell d'espai públic i dels usos que s'hi donen.

Es combinen carrers no gaire amples, només per a vianants, així com d'altres que estan pacificats. La configuració dels carrers en una zona de nucli antic pacificat i la dimensió de les illes faciliten els desplaçaments a peu per la seva permeabilitat, així com la seva comoditat i seguretat gràcies a l'extensa zona de vianants, on la majoria de carrers són de plataforma única, a excepció d'alguns carrers que compten, a grans trets, amb voreres amples i accessibles. No obstant això, la configuració del tram de carrers del centre genera algunes vies de poca amplitud amb façanes amb escasses obertures i sense activats en planta baixa que dificulten la permeabilitat. Tot i que la presència de trànsit rodat és baixa al conjunt del barri, en aquells carrers que no estan pacificats i a les places ubicades en carrers no pacificats, la presència de vehicles actua dificultant la vida pública. D'acord amb les opinions de les persones consultades, els carrers i avingudes tendeixen a generar més percepcions negatives que les places. Així, els carrers del barri, en el seu còmput global, són els indrets en què la majoria d'aquestes reben valoracions més negatives que positives, i en concret, destaquen el carrer Laureà Miró, el carrer Verge de les Neus i el Passatge Vilafranca. Ara bé, aquells carrers pertinents al nucli històric són de les zones més denses del municipi, tot i que encara que es combina alhora amb parcs i places.

A Can Nadal s'ubiquen zones verdes i parcs i places ben ubicats amb el municipi. Així, els parcs, places i zones d'estada del barri reben més comentaris en positiu, en concret, destaquen els espais històrics del barri: la Plaça de Vila, el Parc Nadal i el Parc de Can Falguera. Aquests es valoren positivament per la

presència dels diferents serveis que hi ha a la plaça que fomenten l'afluència de persones i alhora també, perquè es promouen activitats que incideixen en la freqüentació i vitalitat de l'entorn. De tots tres es destaca el valor identitari que suposa per a la gent que desenvolupa la seva vida social al barri. A més a més, la provisió d'espais públics al barri respon adequadament a les necessitats comunitàries i de socialització de la població, doncs s'ha observat un gran ús relacional, si bé aquest tendeix a concentrar-se en algunes àrees i indrets, com per exemple en el Casal de Joves, l'Ateneu santfeliuenc. Tanmateix, alguns dels espais més ben valorats del barri es troben fora de l'àmbit analitzat, com és el cas del Ciutat esportiva Joan Gamper.

Durant l'observació s'han fet evidents els esforços que s'han realitzat des del consistori i des de les institucions més properes al barri per tal de mantenir i millorar la qualitat dels espais. Per exemple, s'observa el propi manteniment dels elements de suport per als vianants (bancs, il·luminació, neteja...), que s'ha comprovat que són aspectes molt cuidats al barri, en relació als quals només s'han detectat incidències molt puntuals, sobretot relacionades amb la presència de pintades en mobiliari urbà i façanes. En quant al mobiliari urbà, com és freqüent en d'altres barris metropolitans, la dotació és suficient, tret del cas de fonts per beure i lavabos públics, que són molt menys presents al barri. Tot i això, no tots els trams observats contenen bancs i, en alguns casos, només són individuals.

En el decurs d'aquesta recerca, tant el joc com la pràctica esportiva han estat una activitats poc observades, al barri, si més no en dies feiners. Ara bé, les valoracions de les persones entrevistades no semblen negatives en quant a les possibilitats de jugar i fer esport al barri, per la dotació de parcs en les zones perimetrals i la proximitat o bona connexió amb altres espais de fora del barri, que ja cobreixen les necessitats en aquest sentit. Així el Parc Nadal, la Plaça 8 de Març i el Parc de Can Palau Falguera són els indrets més ben valorats per el joc. Mentre que els indrets més ben valorats per fer esport a l'aire lliure és el parc de Llobregat situat a Molins de Rei.

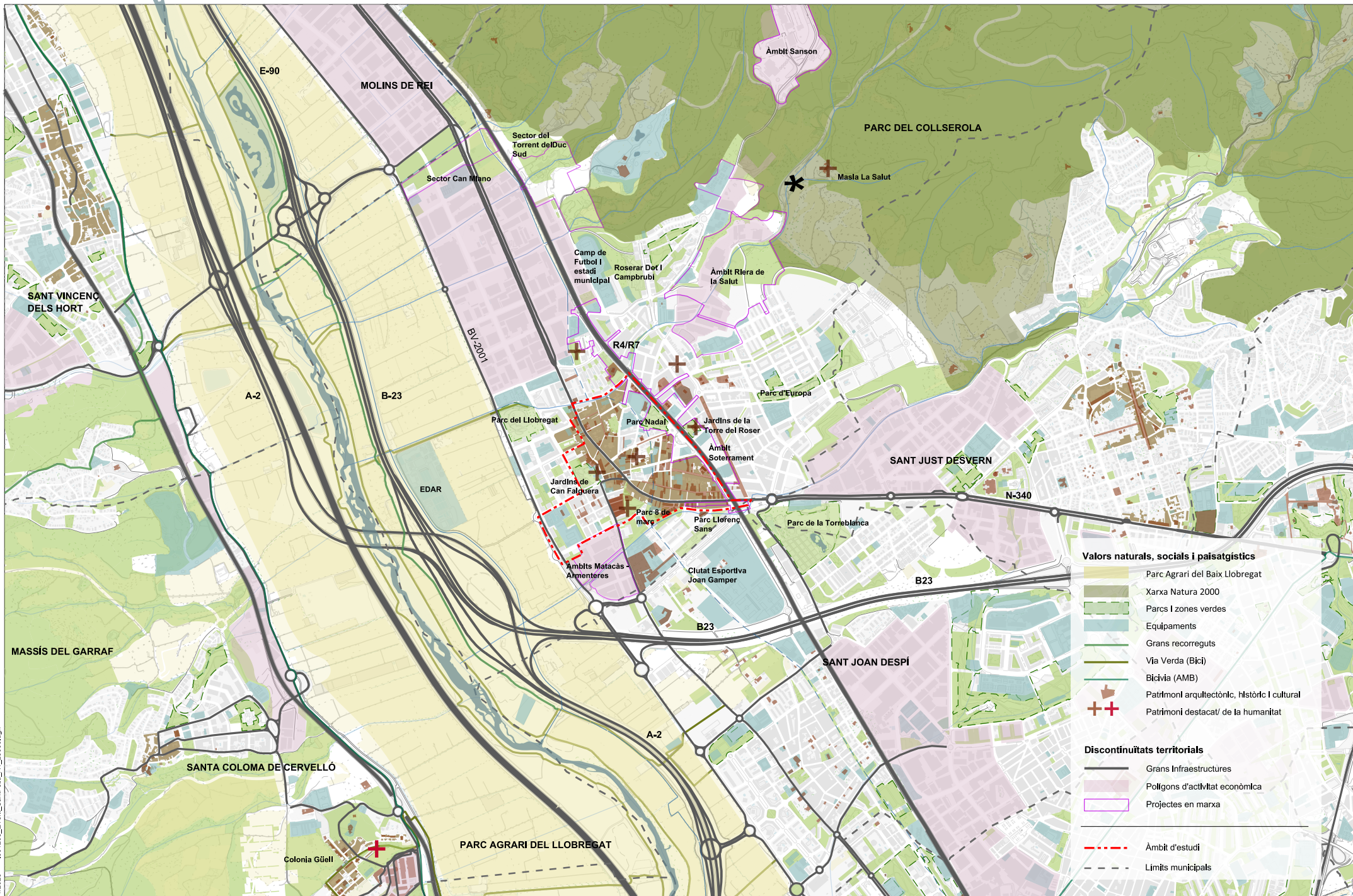
Gran part d'aquesta investigació ha consistit en observar què fan, a on s'estan i com es relacionen les persones. Els resultats suggereixen que, malgrat les narratives sobre el declivi de la vida pública als barris i als centres dels municipis, les interaccions i relacions socials en públic no només són freqüents, sinó que impliquen un ordre subjacent que permet apreciar diferents pautes de freqüentació i d'ús dels espais del barri. En aquest sentit, al centre de Sant Feliu de Llobregat s'han observat sobretot fortaleeses que cal mantenir en el seu valor, sobretot per exemple en la vida social mixta i intergeneracional, fet que indica que el barri té vida. Amb tot, també s'han identificat algunes mancances. Considerant tot el que s'ha exposat, pensem que en la promoció de la vida pública al barri del centre de Sant Feliu de Llobregat seria interessant abordar els següents reptes o objectius en els propers anys :

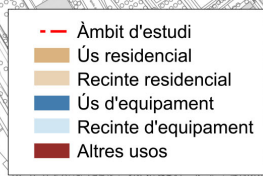
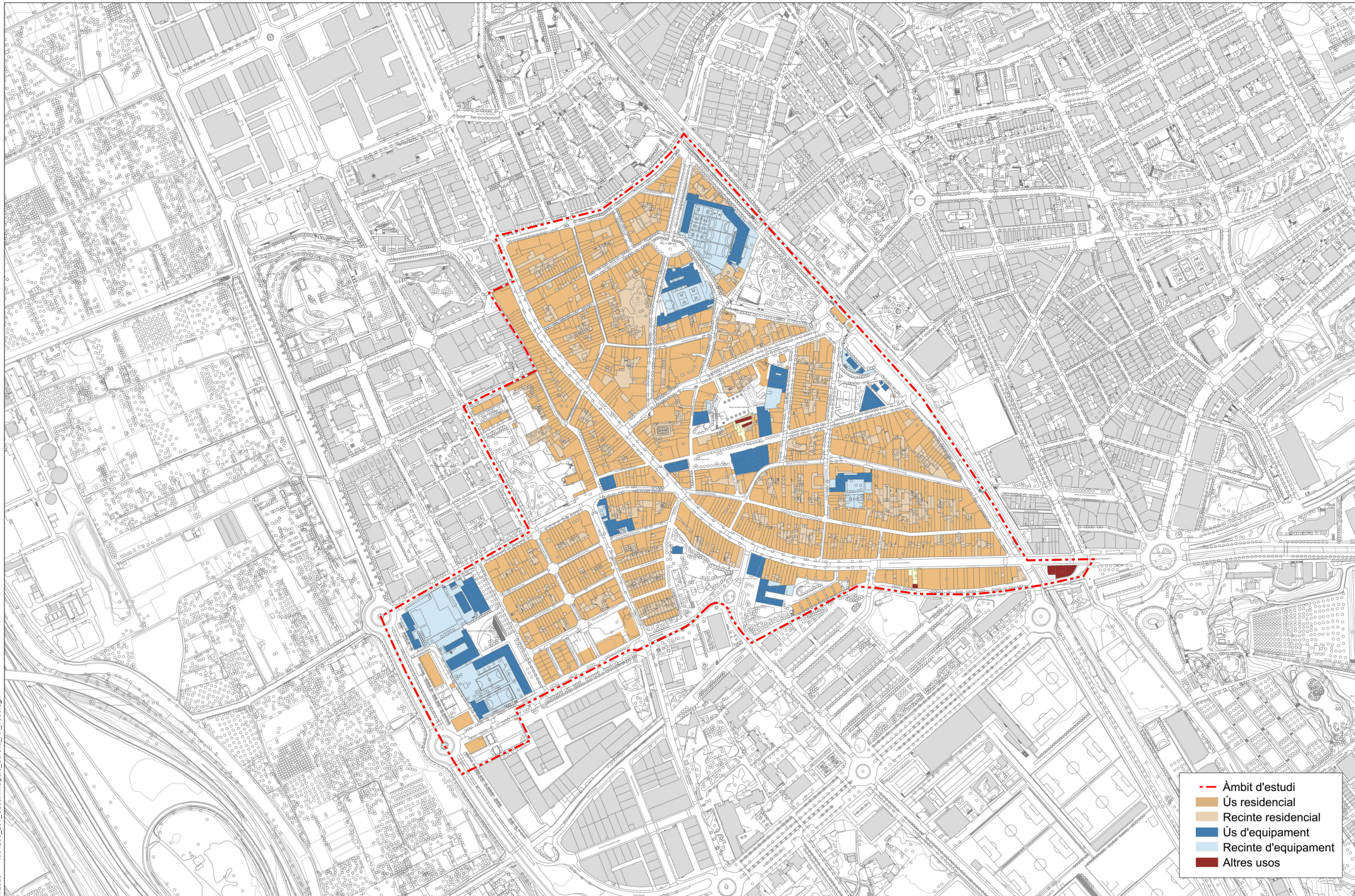
- # Habilitar i millorar la dotació d'alguns dels elements de suport com les fonts d'aigua. Això, junt amb la creació d'ombres, segurament serà un dels elements a considerar, doncs any rere any les temperatures augmenten i seran elements necessaris perquè la població pugui gaudir d'una millor qualitat urbana i alhora poder suportar millor les altes temperatures. Sobretot en els carrers més concorreguts, que no disposen d'arbrat.

- # Augmentar l'espai pels vianant i organitzar una xarxa d'itineraris a peu i en bici que connecti el nucli antic amb el resta dels teixits i els elements naturals que envolten el municipi seria un factor molt positiu per a fomentar la mobilitat a peu i en bici per la ciutat. Per tant, consolidar i reforçar la connexió del barri amb els espais naturals, parcs urbans i rambles del seu entorn o de la resta del municipi, a partir del manteniment i senyalització dels itineraris a peu i de la creació noves rutes caminables, ciclables o per a córrer.

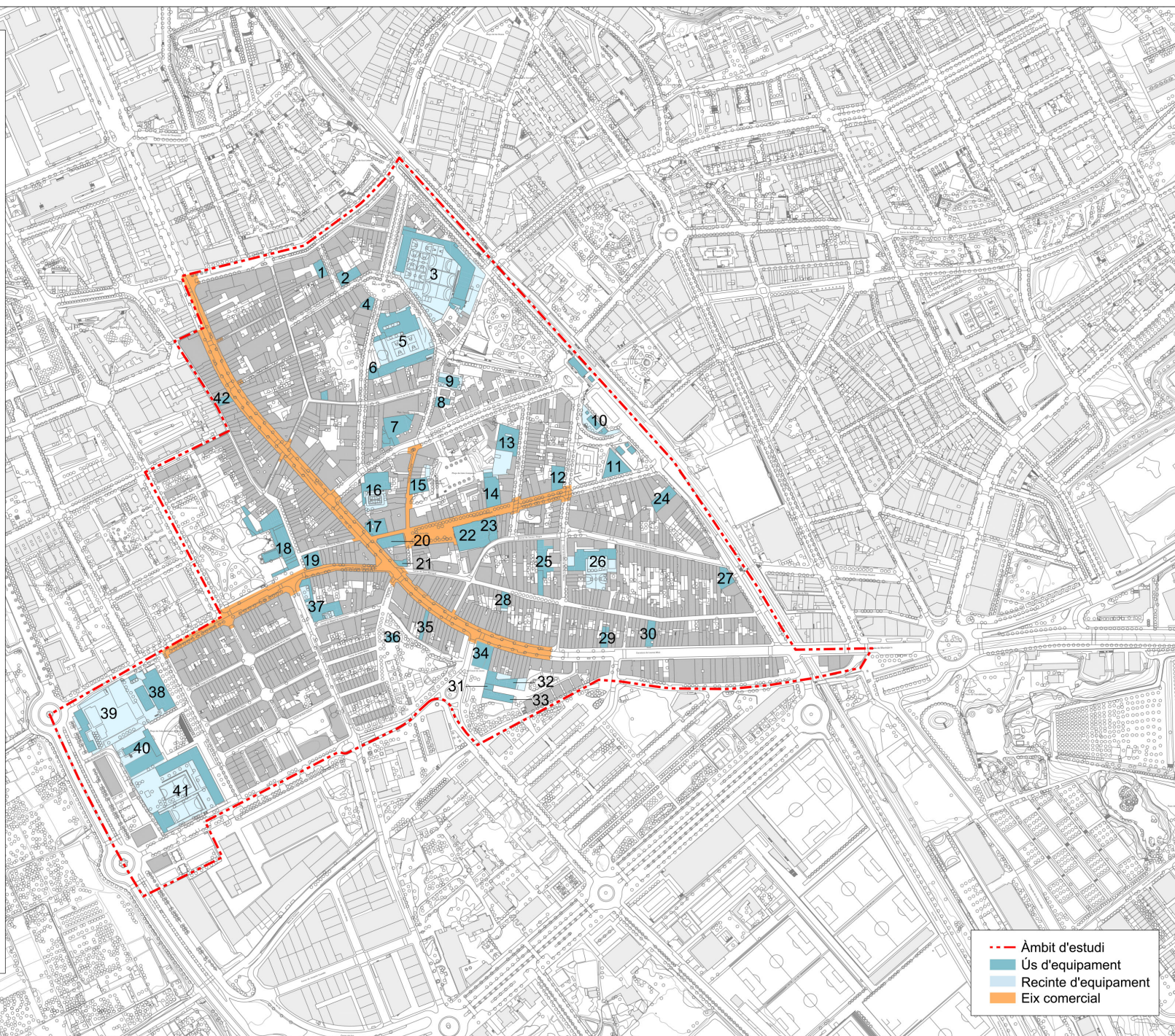
- # Consolidar la pacificació dels carrers de les avingudes i els carrers perimetrals, i estudiar la implementació de zones 30 en els carrers oberts al trànsit.
- # Dotar parcs i places de mobiliari de joc adaptat per a la diversitat funcional i sensorial dels nens i nenes i els seus acompanyants, si més no, en alguns dels parcs del barri.
- # Dotar de mobiliari esportiu sobretot dirigit per a les persones grans on hi hagi espai disponible o proveir de petits elements, com ara pedals als bancs.
- # Possibilitar la dotació de bancs, en concret en la Passeig del Pins i en carrers en els carrers pacificats que ho permetin per les seves dimensions.
- # Respecte al la provisió de lavabos públics també es pot arribar a acords amb els locals de restauració per tal que es pugui accedir als serveis sense necessitat de consumir.

Annex de mapes





1. Escola bressol L'Avet
2. Espai polivalent (antic Tramuntana)
3. Escola Verge de la Salut
4. Fiatc Assegurances
5. Pavelló Esportiu Escola Nadal
6. Policia local
7. Espai Municipal i Cultural Cinebaix
8. Pis Col·legi d'Advocats
9. Jutjats de primera instància i instrucció núm. 1
10. Estació RENFE
11. Casal municipal de la Gent Gran
12. Unió Coral
13. Ateneu Santfeliuenc - Espai AECIP
14. Sala Ibèria
15. Can Ricart
16. Casino Santfeliuenc
17. Organisme de Gestió Tributària de la Diputació
18. Palau Falguera
19. Mercat Municipal "La Plaça"
20. Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat - Casa
21. Pis C. Església
22. Catedral de Sant Llorenç
23. Centre Parroquial
24. Jutjat de Violència sobre la Dona
25. Gimnàs Sant Feliu
26. Col·legi Mare de Déu de la Mercè
27. Oficina de correus i telecomunicacions
28. Tresoreria de la Seguretat Social
29. Oficina de Benestar Social i Família
30. Gimnàs Kuk Sool Won
31. La Nau, Cultura i Tradicions
32. Escola d'educació especial Tramuntana
33. Centre Ocupacional Marquet Molins
34. Casal de Joves
35. Mutua d'assegurances Pelayo
36. Policia Nacional
37. Residència del Carmen
38. Delegació d'Hisenda
39. Piscina Municipal de l'Escorxador
40. CAP: Àrea Bàsica Salut El Pla
41. Escola Salvador Espriu
42. Registre de la Propietat, Molins de Rei



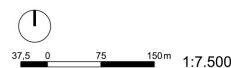
- Àmbit d'estudi
- Ús d'equipament
- Recinte d'equipament
- Eix comercial

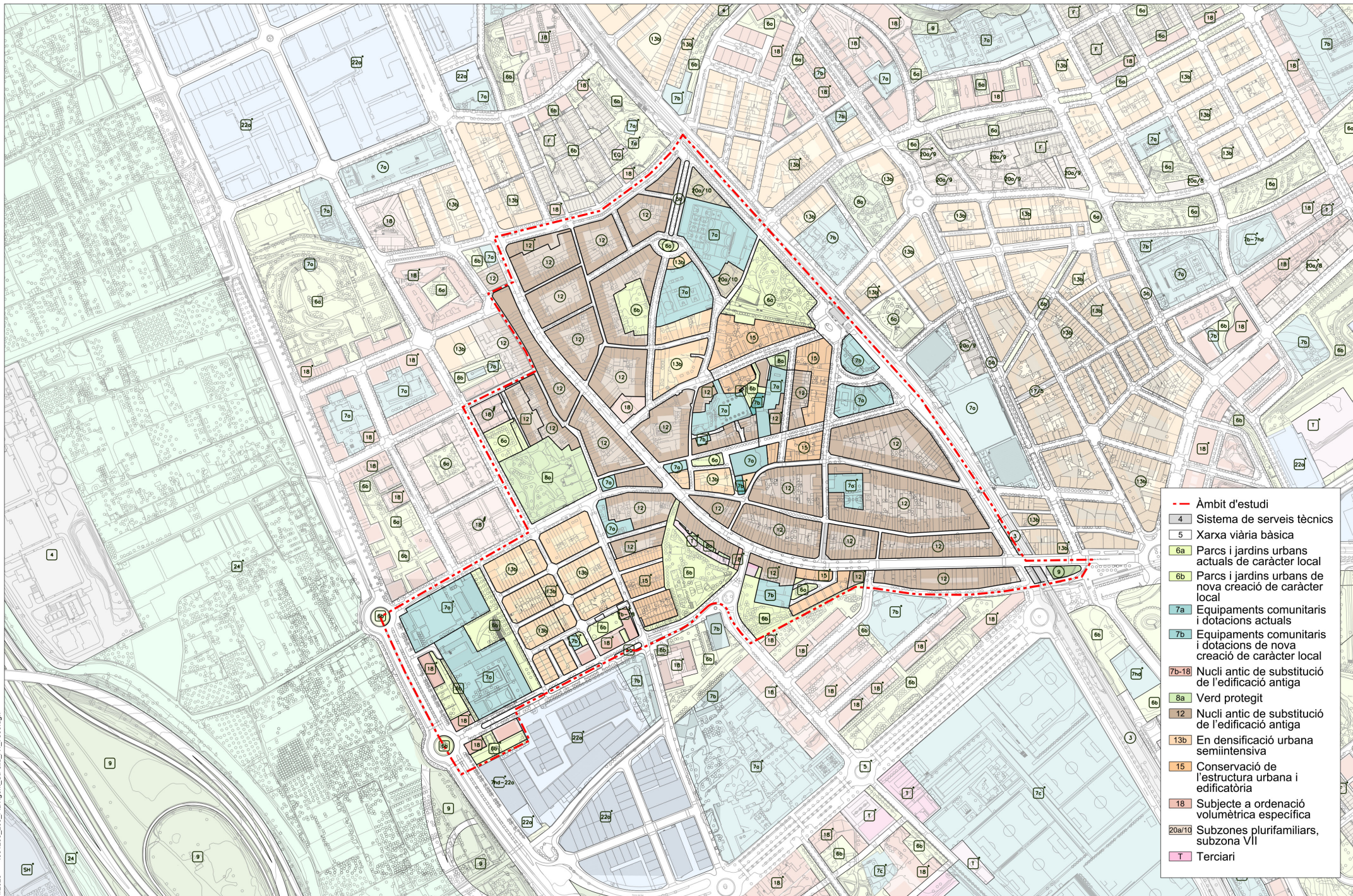
GUIA CONVIVÈNCIA AMB

Gener 2023

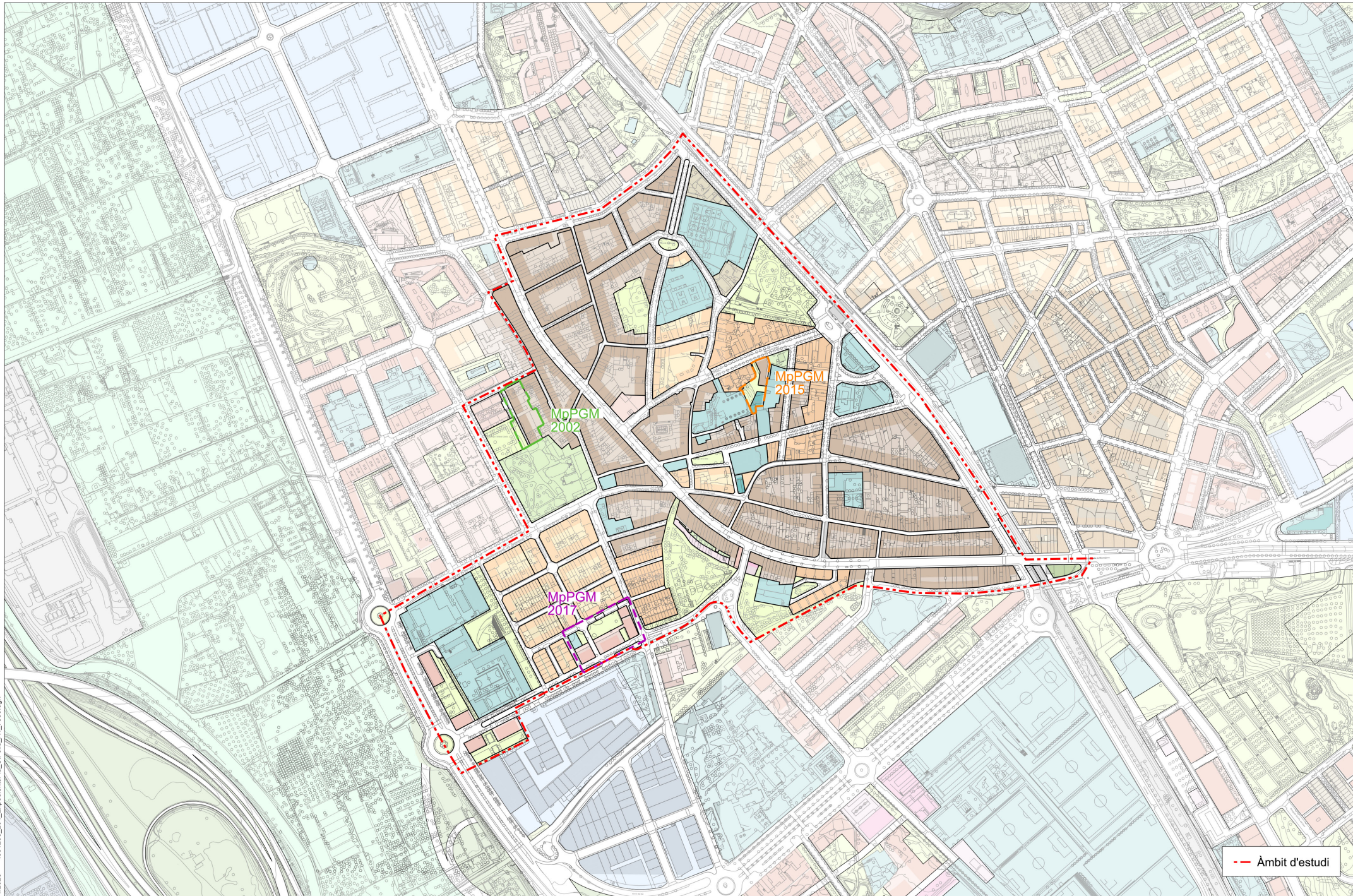
2.02

Activitat existent en planta baixa





- Àmbit d'estudi
- 4 Sistema de serveis tècnics
- 5 Xarxa viària bàsica
- 6a Parcs i jardins urbans actuals de caràcter local
- 6b Parcs i jardins urbans de nova creació de caràcter local
- 7a Equipaments comunitaris i dotacions actuals
- 7b Equipaments comunitaris i dotacions de nova creació de caràcter local
- 7b-18 Nucli antic de substitució de l'edificació antiga
- 8a Verd protegit
- 12 Nucli antic de substitució de l'edificació antiga
- 13a En densificació urbana semintensiva
- 15 Conservació de l'estructura urbana i edificatòria
- 18 Subjecte a ordenació volumètrica específica
- 20a/18 Subzones plurifamiliars, subzona VII
- T Terciari



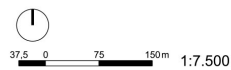
--- Àmbit d'estudi



BARCELONA
REGISTRADA
EN EL REGISTRO DE
PROYECTOS DE LEY



Àrea Metropolitana
de Barcelona



GUIA CONVIVÈNCIA AMB

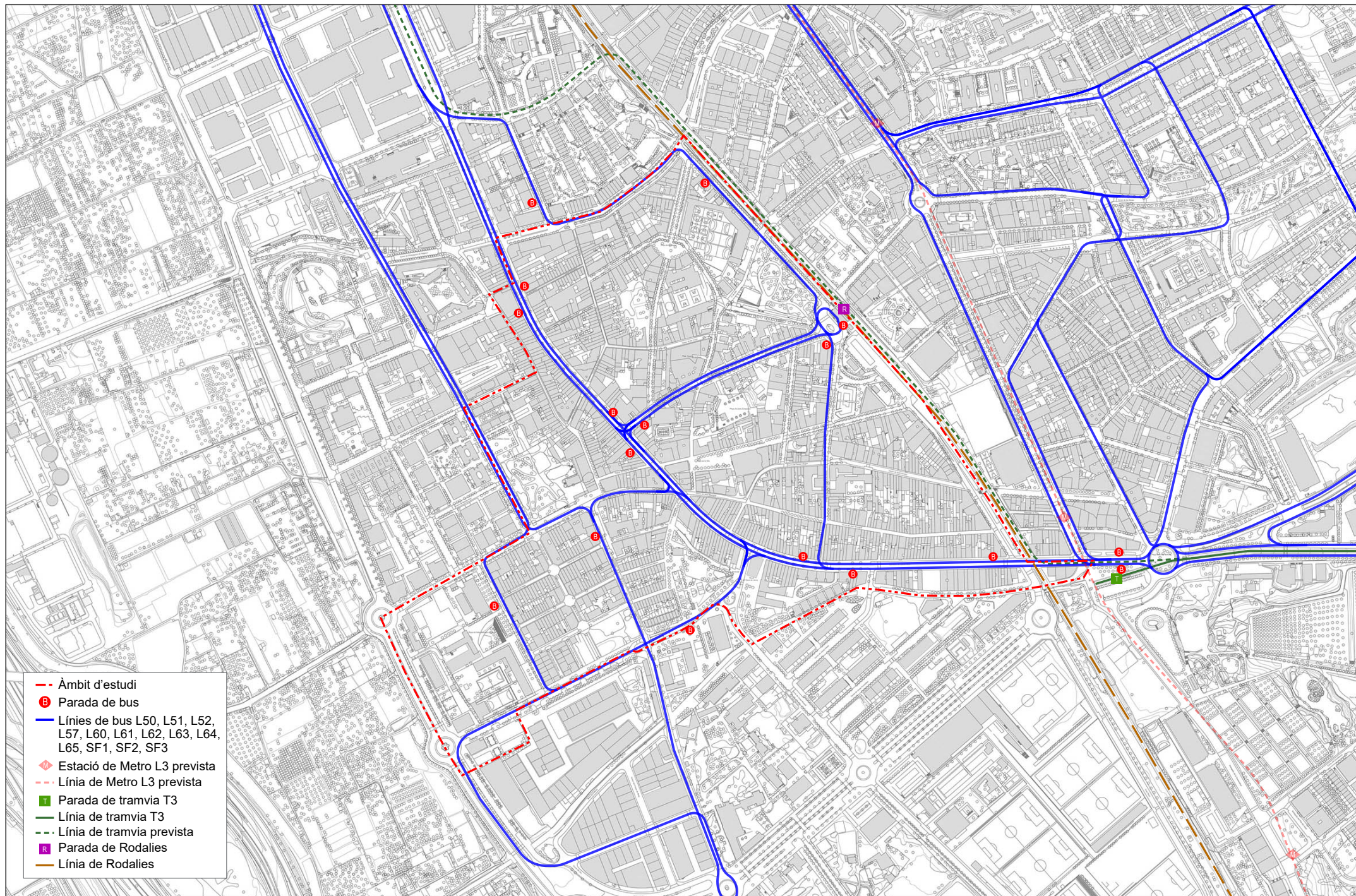
Gener 2023

Grau d'execució del planejament

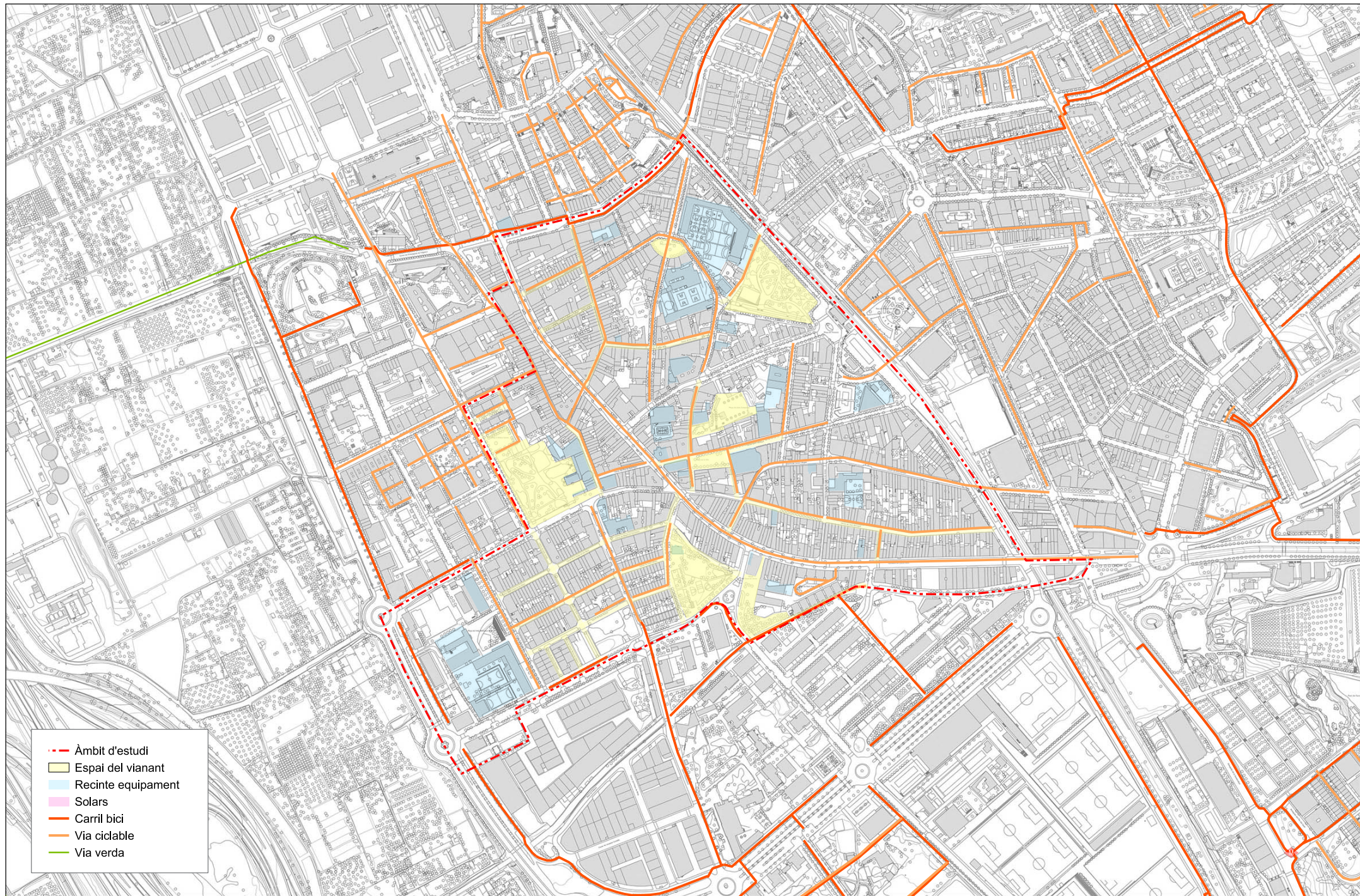
2.04



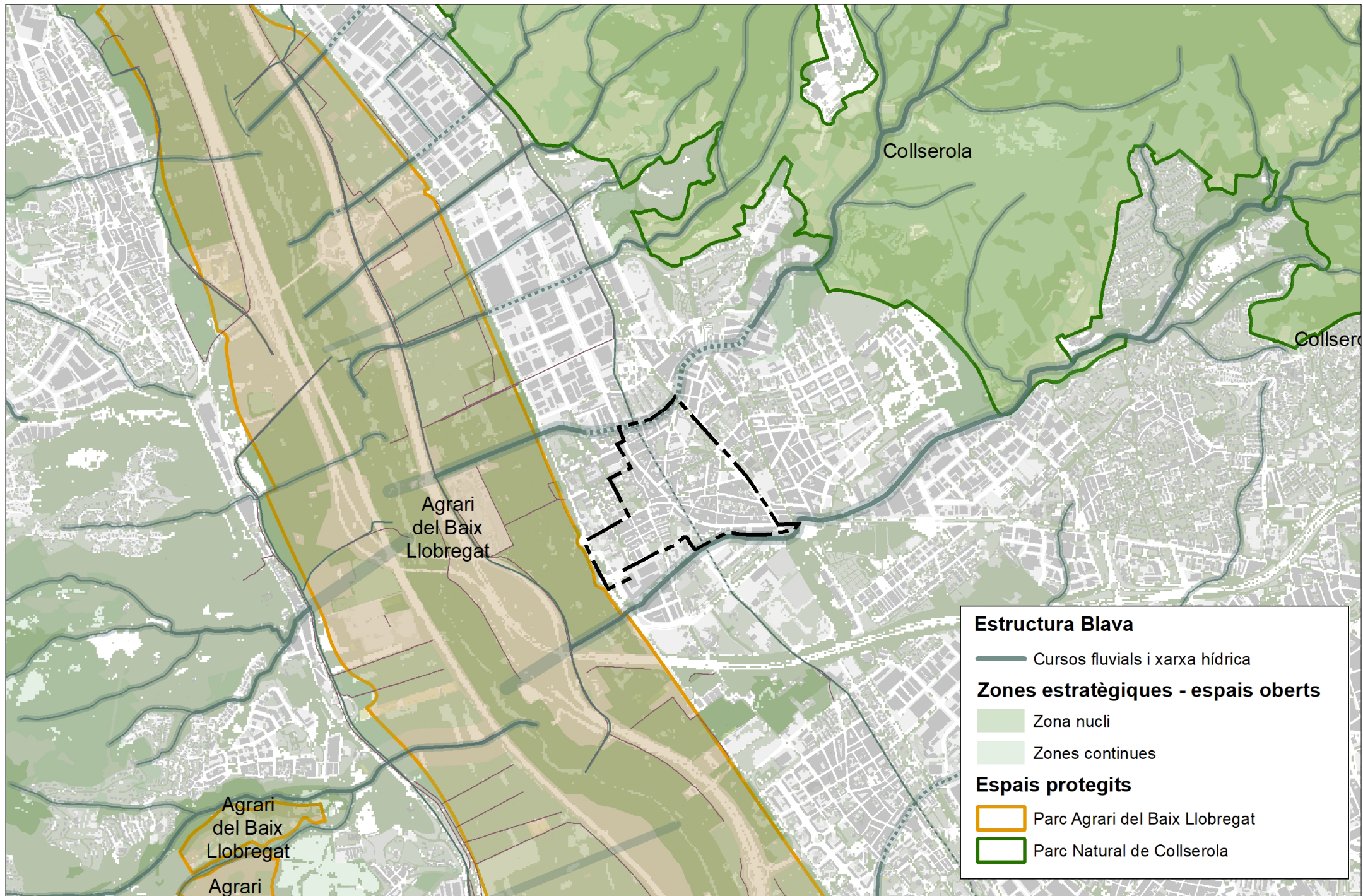
- Àmbit d'estudi
- Jerarquia viària**
 - Gran capacitat
 - Estructurant de ciutat
 - Primària
 - Local
- Tipologia viària**
 - 2 sentits de circulació
 - 1 sentit de circulació
 - Plataforma única

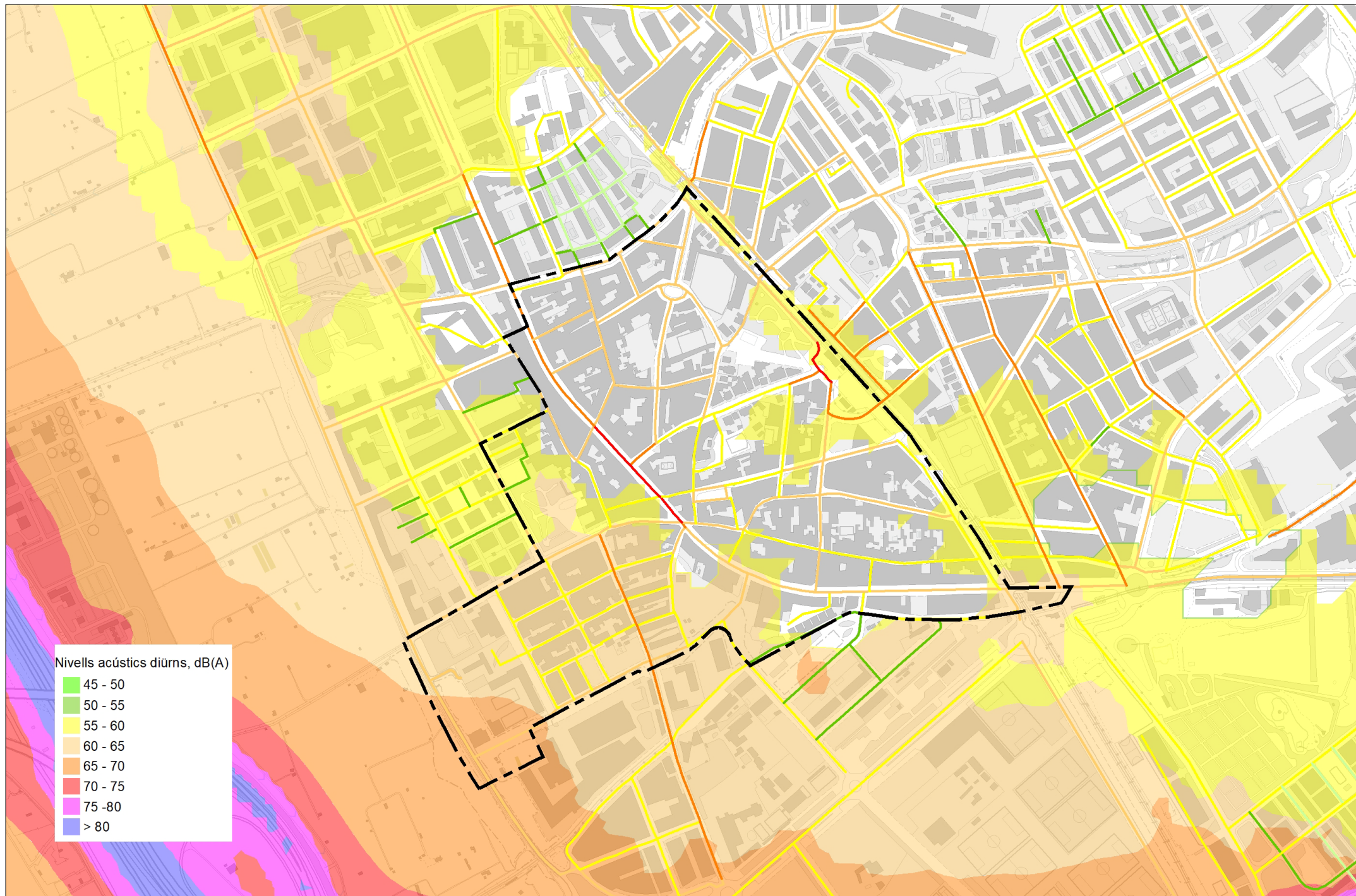


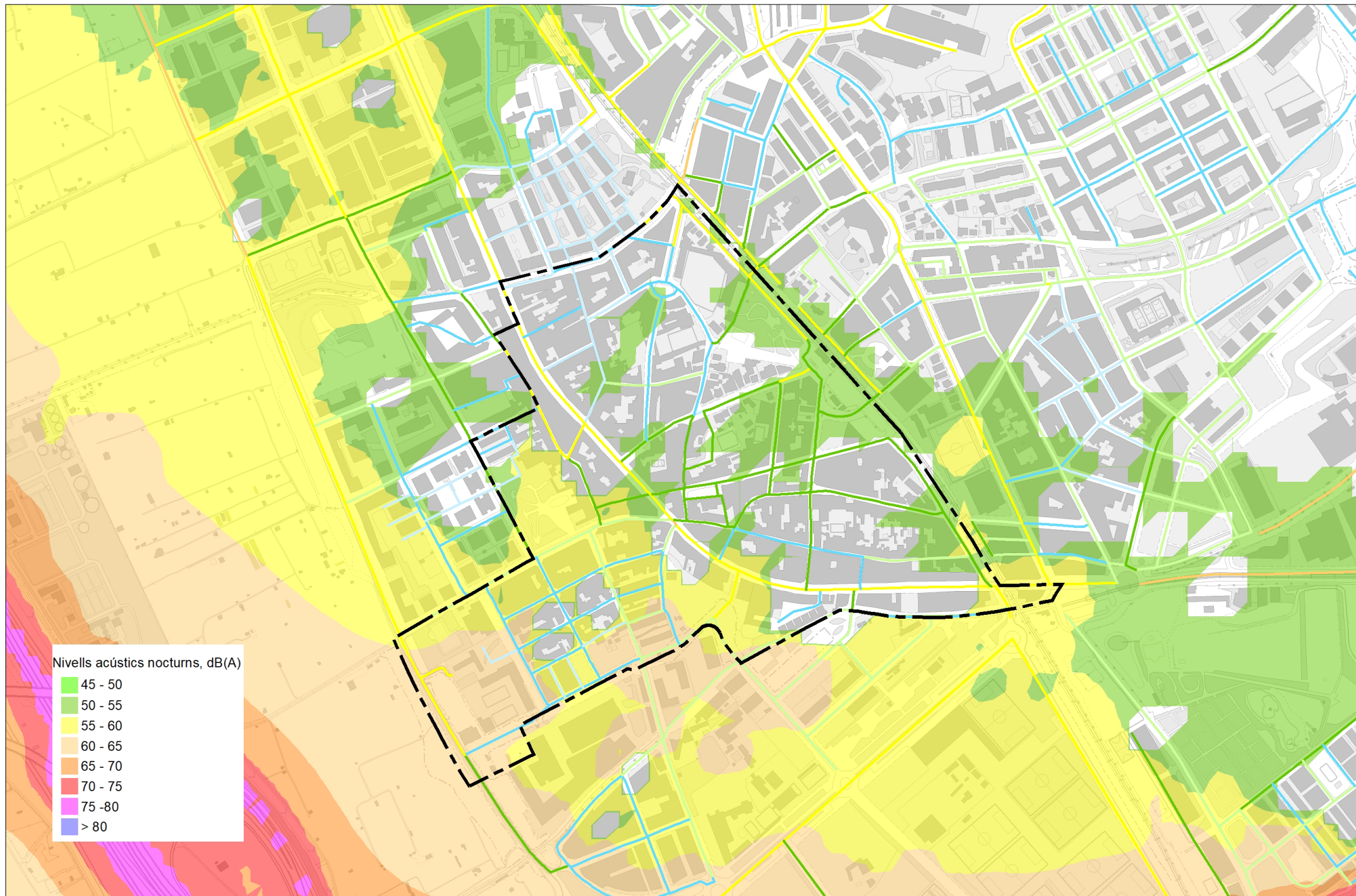
- Àmbit d'estudi
- Ⓑ Parada de bus
- Línies de bus L50, L51, L52, L57, L60, L61, L62, L63, L64, L65, SF1, SF2, SF3
- ◆ Estació de Metro L3 prevista
- Línia de Metro L3 prevista
- Parada de tramvia T3
- Línia de tramvia T3
- Línia de tramvia prevista
- Parada de Rodalies
- Línia de Rodalies



- Àmbit d'estudi
- Espai del vianant
- Recinte equipament
- Solars
- Carril bici
- Via ciclable
- Via verda



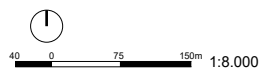




BARCELONA
MUNICIPI



Àrea Metropolitana
de Barcelona

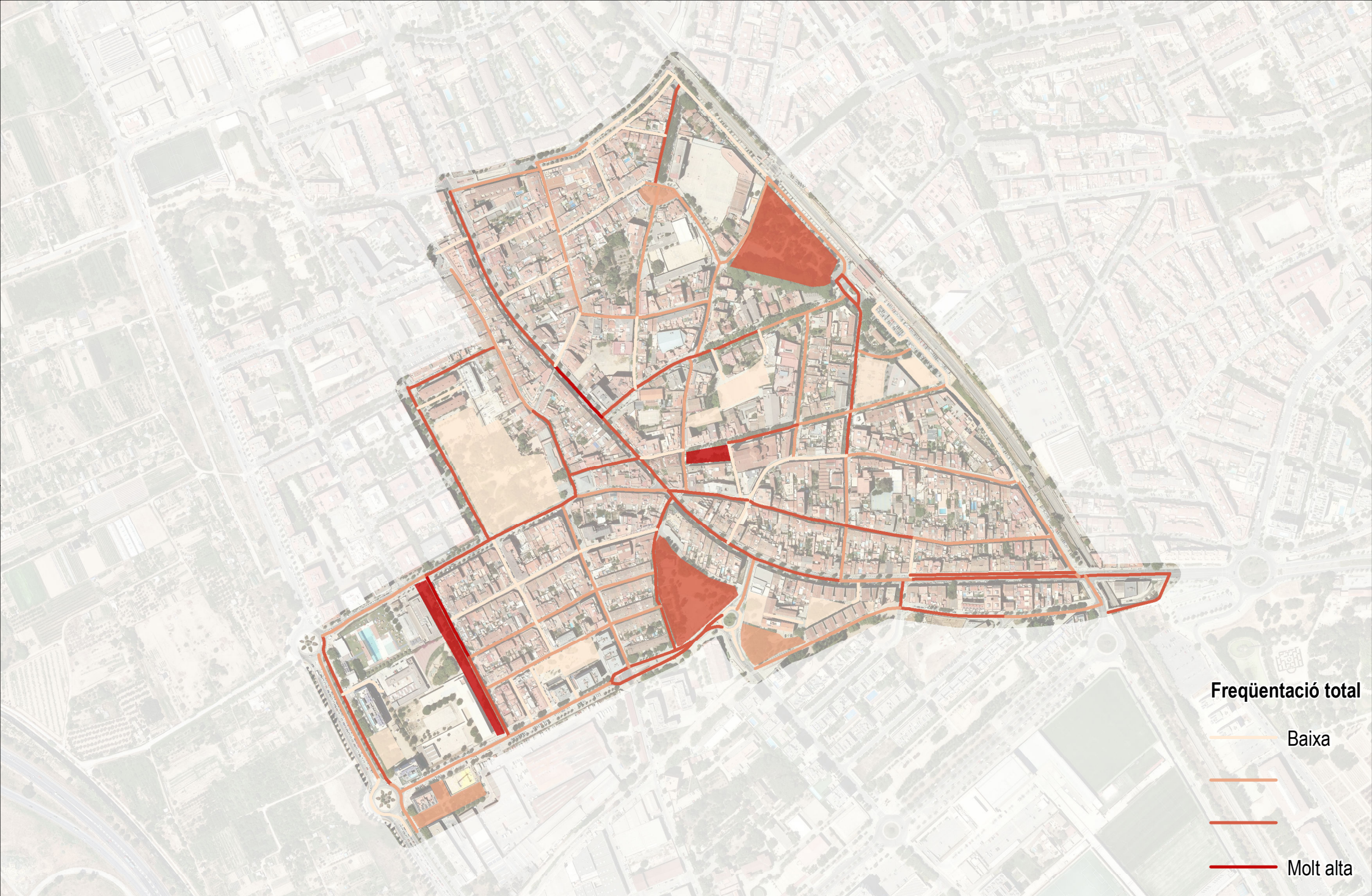


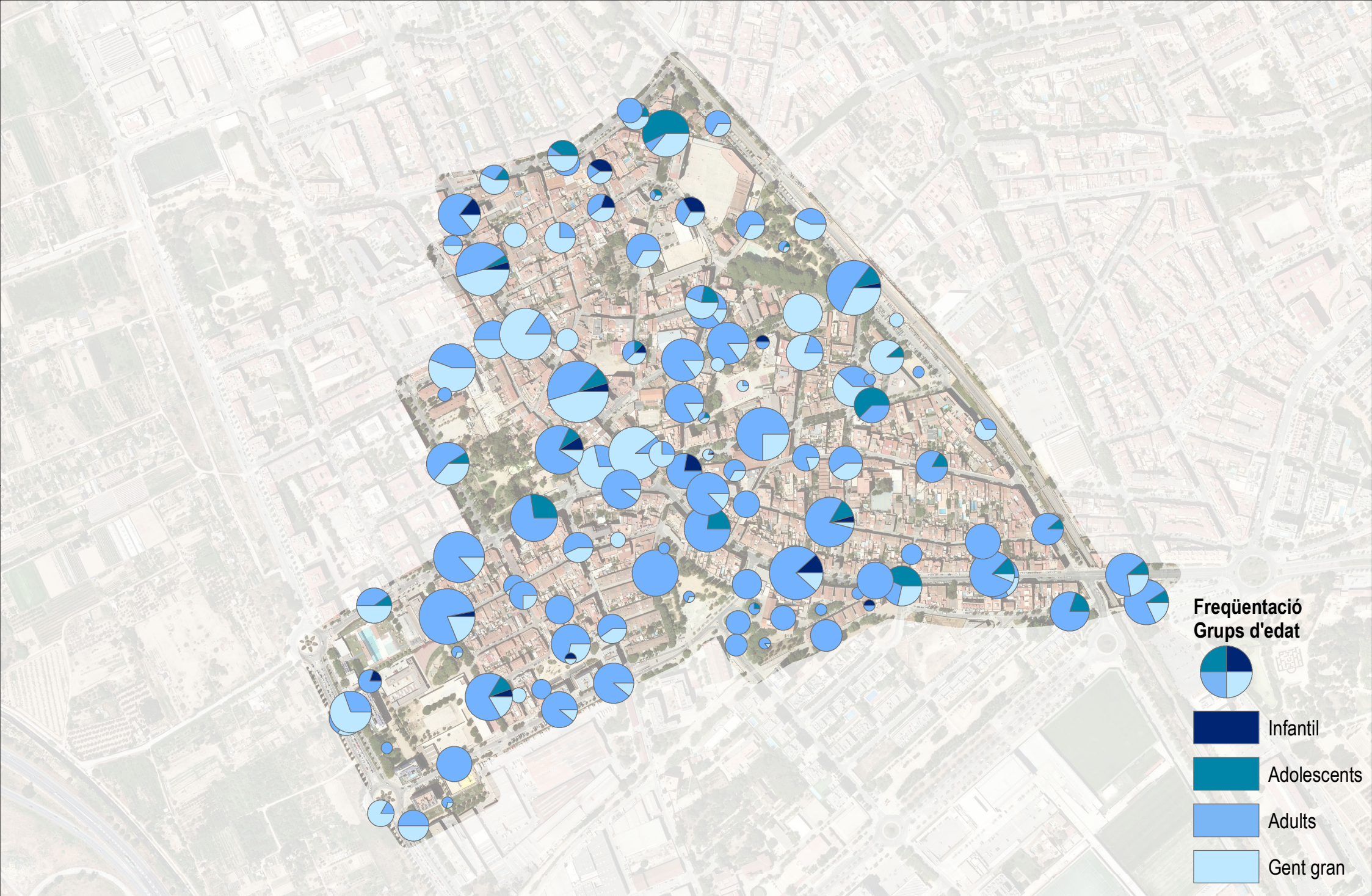
GUIA CONVIVÈNCIA AMB

Qualitat ambiental:
Qualitat acústica nocturna

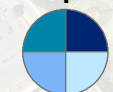
Gener 2023

4.03

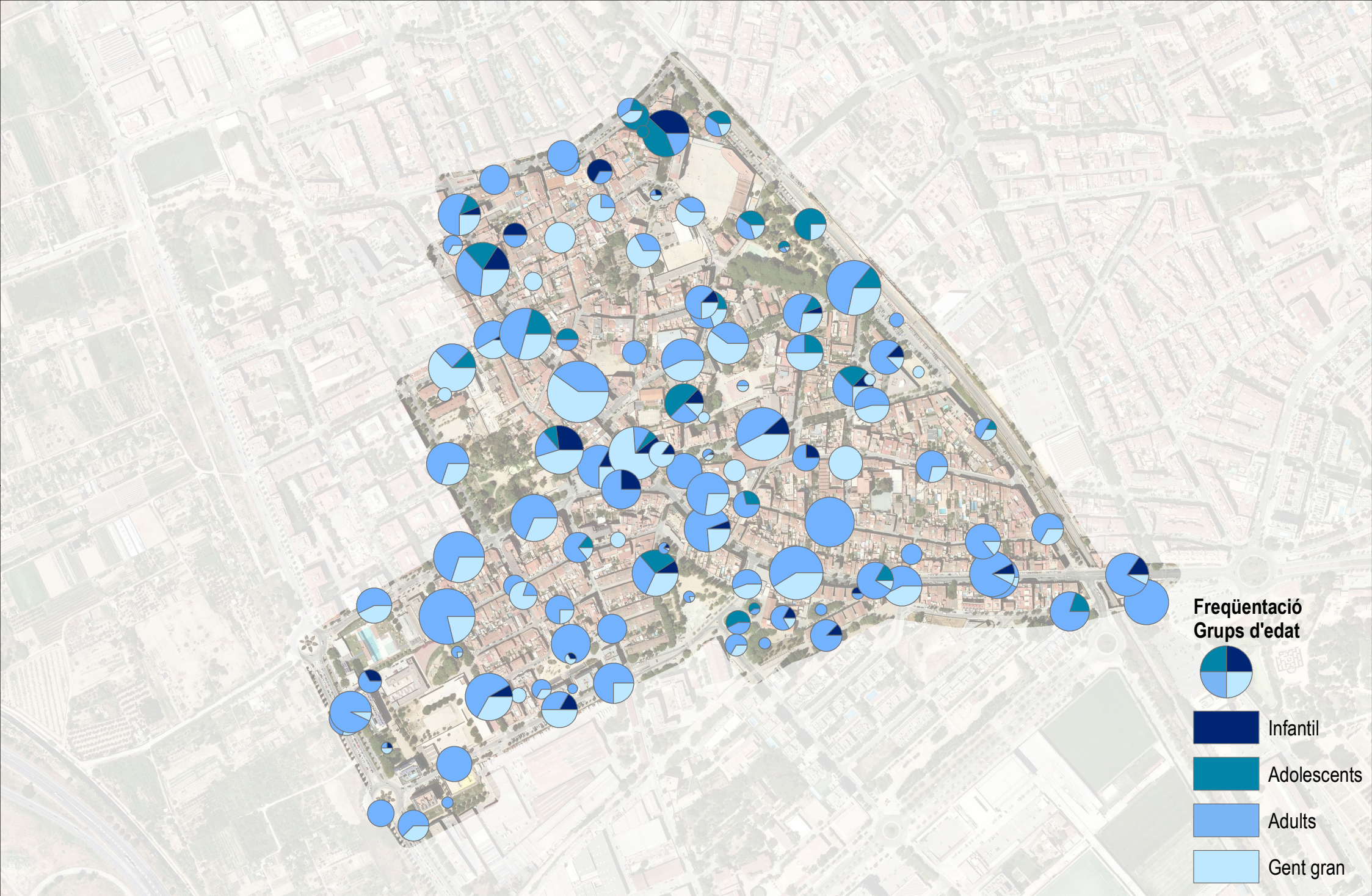




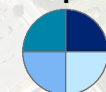
Freqüentació Grups d'edat



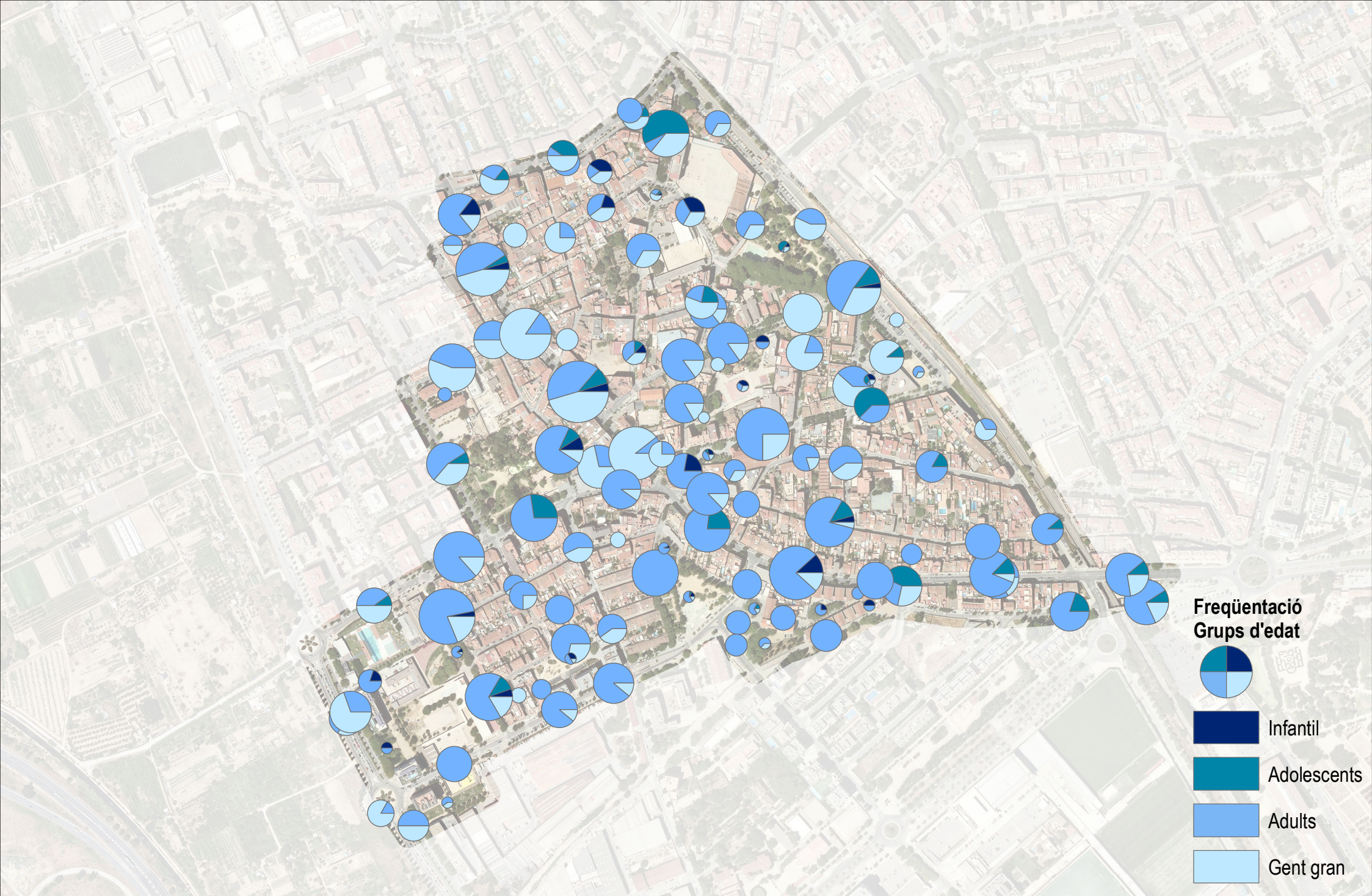
- Infantil
- Adolescents
- Adults
- Gent gran



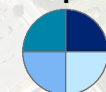
**Freqüentació
Grups d'edat**



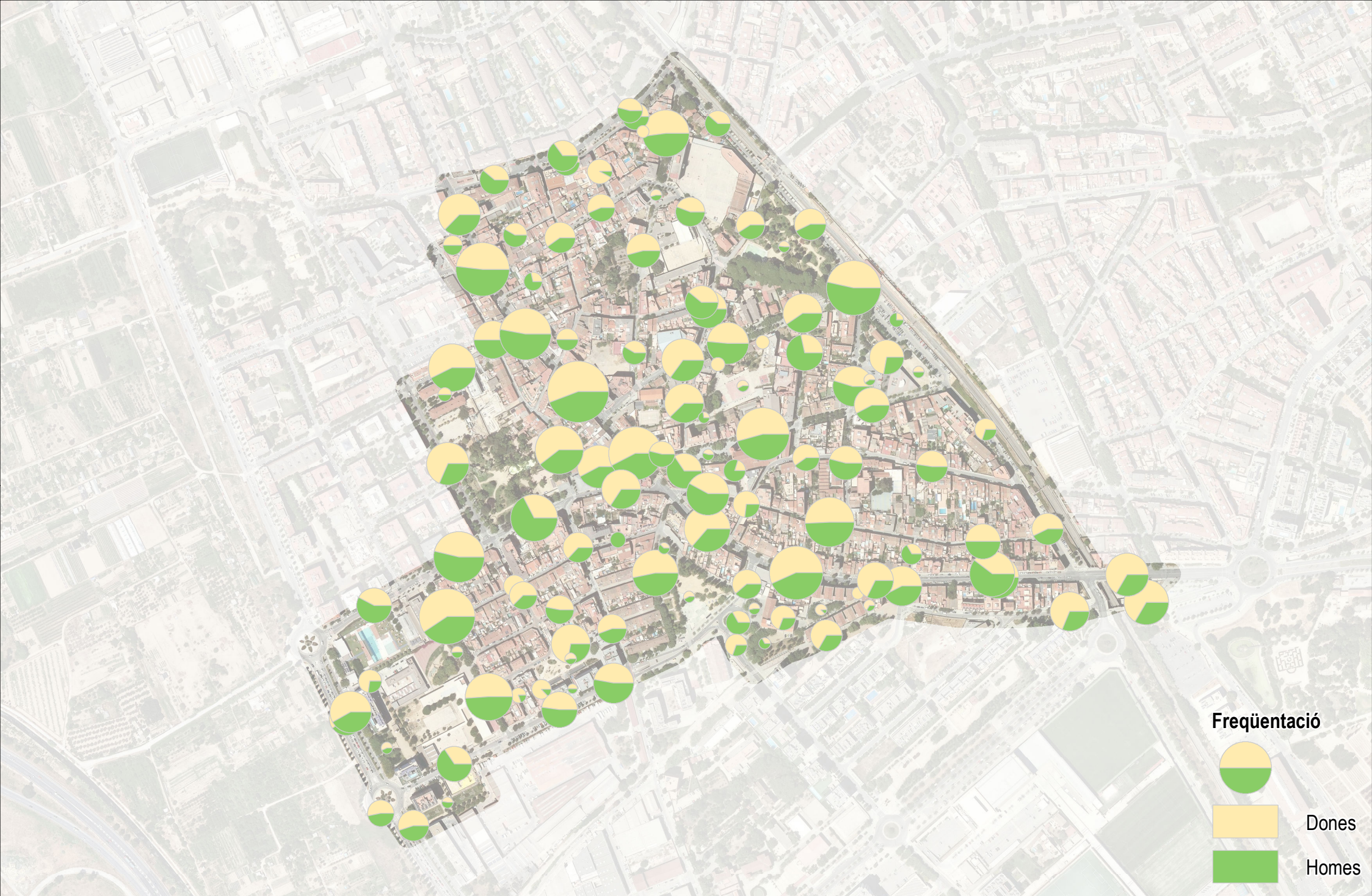
- Infantil
- Adolescents
- Adults
- Gent gran



Freqüentació Grups d'edat



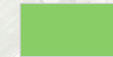
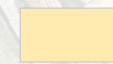
- Infantil
- Adolescents
- Adults
- Gent gran



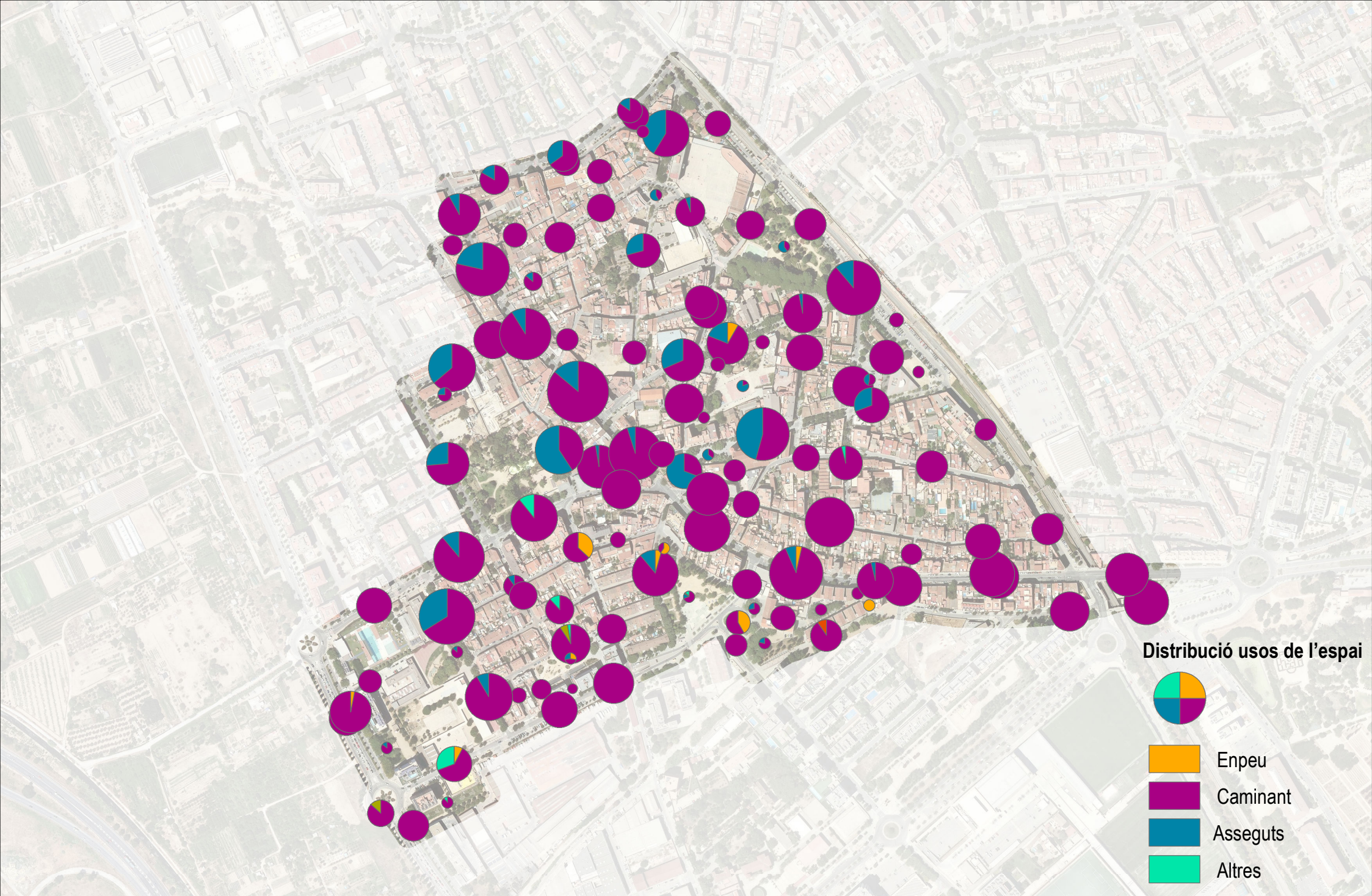
Freqüentació

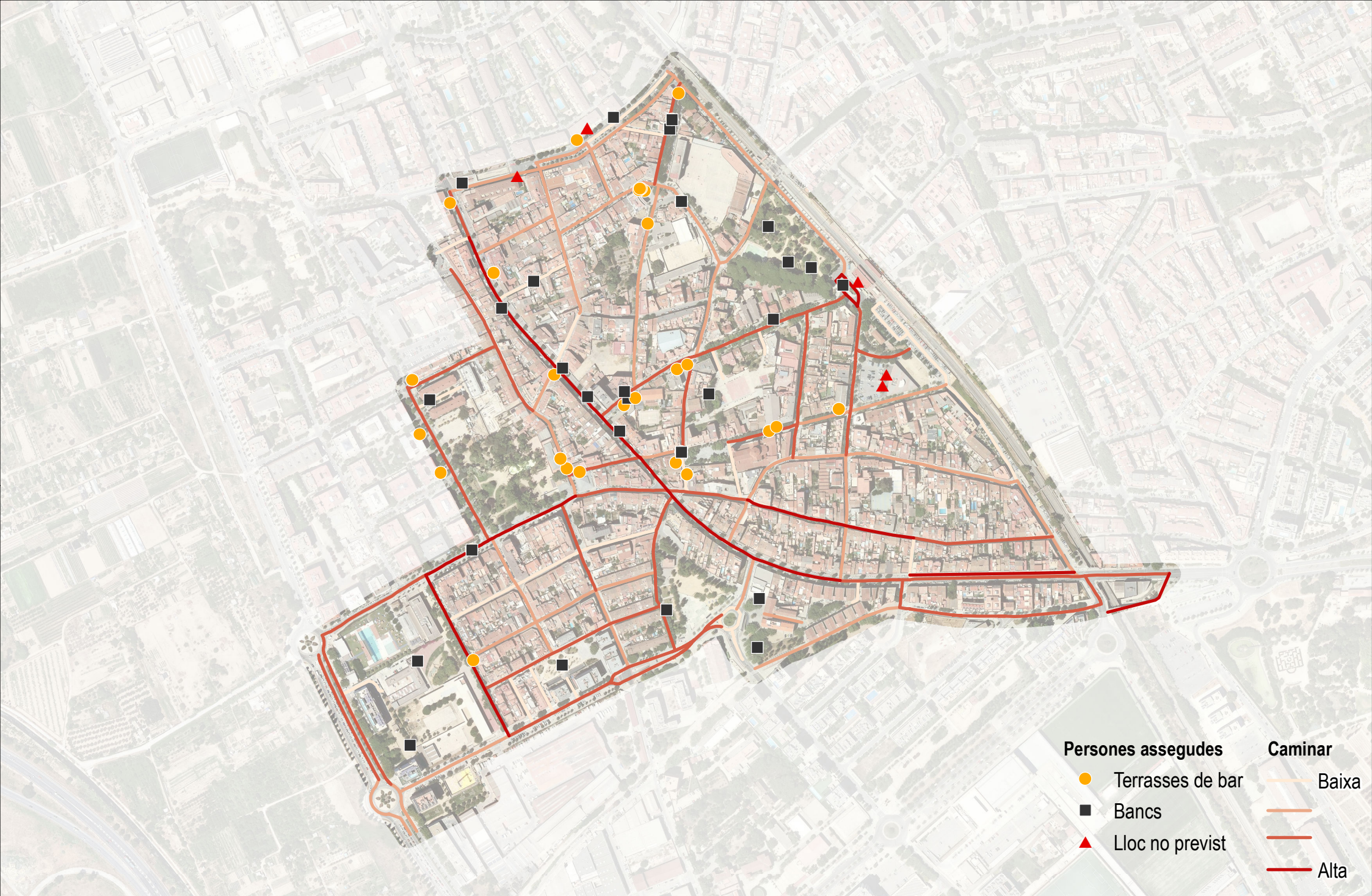


Dones

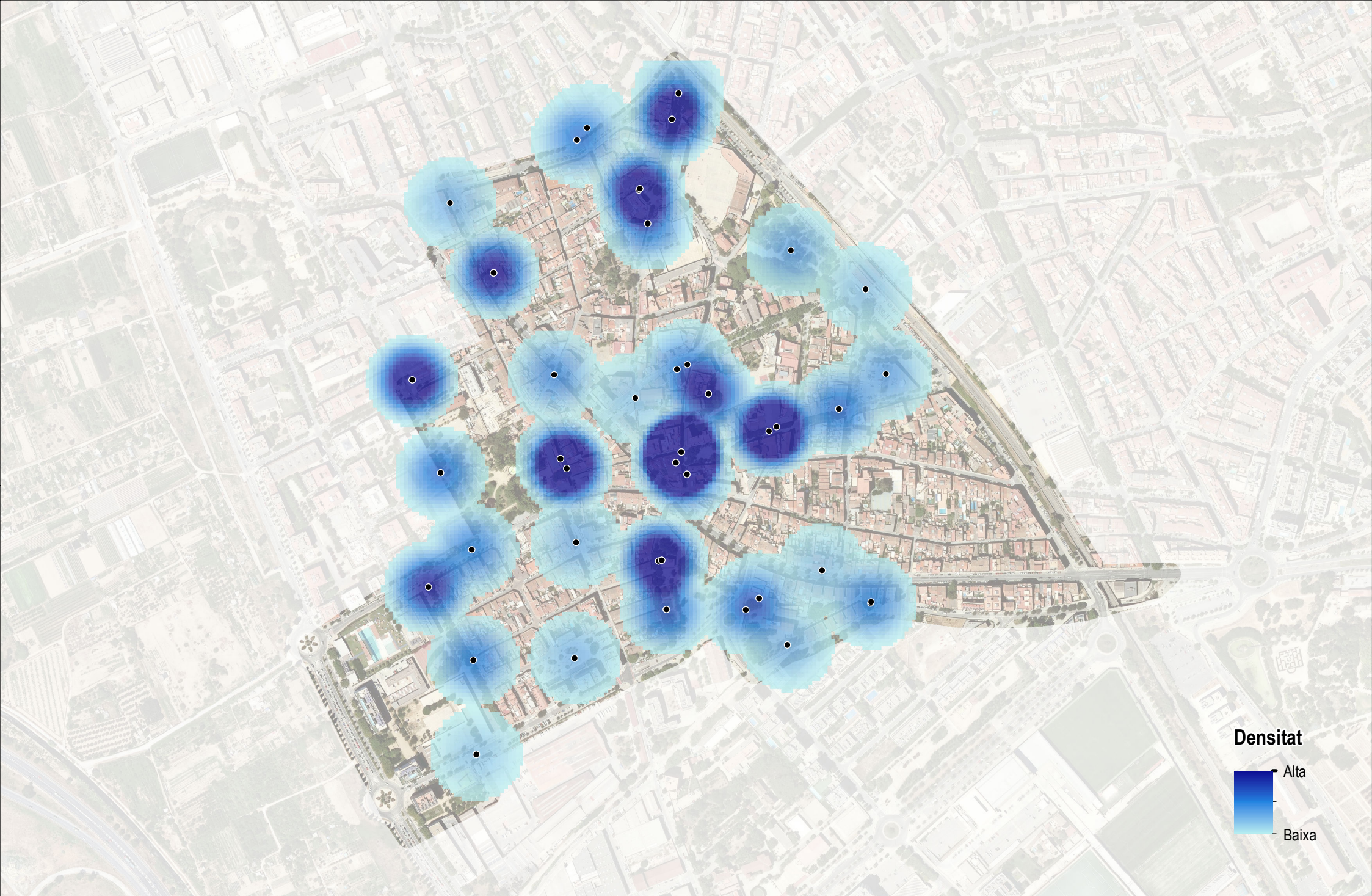


Homes





- | Persones assegudes | | Caminar | |
|--------------------|------------------|---------|-------|
| ● | Terrasses de bar | — | Baixa |
| ■ | Bancs | — | |
| ▲ | Lloc no previst | — | Alta |



Densitat

